

Jaisi Karni Waisi Bharni (Gujarati)

જૈસી કરની વૈસી ભરની

(મઝ 54 દિલચસ્પ વ ઇબ્રત અંગેઝ હિકાયાત)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

કિતાબ પઢને કી દુઆ

અઝ : શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઇસ્લામી, હઝરતે અલ્લામા
મૌલાના અબૂ બિલાલ મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી ર-ઝવી دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَةِ

દીની કિતાબ યા ઇસ્લામી સબક પઢને સે પહલે ઝૈલ મેં દી હુઈ દુઆ પઢ
લીજિયે إِنَّ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ જો કુછ પઢેગે યાદ રહેગા. દુઆ યેહ હૈ :

اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَلِنُفَسِّرْ
عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

તરજમા : ઐ અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ! હમ પર ઇલ્મો હિકમત કે દરવાઝે ખોલ દે ઔર હમ
પર અપની રહમત નાઝિલ ફરમા ! ઐ અ-ઝમત ઔર બુઝુર્ગી વાલે !

(المُستطرف ج ١ ص ٤٠ دارالفکر بیروت)

નોટ : અવ્વલ આખિર એક એક બાર દુરુદ શરીફ પઢ લીજિયે.

તાલિબે ગમે મદીના

વ બકીઅ

વ મગિફરત

13 શવ્વાલુલ મુકર્રમ 1428

કિયામત કે રોઝ હસરત

ફરમાને મુસ્તફા : صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : સબ સે ઝિયાદા હસરત કિયામત કે
દિન ઉસ કો હોગી જિસે દુન્યા મેં ઇલ્મ હાસિલ કરને કા મૌકઅ મિલા મગર ઉસ ને
હાસિલ ન કિયા ઔર ઉસ શખ્સ કો હોગી જિસ ને ઇલ્મ હાસિલ કિયા ઔર દૂસરોં
ને તો ઉસ સે સુન કર નફ્અ ઉઠાયા લેકિન ઉસ ને ન ઉઠાયા (યા'ની ઇસ પર અમલ
ન કિયા).
(تاريخ دمشق لابن عساکر، ج ٥١ ص ١٣٨ دارالفکر بیروت)

કિતાબ કે ખરીદાર મુ-તવજ્જેહ હોં

કિતાબ કી તબાઅત મેં નુમાયાં ખરાબી હો યા સફહાત કમ હોં યા બાઈન્દિગ
મેં આગે પીછે હો ગએ હોં તો મક-ત-બતુલ મદીના સે રુજૂઅ ફરમાઈયે.

મજલિસે તરાજિમ (દા'વતે ઇસ્લામી)

યેહ કિતાબ (જૈસી કરની વૈસી ભરની)

મજલિસે અલ મદીનતુલ ઇલ્મિયા ને ઉર્દૂ ઝબાન મેં મુરત્તબ કી હૈ. મજલિસે તરાજિમ (દા'વતે ઇસ્લામી) ને ઇસ કિતાબ કો ગુજરાતી રસ્મુલ ખત મેં તરતીબ દે કર પેશ કિયા હૈ ઓર મક-ત-બતુલ મદીના સે શાએઅ કરવાયા હૈ.

ઇસ કિતાબ મેં અગર કિસી જગહ કમી બેશી યા ગ-લતી પાએં તો મજલિસે તરાજિમ કો (બ ઝરીઅએ મક્તૂબ, E-mail યા SMS) મુત્તલઅ ફરમા કર સવાબ કમાઈયે.

રાબિતા : મજલિસે તરાજિમ (દા'વતે ઇસ્લામી)

મક-ત-બતુલ મદીના, સિલેક્ટેડ હાઉસ, અલિફ કી મસ્જિદ કે સામને,
તીન દરવાઝા, અહમદઆબાદ-1, ગુજરાત, ઇન્ડિયા

MO. 9374031409 E-mail : translationmaktabhind@dawateislami.net

હુરૂફ કી પહચાન

હ = ه	પ = پ	ભ = ب	બ = ب	અ = ا
સ = س	ઠ = ث	ટ = ت	થ = ث	ત = ت
હ = ح	છ = خ	ચ = ج	ઝ = ز	જ = ج
ઢ = د	ડ = د	ધ = د	દ = د	ખ = خ
ઝ = ز	ઢ = د	ડ = د	ર = ر	ઝ = ز
ઝ = ض	સ = ص	શ = ش	સ = س	ઝ = ز
ફ = ف	ગ = غ	અ = ع	ઝ = ظ	ત = ط
ઘ = گ	ગ = گ	ખ = ک	ક = ک	ક = ق
હ = ه	વ = و	ન = ن	મ = م	લ = ل
ઈ = ی	ઈ = ا	ઐ = ا	ઐ = ا	ય = ی

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ط

ગીબત સે બાઝ રખેગા

હઝરતે અલ્લામા મજદુદ્દીન ફીરોઝઆબાદી **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْهَادِي** સે
મન્કૂલ હૈ : જબ કિસી મજલિસ મેં (યા'ની લોગોં મેં) બૈઠો તો યૂં કહો :
اَعُوْذُ بِاللّٰهِ તુમ પર એક ફિરિશ્તા
મુકરર ફરમા દેગા જો તુમ કો ગીબત સે બાઝ રખેગા, ઔર જબ મજલિસ
સે ઉઠો તો કહો : **بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ وَصَلَّى اللّٰهُ عَلَى مُحَمَّدٍ** તો ફિરિશ્તા લોગોં
કો તુમહારી ગીબત કરને સે બાઝ રખેગા. (الْقَوْلُ الْبَدِيعُ، ص ۲۷۸)

કોન જાને દુરુદ કી કીમત હૈ અજબ દુરે શાહવાર દુરુદ

હમ કો પઢના ખુદા નસીબ કરે દમ બદમ ઔર બાર બાર દુરુદ

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّدٍ

(1) નુકસાન અપના હૈ

હઝરતે મૌલાના જલાલુદ્દીન રૂમી **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْقَوِي** ને મસ્નવી શરીફ
મેં એક સબક આમોઝ હિકાયત લિખી હૈ કે મિટ્ટી ખાને કા શૌકીન શખ્સ
એક દુકાન સે શકર (ચીની) ખરીદને કે લિયે ગયા તો દુકાનદાર ને કહા
કે મેરે બાટ મિટ્ટી કે હેં, અગર મન્જૂર હો તો ઈસી સે તોલ દૂં? યેહ સુન
કર ગાહક કહને લગા : મુઝે શકર સે મતલબ હૈ યાહે કિસી ભી બાટ સે
તોલો. ઉધર દુકાનદાર શકર લેને દુકાન કે અન્દર ગયા ઈધર મિટ્ટી ખાને
કે શૌકીન ગાહક ને મિટ્ટી કે બાટ કો ચાટના શુરૂઆ કિયા, સાથ હી સાથ
વોહ ડર ભી રહા થા કે કહીં દુકાનદાર કો પતા ન ચલે કે મૈં ઉસ કા
નુકસાન કર રહા હૂં. દૂસરી તરફ દુકાનદાર ઉસે મિટ્ટી ખાતે હુએ દેખ

ચુકા થા ઓર જાન બૂઝ કર શકર ડાલને મેં તાખીર કર રહા થા કે યેહ નાદાન શખ્સ જિતની મિટ્ટી ખાએગા ઉતના હી બાટ કા વઝૂન કમ હો જાએગા ઓર ઉસે શકર કમ મિકદાર મેં મિલેગી ઓર જબ ઘર જા કર યેહ શકર તોલેગા તો ઉસે પતા ચલેગા કે હકીકત મેં યેહ અપના હી નુકસાન કર આયા હૈ.

(મૈથૌ મૌલવી મૈથૌ, વૈફર જૌમ, ૧૯૮૧)

જૈસી કરની વૈસી ભરની

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! ઇસ મેં કોઈ શક નહીં કે યેહ દુન્યા દારુલ અમલ (યા'ની અમલ કરને કી જગહ) હૈ ઓર આખિરત દારુલ જઝા (યા'ની બદલા મિલને કા મકામ) હમ દુન્યા મેં જો અચ્છા યા બુરા બીજ બોએંગે ઉસ કી ફસલ આખિરત મેં કાટેંગે બા'ઝ અવકાત તો દુન્યા મેં ભી બદલા મિલ જાતા હૈ, અચ્છા યા બુરા બદલા મિલને કો હમારે હાં “જૈસી કરની વૈસી ભરની”, “જૈસા કરોગે વૈસા ભરોગે”, “જૈસા બોઓગે વૈસા કાટોગે” ઓર “મુકાફાતે અમલ” જબ કે અ-રબી ઝબાન મેં “بِالْكَيْلِ الَّذِي تَكْتَالُ يُكَالُ لَكَ”, “كَمَا تَدِينُ تُدَانُ” ઓર અંગ્રેઝી ઝબાન મેં “As you sow so shall you reap” કહા જાતા હૈ.

જૈસા કરેગા વૈસા ભરેગા

યેહી બાત હમારે સરકારે વાલા તબાર, દો આલમ કે માલિકો મુખ્તાર صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ઇન અલ્લાહ મેં બયાન ફરમાઈ હૈ :

أَبْرًا لَا يَبْلَى وَالْإِثْمُ لَا يُنْسَى وَالَّذِينَ لَا يَمُوتُ فُكُنْ كَمَا شِئْتَ كَمَا تَدِينُ تُدَانُ

યા'ની નેકી પુરાની નહીં હોતી ઓર ગુનાહ ભુલાયા નહીં જાતા, જઝા દેને વાલા (યા'ની અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ) કભી ફના નહીં હોગા, લિહાઝા જો ચાહો બન જાઓ, તુમ જૈસા કરોગે વૈસા ભરોગે.

(مصنف عبدالرزاق، كتاب الجامع، باب الاغتيا ب والشتم، ١٨٩/١٠، حديث: ٢٠٤٣٠)

હઝરતે અલ્લામા અબ્દુરરિફ મનાવી **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْبَارِي** “અતૈસીર શર્હુલ જામેઈસ્સગીર” મેં “**كَمَا تَدِينُ تُدَانُ**” કી વજાહત મેં લિખતે હેં :
યા’ની જૈસા તુમ કામ કરોગે વૈસા તુમ્હે ઈસ કા બદલા મિલેગા, જો તુમ કિસી કે સાથ કરોગે વોહી તુમ્હારે સાથ હોગા. (التيسير ૨૨૨/૨)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

જો કિસી કો રુસ્વા કરતા હૈ વોહ ખુદ ભી ઝલીલ હોતા હૈ

સરકારે મદીનએ મુનવ્વરહ, સરદારે મક્કએ મુકર્રમા **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કા ફરમાને ઈબ્રત નિશાન હૈ : જો કિસી મુસલ્માન કો ઐસી જગહ રુસ્વા કરે જહાં ઉસ કી બે ઈઝ્જતી ઔર આબરૂ રેઝી કી જા રહી હો તો અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ઉસે ઐસી જગહ ઝલીલ કરેગા જહાં વોહ અપની મદદ ચાહતા હોગા ઔર જો કિસી મુસલ્માન કી ઐસી જગહ મદદ કરે જહાં ઉસ કી ઈઝ્જત ઘટાઈ જા રહી હો ઔર ઉસ કી આબરૂ રેઝી કી જા રહી હો તો અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ઐસી જગહ ઉસ કી મદદ કરેગા જહાં વોહ અપની મદદ કા તલબ ગાર હોગા. (ابوداؤد، کتاب الادب، باب من رد الخ، ૩૦૦/૧، حدیث: ૪૮૮૬)

મુફ્તિસરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન **عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْخَنَّان** ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત લિખતે હેં : ઈસ તરહ, કે જબ કુછ લોગ કિસી મુસલ્માન કી આબરૂ રેઝી કર રહે હોં તો યેહ ભી ઉન કે સાથ શરીક હો કર ઉન કી મદદ કરે ઉન કી હાં મેં હાં મિલાએ. (“અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ઉસે ઐસી જગહ મેં ઝલીલ કરેગા જહાં વોહ અપની મદદ ચાહતા હોગા” કે તહ્ત મુફ્તી સાહિબ લિખતે હેં :) યા’ની અલ્લાહ તઆલા ઈસ જુર્મ કી સજા મેં ઉસે ઐસી જગહ ઝલીલ કરેગા જહાં ઉસે ઈઝ્જત કી ખ્વાહિશ

હોગી. ખયાલ રહે કે યેહ અહકામ મુસલમાન કે લિયે હૈં. કુફર, મુર્તદીન, બે દીન લોગોં કી અલ્લાહ તઆલા કે હાં કોઈ ઇઝ્ઝત નહીં ઉન કી બે દીની ઝાહિર કરના ઇબાદત હૈ. ગરઝ કે **كَمَاتِدَيْنِ تُدَانُ** જૈસા કરોગે વૈસા ભરોગે. **كَرَدْنِي خَوِيْشِ آءَمَدْنِي پِيْشِ** મુસલમાન ભાઈ કી ઇઝ્ઝત કરો અપની ઇઝ્ઝત કરા લો, ઉસે ઝલીલ કરો અપને કો ઝલીલ કરા લો. જગહ આમ હૈ દુન્યા મેં હો યા આખિરત મેં જહાં ભી ઉસે મદદ કી ઝરૂરત હોગી રબ તઆલા ઉસ કી મદદ ફરમાએગા, સિર્ફ એક બાર નહીં બલ્કે હમેશા.

(મિરઆતુલ મનાજીહ, 6/569)

گَنْدَمَ اَزْ گَنْدَمَ بِرُوْجُوْزَجَوْ! اَرْمُكَافَاتِ عَمَلْ غَافِلْ مَشُو

(તરજમા : ગન્દુમ સે ગન્દુમ ઔર જવ સે જવ ઉગતે હૈં મુકાફાતે અમલ સે ગાફિલ મત હો)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّد

દૂસરોં કે સાથ અચ્છા બરતાવ કીજિયે

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! હમેં યાહિયે કે કિસી મુસલમાન કો તક્લીફ ન દે, ઉસ કી ચીઝ ન ચુરાએ, ઉસે ધોકા ન દે, ઉસ પર ઝૂટા ઇલામ ન લગાએ, ઉસ કા કર્ઝ ન દબાએ, ઉસ કી ઝમીન પર કબ્જા ન કરે, ઉસ કી ઘરેલૂ ઝિન્દગી મેં ઝહૂર ન ઘોલે, બદ ગુમાનિયાં ન ફૈલાએ, કિસી કા દિલ ન દુખાએ, પીઠ પીછે ઉસ કી બુરાઈયાં ન કરે ઉસ કા મઝાક ઉડા કર ઉસ કી ઇઝ્ઝત કા જનાઝા ન નિકાલે, સાઝિશેં કર કે ઉસ કી તરક્કી મેં રોડે ન અટકાએ ઔર ઉસ કી બુરાઈયાં લોગોં મેં ફૈલા કર બદનામ ન કરે ક્યૂંકે જો આજ હમ કિસી કે સાથ કરેંગે કલ હમારે સાથ

ભી વોહી કુછ હો સકતા હૈ. ઇસ કે બર અક્સ અગર હમ કિસી કી ઇઝ્ઝત કા તહફ્ફુઝ કરેંગે, ઉસ કે માલ મેં ખિયાનત નહીં કરેંગે, ઉસે ધોકા નહીં દેંગે, ઉસ સે સચ બોલેંગે, ઉસ કી ગીબત નહીં કરેંગે, ઉસ કે બારે મેં હુસ્ને ઝન રખેંગે, ઉસ કી ખૈર ખ્વાહી કરેંગે તો હમેં ભી ભલાઈ કી ઉમ્મીદ રખની ચાહિયે. “જૈસી કરની વૈસી ભરની”⁽¹⁾ રિસાલે મેં ઇસી ઉન્વાન પર 54 સબક આમોઝ હિકાયાત મઅ મુખ્તસર દર્સ પેશ કી ગઈ હેં, ઇન્હેં ખૂબ તવજ્જોહ સે પઢિયે ઓર “મુઝે અપની ઓર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઇસ્લાહ કી કોશિશ કરની હૈ, **إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى**” કે મ-દની મક્સદ કો પાને કે લિયે કોશાં હો જાઈયે.

ઇસ રિસાલે કો ન સિર્ફ ખુદ પઢિયે બલ્કે દૂસરે ઇસ્લામી ભાઈયોં કો ઇસ કે મુતા-લઅે કી તરગીબ દે કર સવાબે જારિયા કે મુસ્તહિક બનિયે. અલ્લાહ તઆલા હમેં મ-દની ઇન્આમાત પર અમલ કરને ઓર મ-દની કાફિલોં કા મુસાફિર બનતે રહને કી તૌફીક અતા ફરમાયે.

اٰمِيْنَ بِجَاہِ النَّبِيِّ الْاَمِيْنَ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

શો'બઅે ઇસ્લાહી કુતુબ (અલ મદીનતુલ ઇલ્મિયા)

دینہ

①યેહ નામ શૈખે તરીકત અમીરે અહલે સુન્નાત હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી **مَدَّ ظِلُّهُ الْعَالِي** ને અતા ફરમાયા હૈ.

﴿2﴾ ઝમીન પર કબ્જા કરને કી કોશિશ કરને વાલી અન્ધી હો ગઈ

અર્વા નામી એક ઔરત ને હઝરતે સચ્ચિદુના સઈદ બિન ઝૈદ **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ** સે ઘર કે બા'ઝ હિસ્સે કે મુ-તઅલ્લિક ઝગડા કિયા. આપ ને ઈશાદ ફરમાયા : યેહ ઝમીન ઈસી કો દે દો, મૈં ને રસૂલુલ્લાહ **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કો યેહ ફરમાતે સુના હૈ :

يَا'نِي જિસ શખ્સ ને એક બાલિશત ઝમીન ભી નાહક લી કિયામત કે દિન ઉસ કે ગલે મેં સાત ઝમીનોં કા તૌક ડાલા જાએગા. ઈસ કે બા'દ આપ ને દુઆ ફરમાઈ :

اَللّٰهُمَّ اِنْ كَانَتْ كَاذِبَةٌ فَاَعْمِرْ بَصْرَهَا وَاجْعَلْ قَبْرَهَا فِي دَارِهَا યા'ની યા અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ! અગર યેહ ઝૂટી હૈ તો ઈસ કો અન્ધા કર દે ઔર ઈસ કી કબ્ર ઈસી ઘર મેં બના દે. રાવી કહતે હૈં : મૈં ને દેખા કે વોહ ઔરત અન્ધી હો ચુકી થી, દીવારોં કો ટટોલતી ફિરતી થી ઔર કહતી થી : મુઝે સઈદ બિન ઝૈદ કી બદ દુઆ લગ ગઈ હૈ, આખિરે કાર એક દિન ઘર મેં ચલતે હુએ વોહ કૂંઝેં મેં ગિર કર મર ગઈ ઔર વોહી કૂંવાં ઉસ કી કબ્ર બન ગયા.

(مسلم، کتاب المساقاة، باب تحريم الظلم، ص ۸۹۶، حدیث: ۱۶۱۰)

મુફ્ફિસરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન **عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَان** લિખતે હૈં : ઝમીન કે સાત તબકે ઊપર નીચે હૈં સિર્ફ સાત મુલ્ક નહીં, પહલે તો ઉસ ગાસિબ કો ઝમીન કે સાત તબક કા તૌક પહનાયા જાએગા ફિર ઉસે ઝમીન મેં ધંસાયા જાએગા, લિહાઝા જિન અહાદીસ મેં હૈ કે ઉસે ઝમીન મેં ધંસાયા જાએગા વોહ અહાદીસ ઈસ હદીસ કે ખિલાફ નહીં. અલ્લાહ તઆલા ઉસ ગાસિબ કી ગરદન ઇતની લમ્બી કર દેગા કે ઇતની બડી હંસલી ઉસ મેં આ જાએગી મા'લૂમ હુવા કે ઝમીન કા ગરબ દૂસરે ગરબ સે સપ્ત તર હૈ. (મિરઆતુલ મનાજીહ, 4/313)

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! ફી ઝમાના ઝમીનોં પર ના જાઈઝ કબ્જે કે વાકિઆત કી કસરત હૈ, અપની જમ્મ પૂજી ખર્ચ કર કે ઝાતી મકાન કા ખ્વાબ આંખોં મેં સજાએ કોઈ શખ્સ જબ ઝમીન ખરીદને મેં કામ્યાબ હો હી જાતા હૈ તો ઉસે યેહ ફિક્ક સોને નહીં દેતી કે કબ્જા ગ્રૂપ સે અપની ઝમીન કો મહફૂઝ કિસ તરહ રખા જાએ ? એહતિયાતી તદાબીર અપનાને કે બા વુજૂદ અગર ઉસ કી ઝમીન પર કબ્જા હો જાએ તો મિન્નત સમાજત કરને પર ભી બેશર્મ કબ્જા ખોરોં કો ઉસ પર તર્સ નહીં આતા બલ્કે ઉસી કી ઝમીન ઉસે વાપસ કરને કે લિયે ભારી રકમ તલબ કી જાતી હૈ, અગર વોહ મઝલૂમ શખ્સ કબ્જા છુડાને કે લિયે કોર્ટ કચહરી કા દરવાઝા ખટ-ખટાએ તો ઐસે ઐસે તાખીરી હર્બે ઇજ્તિયાર કિયે જાતે હૈં કે ઝમીન કા અસ્લ માલિક ઝમીન મેં જા સોતા હૈ લેકિન ઉસે ઝમીન વાપસ નહીં મિલતી. ઝમીનોં પર કબ્જા કરને વાલોં કો સંભલ જાના ચાહિયે કે આજ જિસ ઝમીન પર કબ્જા કર કે વોહ ખુશ હો રહે હૈં ઔર મઝલૂમ કી બદ દુઆએ લે રહે હૈં કલ મરને કે બા'દ યેહી ઝમીન ગલે કા તૌક બન કર રુસ્વાઈ કા સબબ ન બન જાએ. બસા અવકાત દુન્યા મેં હી કબ્જા ગ્રૂપોં કા અન્જામ કત્લો ગારત ઔર કેંદ કી સૂરત મેં દૂસરોં કો દર્સે ઇબ્રત દેતા હૈ. અગર બિલફર્ઝ ઉન્હેં દુન્યા મેં અપને કિયે કી સજા ન ભી મિલે તો કલ મરને કે બા'દ ઉન્હેં ઝમીન મેં હી દફન હોના હૈ ઔર બા'દે મર્ગ ઇસ હરામ વ ના જાઈઝ ફે'લ કી જો સજાએં મિલેંગી વોહ ભી કાન ખોલ કર સુન લેં, યુનાન્યે

(1) સાત ઝમીનોં તક ધંસાયા જાએગા

સરકારે મદીનએ મુનવ્વરહ, સરદારે મક્કએ મુકર્રમા **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કા ફરમાને ઇબ્રત નિશાન હૈ : જો ઝમીન કા કુછ હિસ્સા નાહક લે લે ઉસે કિયામત કે દિન સાત ઝમીનોં તક ધંસાયા જાએગા.

(بخاری، کتاب المظالم، باب اثم... الخ، ۱۲۹/۲، حدیث: ۲۴۵۴)

મુફ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન **عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَان** ઇસ હદીસે પાક કે તહ્ત લિખતે હૈં : યેહ અઝાબ તો કિયામત કે દિન હોગા બા'દ મેં દોઝખ કા અઝાબ ઇસ કે ઇલાવા હૈ ક્યૂંકે હુકૂલ ઇબાદ મેં બડા ફર્ક હૈ કે ઔર ચીઝેં ફાની હૈં, ઝમીન પુશ્તહા પુશ્ત તક બાકી રહતી હૈ, ઇસ કી સજા ભી ઝિયાદા. લમ્આત મેં ફરમાયા ગયા કે બા'ઝ ગાસિબીને ઝમીન કો ધંસાને કી સજા દી જાએગી ઔર બા'ઝ કે ગલે મેં (ઝમીન) તૌક બના કર ડાલી જાએગી લિહાઝા યેહ હદીસ તૌક વાલી હદીસ કે ખિલાફ નહીં. (لعنات) ઔર હો સકતા હૈ કે એક હી ગાસિબ કો દો વક્ત મેં યેહ દો અઝાબ હોં.

(મિરઆતુલ મનાજીહ, 4/323)

(2) તૌક ગલે મેં ડાલા જાએગા

સરકારે આલી વકાર, મદીને કે તાજદાર **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ને ફરમાયા : જો શખ્સ ઝુલ્મન બાલિશ્ત ભર ઝમીન લે લે અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ઉસે ઇસ બાત કા પાબન્દ કરેગા કે વોહ ઉસ ઝમીન કો સાત ઝમીનોં કી તહ તક ખોદે ફિર કિયામત કે દિન ઉસ કા તૌક પહનાએગા હત્તા કે લોગોં કે દરમિયાન ફૈસલા કર દિયા જાએ.

(مسند احمد، حديث يعلى بن مرة، ١٨٠/٦، حديث: ١٧٥٨٢)

મુફ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન **عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَان** ઇસ હદીસે પાક કે તહ્ત લિખતે હૈં : યેહ ગાસિબે ઝમીન કા તીસરા અઝાબ હૈ યા એક હી શખ્સ કો યેહ તીનોં અઝાબ તીન વક્ત મેં દિયે જાએંગે યા કિસી કો વોહ ગુઝશ્તા અઝાબ ઔર કિસી કો યેહ યા'ની યેહ શખ્સ ખુદ સાત તહ ઝમીન તક બોરિંગ (Boring) કરે ઔર ખુદ હી અપને ગલે મેં તૌક બના કર પહને ફિરે.

(મિરઆતુલ મનાજીહ, 4/324)

(3) મિટ્ટી ઉઠા કર મૈદાને હશર મેં લાએ

સરકારે નામદાર, મદીને કે તાજદાર **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ને ફરમાયા : જિસ ને નાહક ઝમીન લી કિયામત કે દિન ઉસે યેહ તકલીફ દી જાએગી કે ઉસ કી મિટ્ટી ઉઠા કર મૈદાને હશર મેં લાએ.

(مسند احمد، حديث يعلى بن مرة، ١٧٧/٦، حديث: ١٧٠٦٩)

(4) ફર્જ કબૂલ હોતે હૈં ન નફલ

એક હદીસ મેં હૈ, રસૂલુલ્લાહ **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ફરમાતે હૈં : જો થોડી મિકદાર ઝમીન ભી ના જાઈઝ તૌર પર લે લે તો સાતોં ઝમીનોં કા તૌક ઉસ કે ગલે મેં ડાલા જાએગા, ન ઉસ કા ફર્જ કબૂલ હોગા ન નફલ.

(مسند أبي يعلى، ٣١٥/١، حديث: ٧٤٠)

ગલે મેં બીસ પચ્ચીસ સેર મિટ્ટી ડાલ કર દેખ લો

મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નાત, મુજદિદે દીનો મિલ્લત, મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રજા ખાન **عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَنِ** ઝમીન પર કબ્જા કરને વાલે કો ઝન્જોડતે હુએ ફતાવા ર-ઝવિયા જિલ્દ 19 સફહા 665 પર લિખતે હૈં : અલ્લાહ કહ્દારો જબ્બાર કે ગઝબ સે ડરે, ઝરા મન દો મન નહીં બીસ પચ્ચીસ હી સેર મિટ્ટી કે ઢેલે ગલે મેં બાંધ કર ઘડી દો ઘડી લિયે ફિરે, ઉસ વક્ત કિયાસ કરે કે ઈસ જુલ્મે શદીદ સે બાઝ આના આસાન હૈ યા ઝમીન કે સાતોં તબકોં તક ખોદ કર કિયામત કે દિન તમામ જહાન કા હિસાબ પૂરા હોને તક ગલે મેં **مَعَادُ اللهِ** યેહ કરોડોં મન કા તૌક પડના ઔર સાતવીં ઝમીન તક ધંસા દિયા જાના,

والعياذ بالله تعالى، والله تعالى اعلم.

(ફતાવા ર-ઝવિયા, 19/665)

હમેશા હાથ ભલાઈ કે વાસિતે ઉઠે
બયાના જુલ્મો સિતમ સે મુઝે સદા યા રબ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 76)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(3) ઝૂટા ઇલામ લગાને કી સઝા

એક શખ્સ ને હઝરતે સય્યિદુના મુતાર્રિફ બિન અબ્દુલ્લાહ બિન શિખ્મીર عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْقَدِير પર ઝૂટા ઇલામ લગાયા તો આપ ને ઇશાદિ ફરમાયા : અગર તુમ ઝૂટે હો તો અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ તુમ્હે જલ્દી મૌત અતા ફરમાએ, આપ કી ઝબાન સે ઇન અલ્ફાઝ કા નિકલના થા કે ઉસ શખ્સ કી મૌત વાકેઅ હો ગઈ.

(جامع العلوم والحکم، ص ۴۵۷)

(4) બોહતાન લગાને કી સઝા

હઝરતે સય્યિદુના સા'દ બિન અબી વક્કાસ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ પર એક શખ્સ ને ત્રીન ઝૂટે ઇલામાત લગાએ : (1) યેહ લશ્કરે ઇસ્લામ કે સાથ જિહાદ મેં શરીક નહીં હોતે (2) માલે ગનીમત બરાબર તક્સીમ નહીં કરતે (3) મુકદ્દમાત કા ફૈસલા કરને મેં અદ્દલ સે કામ નહીં લેતે. યેહ સુન કર હઝરતે સય્યિદુના સા'દ બિન અબી વક્કાસ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ને ઇશાદિ ફરમાયા : સુનો ! અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી કસમ ! મેં ઇસ કે ખિલાફ ત્રીન દુઆએં કરતા હૂં : યા અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ! અગર તેરા યેહ બન્દા ઝૂટા હૈ, દિખાને ઔર સુનાને કે લિયે ખડા હુવા હૈ તો (1) ઇસ કી ઉમ્મ દરાઝ ફરમા દે (2) ઇસ કે ફક્ર મેં ઇઝાફા ફરમા દે ઔર (3) ઇસે ફિતનોં મેં મુબ્તલા ફરમા. જબ કોઈ ઉસ સે ઉસ કા હાલ પૂછતા તો વોહ કહા કરતા થા : મેં કયા બતાઉં ? મેં વોહ બૂઢા હૂં જો ફિતનોં મેં મુબ્તલા હૂં ક્યૂંકે મુઝ કો હઝરતે સા'દ બિન અબી વક્કાસ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ કી બદ દુઆ લગ ગઈ હૈ. હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુલ મલિક બિન ઉમૈર તાબેઈ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ કા

બયાન હૈ : ઉસ દુઆ કા મૈં ને યેહ અસર દેખા કે “અબૂ સા’દહ” નામી વોહ શખ્સ ઈસ કદર બૂઢા હો ચુકા થા કે બુઢાપે કી વજહ સે ઉસ કી દોનોં ભવેં ઉસ કી દોનોં આંખોં પર લટક પડી થીં, વોહ દર બદર ભીક માંગ કર ઇન્તિહાઈ ફકીરી ઔર મોહતાજી કી ઝિન્દગી બસર કરતા થા ઔર ઈસ બુઢાપે મેં ભી વોહ રાહ ચલતી હુઈ જવાન લડકિયોં કો છેડતા ઔર ઉન કે બદન મેં ચુટકિયાં ભરતા રહતા થા.

(بخاری، کتاب الاذان، باب وجوب القراءة... الخ، ۲۶۶/۱، حدیث: ۷۰۰)

ઈસ હિકાયત સે લોગોં પર જૂટે ઈલામ લગાને કે આદી અફરાદ કો ઇબ્રત હાસિલ કરની ચાહિયે કે જો મૌકઅ કી નઝાકત સે ફાએદા ઉઠાતે હુએ દૂસરોં પર જૂટે ઈલામ લગાના શુરૂઅ કર દેતે હૈં, ન ઉસ કે મન્સબ કા લિહાઝ રખતે હૈં ન રુત્બે કા ખયાલ, શાયદ એસા કરને વાલોં કે દિલો દિમાગ મેં એક હી બાત સમાઈ હોતી હૈ કે “હમ ભી મુંહ મેં ઝબાન રખતે હૈં” ઉન્હેં ડરના ચાહિયે કે હમારે સાથ ભી ઈસી તરહ મુકાફાતે અમલ હો સકતા હૈ જૈસા ઉસ બૂઢે કે સાથ હુવા, તોહમત ધરને વાલે કો આખિરત મેં જો સઝા મિલેગી ઉસે સુન કર ખાઈફીન કે બદન મેં ઝુરઝુરી આ જાતી હૈ, ચુનાન્થે

દોઝખિયોં કી પીપ મેં રહના પડેગા

નબિય્થે રહમત, શફીએ ઉમ્મત **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ને ફરમાયા : જો કિસી મુસલ્માન કી બુરાઈ બયાન કરે જો ઉસ મેં નહીં પાઈ જાતી તો ઉસ કો અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ઉસ વક્ત તક રદ-ગતલ ખબાલ મેં રખેગા જબ તક કે વોહ અપની કહી હુઈ બાત સે ન નિકલ આએ.

(ابوداؤد، کتاب الاقصية، باب فيمن يعين على خصومة... الخ، ۴۲۷/۳، حدیث: ۳۰۹۷)

રદ-ગતલ ખબાલ જહન્નમ મેં એક જગહ હૈ જહાં જહન્નમિયોં કા ખૂન ઔર પીપ જમ્મ હોગા. (મિરઆતુલ મનાજીહ, 5/313)

તોબા ઝરૂરી છે

દા'વતે ઇસ્લામી કે ઇશાઅતી ઇદારે મક-ત-બતુલ મદીના કી મતબૂઆ 1199 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, “બહારે શરીઅત” (જિલ્લ 3) હિસ્સા 16 મેં સદરુશશરીઅહ, બદરુતરીકહ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફતી મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'ઝમી **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْقَوِي** ફરમાતે હૈં : બોહતાન કી સૂરત મેં તોબા કરના ઔર મુઆફી માંગના ઝરૂરી હૈ બહકે જિન કે સામને બોહતાન બાંધા હૈ ઉન કે પાસ જા કર ચેહ કહના ઝરૂર હૈ કે મેં ને જૂટ કહા થા જો ફુલાં પર મેં ને બોહતાન બાંધા થા.

(બહારે શરીઅત, 3/538)

હસદ, વા'દા ખિલાફી, જૂટ, યુગલી, ગીબતો તોહમત
મુઝે ઇન સબ ગુનાહોં સે હો નફરત યા રસૂલલ્લાહ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 332)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(5) બીવી કો શોહર કે ખિલાફ ભડકાને વાલી અન્ધી હો ગઈ

એક ઔરત ને હઝરતે સય્યિદુના અબૂ મુસ્લિમ ખૌલાની કી ઝૌજા કો આપ કે ખિલાફ ભડકા દિયા થા, આપ ને ઉસ ઔરત કી બીનાઈ ઝાઈલ હોને કી દુઆ ફરમાઈ તો વોહ ઉસી વક્ત અન્ધી હો ગઈ. ફિર વોહ આપ કી ખિદમત મેં આ કર ફરિયાદ કરને લગી ઔર આપ સે દુઆ કી દર-ખવાસ્ત કી. આપ કો ઉસ કે હાલ પર રહ્મ આ ગયા ઔર અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** સે દુઆ ફરમાઈ તો ઉસ કી બીનાઈ લૌટ આઈ ઔર આપ કી ઝૌજા ભી વાપસ આ ગઈ. (جامع العلوم والحکم، ص ۴۰۷)

ઔરત કો ઉસ કે ખાવન્દ કે ખિલાફ ઉભારને વાલા હમ સે નહીં

સરકારે આલી વકાર, મદીને કે તાજદાર **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ને ઇશાદિ ફરમાયા : **يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ أَوْعِظْ أُمَّتَكَ عَلَى الْوَحْيِ الْمُنِيرِ** ઔર ઔરત કો

પેશકશ : મખલિસે અલ મદીનતુલ ઇલમિયા (દા'વતે ઇસ્લામી)

ઉસ કે ખાવન્દ યા કિસી ગુલામ કો ઉસ કે આકા કે ખિલાફ ઉભારે વોહ હમ સે નહીં.
(અબુદાઉદ, ક્તાબ الطلاق، باب فيمن خيب الخ، ٣٦٩/٢، حديث: ٢١٧٥)

દો દિલોં કો જોડને કી કોશિશ કરો

મુફ્તસિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْخَيْرُ** ફરમાતે હેં : યા'ની હમારી જમાઅત સે યા હમારે તરીકે વાલોં સે યા હમારે પ્યારોં સે નહીં યા હમ ઉસ સે બેઝાર હેં વોહ હમારે મકબૂલ લોગોં મેં સે નહીં, યેહ મતલબ નહીં કે વોહ હમારી ઉમ્મત યા હમારી મિલ્લત સે નહીં ક્યૂંકે ગુનાહ સે ઇન્સાન કાફિર નહીં હોતા. (મિરઆતુલ મનાજીહ, 6/560) મુફ્તી સાહિબ ઇસ હદીસ કે તહ્દત લિખતે હેં : ખાવન્દ બીવી મેં ફસાદ ડાલને કી બહુત સૂરતેં હેં : ઔરત સે ખાવન્દ કી બુરાઈયાં બયાન કરે, દૂસરે મદ્દોં કી ખૂબિયાં ઝાહિર કરે ક્યૂંકે ઔરત કા દિલ કચ્ચી શીશી કી તરહ કમઝોર હોતા હૈ યા ઉન મેં ઇપ્તિલાફ ડાલને કે લિયે જાદૂ તા'વીઝ ગન્ડે કરે સબ હરામ હૈ, ઔર ગુલામ યા લોંડી કી બિગાડને કે મા'ના યેહ હેં કે ઉસે ભાગ જાને પર આમાદા કરે, અગર વોહ ખુદ ભાગના ચાહેં તો ઉન કી ઇમદાદ કરે, બહર હાલ દો દિલોં કો જોડને કી કોશિશ કરો તોડો ના. (મિરઆતુલ મનાજીહ, 5/101)

نہ برائے فصل کردن آمدی

تو برائے وصل کردن آمدی

(યા'ની તૂ જોડ પૈદા કરને કે લિયે આયા હૈ, તોડ પૈદા કરને કે લિયે નહીં આયા.)

તૂ કિતના અચ્છા હૈ !!

જો લોગ ઔરત કો ભડકાતે શોહર કે ખિલાફ ઉભારતે હેં વોહ શૈતાન કે પ્યારે હેં, હઝરતે સય્યિદુના જાબિર **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ** સે રિવાયત હૈ કે સરવરે આલમ **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ને ફરમાયા : શૈતાન પાની પર અપના તખ્ત બિઘાતા હૈ, ફિર અપને લશ્કર ભેજતા હૈ. ઉન લશ્કરોં મેં શૈતાન કે ઝિયાદા

કરીબ ઉસ કા દ-રજા હોતા હૈ જો સબ સે ઝિયાદા ફિતના બાઝ હોતા હૈ. ઉસ કા એક લશ્કર વાપસ આ કર બતાતા હૈ કે મેં ને ફુલાં ફિતના બરપા કિયા તો શૈતાન કહતા હૈ : તૂ ને કુછ ભી નહીં કિયા. ફિર એક ઔર લશ્કર આતા હૈ ઔર કહતા હૈ : મેં ને એક આદમી કો ઉસ વક્ત તક નહીં છોડા જબ તક ઉસ કે ઔર ઉસ કી બીવી કે દરમિયાન જુદાઈ નહીં ડાલ દી. યેહ સુન કર શૈતાન ઉસે અપને કરીબ કર લેતા હૈ ઔર કહતા હૈ : તૂ કિતના અચ્છા હૈ, ઔર અપને સાથ ચિમટા લેતા હૈ.

(مسلم، کتاب صفة القيامة، الخ، باب تحريش الشيطان... الخ، ص ۱۰۱۱، حديث: ۲۸۱۳)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(6) લોગોં કો સતાને કી સઝા

એક શખ્સ હઝરતે સય્યિદુના હસન બસરી **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْقَوِي** કી મજલિસ મેં આ કર લોગોં કો તક્લીફ દિયા કરતા થા, જબ ઉસ કી શરાતોં કા સિલ્સિલા હદ સે બઢને લગા તો આપ ને દુઆ ફરમાઈ : ઐ અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ! તૂ ઉસ શખ્સ કી ઈજા રસાની સે ખૂબ વાકિફ હૈ, તૂ જિસ તરહ ચાહે હમે ઈસ કે મુઆ-મલે મેં કિફાયત ફરમા. ઉસી વક્ત વોહ શખ્સ ખડે ખડે ગિર કર મર ગયા ઔર ઉસ કી લાશ ચારપાઈ પર રખ કર ઉસ કે ઘર લે જાઈ ગઈ.

(جامع العلوم والحکم، ص ۴۵۷)

મુસલ્માનોં કો તક્લીફ દેને વાલોં કો ખબરદાર હો જાના ચાહિયે કે સુલ્તાને દો જહાન **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કા ફરમાને ઈબ્રત નિશાન હૈ : **مَنْ أَدَّى مُسْلِمًا فَقَدْ أَدَّى مُسْلِمًا فَقَدْ أَدَّى** (યા'ની) જિસ ને (બિલા વજહે શર-ઈ) કિસી મુસલ્માન કો ઈજા દી ઉસ ને મુઝે ઈજા દી ઔર જિસ ને મુઝે ઈજા દી ઉસ ને અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** કો ઈજા દી.” (حديث: ۳۶۰۷، ۳۸۷/۲، الآؤسط، ۳۸۷/۲، حديث: ۳۶۰۷) **عَزَّوَجَلَّ** વ રસૂલ **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કો ઈજા દેને વાલોં કે બારે મેં અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** પારહ 22 સૂ-રતુલ અહઝાબ આયત 57 મેં ઈશદિ ફરમાતા હૈ :

إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَ
رَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا
مُّهِينًا ﴿٥٠﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : બેશક જો ઈઝા
દેતે હેં અલ્લાહ ઓર ઉસ કે રસૂલ કો ઉન
પર અલ્લાહ કી લા'નત હૈ દુન્યા ઓર
આબિરત મેં ઓર અલ્લાહ ને ઉન કે લિયે
ઝિલ્લત કા અઝાબ તથ્યાર કર રખા હૈ.

મુઆફી માંગ લીજીયે

પ્યારે પ્યારે ઈસ્લામી ભાઈયો ! અગર આપ કભી કિસી મુસલ્માન
કી બિલા વજહે શર-ઈ દિલ આઝારી કર બૈઠે હેં તો આપ કા યાહે ઉસ સે
કૈસા હી કરીબી રિશ્તા હૈ, બડે ભાઈ હેં, વાલિદ હેં, શોહર હેં, સુસર હેં
યા કિતને હી બડે રુત્બે કે માલિક હેં, યાહે સદ્ર હેં યા વઝીર હેં, ઉસ્તાઝ હેં
યા પીર હેં, મુઅઝ્ઝિન હેં યા ઈમામ વ ખતીબ હેં જો કુછ ભી હેં બિગૈર
શરમાએ તૌબા ભી કીજીયે ઓર ઉસ બન્દે સે મુઆફી માંગ કર ઉસ કો
રાઝી ભી કર લીજીયે વરના જહન્નમ કા હોલનાક અઝાબ બરદાશત
નહીં હો સકેગા.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(7) ઠઠ્ઠા મસ્ખરી કર કે સતાને વાલે કી સઝા

એક શખ્સ હઝરતે સય્યિદુના અબૂ મુહમ્મદ હબીબ અ-જમી
عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْكَرِيمِ સે અક્સર હંસી મઝાક ઓર તફરીહ કર કે આપ કો તંગ
કરતા થા, આપ ને દુઆ ફરમાઈ તો વોહ બરસ કે મરઝ મેં મુબ્તલા હો
ગયા.

(جامع العلوم والحکم، ص ૬૦૮)

લોગોં કા મઝાક ઉડાને વાલે કા અન્જામ

સરકારે આલી વકાર, મદીને કે તાજદાર صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને
ઈશદિ ફરમાયા : બિલા શુબા લોગોં કા મઝાક ઉડાને વાલે કે લિયે જન્નત કા

પેશકશ : મજલિસે અલ મદીનતુલ ઇલમિયા (દા'વતે ઈસ્લામી)

દરવાજા ખોલ કર ઉસે બુલાયા જાએગા : આઓ, કરીબ આઓ, જબ વોહ આએગા તો દરવાજા બન્દ કર દિયા જાએગા, ઈસી તરહ કઈ બાર ક્રિયા જાએગા યહાં તક કે જબ ઉસ કે લિયે ફિર દરવાજા ખોલ કર ઉસે બુલાયા જાએગા : આઓ આઓ કરીબ આઓ, તો વોહ ના ઉમ્મીદી ઔર માયૂસી કે મારે નહીં આએગા.

(شعب الإيمان، باب في تحريم اعراض الناس، فصل فيما ورد من الاخبار- الخ، ٣١/٥، حديث: ٦٧٥٧)

મઝાક મેં બી કરાને સે રોકા

હઝરતે સચ્ચિદ્ધના ઈબ્ને અબી લૈલા **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا** ફરમાતે હેં : સહાબએ કિરામ **عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان** કા બયાન હૈ કે વોહ હઝરાત રસૂલુલ્લાહ **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કે સાથ સફર મેં થે, ઈસ દૌરાન ઉન મેં સે એક સહાબી **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ** સો ગએ તો એક દૂસરે સહાબી **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ** ઉન કે પાસ રખી અપની એક રસ્સી લેને ગએ, જિસ સે વોહ ઘબરા ગએ (યા'ની ઉસ સોને વાલે કે પાસ રસ્સી થી યા ઉસ જાને વાલે કે પાસ થી ઉસ ને યેહ રસ્સી સાંપ કી તરહ ઉસ પર ડાલી વોહ સોને વાલે ઉસે સાંપ સમજ કર ડર ગએ ઔર લોગ હંસ પડે⁽¹⁾ તો આપ **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ને ઈશાર્દ ફરમાયા : કિસી મુસલ્માન કે લિયે જાઈઝ નહીં કે દૂસરે મુસલ્માન કો ડરાએ.

(ابوداؤد، کتاب الادب، باب من يأخذ... الخ، ٣٩١/٤، حديث: ٥٠٠٤)

મુફ્ફિસિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન **عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَان** ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત લિખતે હેં : ઈસ ફરમાને આલી કા મક્સદ યેહ હૈ કે હંસી મઝાક મેં કિસી કો ડરાના જાઈઝ નહીં કે કબી ઉસ સે ડરને વાલા મર જાતા હૈ યા બીમાર પડ જાતા હૈ, ખુશ તબ્દિ વોહ ચાહિયે જિસ સે સબ કા દિલ ખુશ હો જાએ કિસી કો તક્લીફ ન પહોંચે. ઈસ હદીસ સે મા'લૂમ હુવા કે એસી દિલ્લગી હંસી કિસી સે કરની જિસ સે ઉસ કો તક્લીફ પહોંચે મ-સલન કિસી કો બે વુકૂફ બનાના ઉસ કે ચપત લગાના વગૈરા હરામ હૈ. (મિરઆતુલ મનાજીહ, 5/270)

دینه

1 : મિરઆતુલ મનાજીહ, 5/270

ભાઈયોં કા દિલ દુખાના છોડ દો
ઔર તમસ્ખુર ભી ઉડાના છોડ દો

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ.713)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(8) મશ્કીઝા ક્યા હૈ ?

હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا ફરમાતે હૈં : એક મરતબા દૌરાને સફર મેરા ગુઝર ઝમાનએ જાહિલિય્યત કે કબ્રિસ્તાન સે હુવા. યકાયક એક મુર્દા કબ્ર સે બાહર નિકલા, ઉસ કી ગરદન મેં આગ કી ઝન્જીર બંધી હુઈ થી, મેરે પાસ પાની કા એક બરતન થા. જબ ઉસ ને મુઝે દેખા તો કહને લગા : “ઐ અબ્દુલ્લાહ ! મુઝે થોડા સા પાની પિલા દો !” મેં ને દિલ મેં કહા : “ઈસ ને મેરા નામ લે કર મુઝે પુકારા હૈ યા તો યેહ મુઝે જાનતા હૈ યા અ-રબોં કે તરીકે કે મુતાબિક “અબ્દુલ્લાહ” કહ કર પુકાર રહા હૈ.” ફિર અયાનક ઉસી કબ્ર સે એક ઔર શખ્સ નિકલા, ઉસ ને મુઝ સે કહા : “ઐ અબ્દુલ્લાહ ! ઈસ ના ફરમાન કો હરગિઝ પાની ન પિલાના, યેહ કાફિર હૈ.” દૂસરા શખ્સ પહલે કો ઘસીટ કર વાપસ કબ્ર મેં લે ગયા. મેં ને વોહ રાત એક બુઢિયા કે ઘર ગુઝારી, ઉસ કે ઘર કે કરીબ એક કબ્ર થી, મેં ને કબ્ર સે યેહ આવાઝ સુની **بُولُ وَمَا بُولُ؟ شَنْ وَمَا شَنْ؟** યા’ની “પેશાબ પેશાબ ક્યા હૈ ? મશ્કીઝા મશ્કીઝા ક્યા હૈ ?” ઈસ આવાઝ કે મુન્તઅલ્લિક બુઢિયા સે પૂછા તો ઉસ ને કહા : યેહ મેરે શોહર કી કબ્ર હૈ, ઈસે દો ખતાઓં કી સઝા મિલ રહી હૈ. પેશાબ કરતે વક્ત યેહ પેશાબ કે છીંટોં સે નહીં બચતા થા, મેં ઈસ સે કહતી કે તુઝ પર અફ્સોસ ! જબ ઊંટ પેશાબ કરતા હૈ તો વોહ ભી અપને પાઉં કુશાદા કર કે છીંટોં સે બચતા હૈ, લેકિન તૂ ઈસ મુઆ-મલે મેં બિલ્કુલ ભી એહતિયાત નહીં કરતા, મેરા શોહર મેરી ઈન બાતોં પર કોઈ તવજ્જોહ ન દેતા, ફિર યેહ મર ગયા તો મરને કે બા’દ

સે આજ તક ઇસ કી કબ્ર સે રોજાના ઇસી તરહ કી આવાજે આતી હૈ. મેં ને પૂછા : **يَا سَيِّدِي وَمَا شَأْنُكَ؟** “મશ્કીઝા ! મશ્કીઝા ક્યા હૈ ?” કી આવાજ આને કા ક્યા મક્સદ હૈ ? બુઢિયા ને કહા : એક મર્તબા ઇસ કે પાસ એક પ્યાસા શખ્સ આયા, ઉસ ને પાની માંગા તો (ઇસ ને ઉસ કો પરેશાન કરને કે લિયે ખાલી મશ્કીઝે કી તરફ ઇશારા કરતે હુએ) કહા : જાઓ ! ઉસ મશ્કીઝે સે પાની પી લો, વોહ પ્યાસા બે તાબાના મશ્કીઝે કી તરફ લપકા, જબ ઉઠાયા તો ઉસે ખાલી પાયા, પ્યાસ કી શિદ્દત સે વોહ બેહોશ હો કર ગિર ગયા ઔર ઉસ કી મૌત વાકેઅ હો ગઈ. ફિર જબ સે મેરા શોહર મરા હૈ આજ તક રોજાના ઇસ કી કબ્ર સે આવાજ આતી હૈ **يَا سَيِّدِي وَمَا شَأْنُكَ؟** “મશ્કીઝા ! મશ્કીઝા ક્યા હૈ ?” (ઉયૂનુલ હિકાયત, સ. 307)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

ઝૂટ ગુનાહોં કી તરફ લે જાતા હૈ

રસૂલે બે મિસાલ, બીબી આમિના કે લાલ **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કા ફરમાને આલીશાન હૈ : તુમ પર સય બોલના લાઝિમ હૈ ક્યૂંકે સય નેકી કી તરફ રહનુમાઈ કરતા હૈ ઔર નેકી જન્નત કા રાસ્તા દિખાતી હૈ, આદમી હમેશા સય બોલતા રહતા હૈ ઔર સય કી જુસ્ત-જૂમેં રહતા હૈ યહાં તક કે અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** કે નજદીક સિદ્દીક (યા’ની બહુત સચ્ચા) લિખ દિયા જાતા હૈ ઔર ઝૂટ સે બચો ! ક્યૂંકે ઝૂટ ગુનાહોં કી તરફ લે જાતા હૈ ઔર ગુનાહ જહન્નમ મેં પહોંચા દેતે હૈ, આદમી હમેશા ઝૂટ બોલતા રહતા હૈ ઔર ઇસ કી જુસ્ત-જૂમેં રહતા હૈ યહાં તક કે અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** કે નજદીક કઝ્ઝાબ (યા’ની બહુત બડા ઝૂટા) લિખ દિયા જાતા હૈ. (તરમ્ઝી, ક્તાબ البر والصلة, باب ما جاء في الصدق والكذب, ૩/૩૧૧, હદિથ: ૧૧૪૮)

સચ્ચે આદમી કી બાત દુશ્મન કે બારે મેં ભી કબૂલ કી જાતી હૈ

હઝરતે સચ્ચિદુના અહનફ **رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** ને અપને બેટે સે ઇશદિ ફરમાયા : ઐ મેરે બેટે ! સય કી ફઝીલત કે લિયે ઇતની બાત કાફી હૈ કે

સચ્ચે આદમી કી બાત ઉસ કે દુશ્મન કે બારે મેં ભી કબૂલ કી જાતી હૈ જબ કે ઝૂટ કે બુરા હોને કે લિયે યેહ બાત કાફી હૈ કે ઝૂટે શખ્સ કી બાત ન તો ઉસ કે દોસ્ત કે બારે મેં કબૂલ કી જાતી હૈ ઓર ન દુશ્મન કે બારે મેં.

(التذكرة الحمونية الباب الثامن فى الصدق والكذب، ٦٤/٣)

ગીબત સે ઓર તોહમતો યુગલી સે દૂર રખ ખૂગર તૂ સચ કા દે બના યા રબ્બે મુસ્તફા

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 132)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

કિસી કી મુસીબત પર ખુશી કા ઇઝહાર

હઝરતે સય્યિદુના વાસિલા બિન અસ્કઅ **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ** ફરમાતે હૈં : **رَسُولُ اللَّهِ** **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ને ઇશાદ ફરમાયા : તુમ અપને ભાઈ કી મુસીબત પર ખુશી કા ઇઝહાર મત કરો, વરના અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ઉસ પર રહમ કર દેગા ઓર તુજે મુબતલા કર દેગા.

(ترمذی، کتاب صفة القيامة، باب (ت: ١١٩)، ٢٢٧/٤، حديث: ٢٥١٤)

મુફ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન **عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَان** ઇસ હદીસે પાક કે તહત લિખતે હૈં : યા'ની કિસી મુસલ્માન કો દીની યા દુન્યાવી આફત મેં મુબતલા દેખ કર ઉસ પર ખુશી મેં તા'ન ન કરો ! બા'ઝ દફઆ ખુશી મેં ભી કિસી પર લાહૌલ પઢી જાતી હૈ. મુફ્તી સાહિબ મજીદ ફરમાતે હૈં : અગર મલામત કરના ઉસ કી ફહમાઈશ કે લિયે હો તબ જાઈઝ હૈ જબ કે ઇસ તરીકે સે ઉસ કી ઇસ્લાહ હો સકે. મજીદ ફરમાતે હૈં : યેહ હૈ મુસલ્માન કી આફત પર ખુશી મનાને કા અન્જામ ! કે ખુશી મનાને વાલા ખુદ ગિરિફતાર હો જાતા હૈ, બારહા કા આઝમૂદા, હમેશા ખુદા સે ખૌફ કરના ચાહિયે. (મિરઆતુલ મનાજીહ, 6/474) મશહૂર હૈ : “مَنْ ضَحِكَ ضُحِكَ” યા'ની જો દૂસરે પર હંસતા હૈ ઉસ પર ભી હંસા જાતા હૈ.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

પેશકશ : મજલિસે અલ મદીનતુલ ઇલમિયા (દા'વેતે ઇસ્લામી)

(9) બદગોઈ કી સઝા

હઝરતે સચ્ચિદુના અબૂ મુહમ્મદ હબીબ અ-જમી **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْقَوِي** એક દફઆ હઝરતે સચ્ચિદુના માલિક બિન દીનાર **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْغَفَّار** કે પાસ મૌજૂદ થે કે ઇતને મેં એક શખ્સ વહાં આ ધમ્કા ઓર હઝરતે સચ્ચિદુના માલિક બિન દીનાર **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْغَفَّار** પર કુછ દરાહિમ કે મુઆ-મલે મેં સખ્તી કરને લગા જો ઉન્હોં ને તક્સીમ ફરમા દિયે થે. જબ ઉસ કી બદગોઈ કા સિલ્સિલા ન રુકા તો હઝરતે સચ્ચિદુના અબૂ મુહમ્મદ હબીબ અ-જમી **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْقَوِي** ને બારગાહે ખુદાવન્દી મેં દસ્તે દુઆ દરાઝ કિયા ઓર અર્ઝ કી : **يَا اَدْلَاهُ عَزَّوَجَلَّ !** ઇસ શખ્સ ને હમેં તેરે ઝિક્ક સે રોક દિયા હૈ, તૂ જિસ તરહ યાહે ઇસ કે મુઆ-મલે મેં હમ પર રહૂમ ફરમા. ઉસી વક્ત વોહ શખ્સ મુંહ કે બલ ઝમીન પર ગિરા ઓર ઉસ કા દમ નિકલ ગયા.

(جامع العلوم والحکم، ص ۴۰۸)

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! જારિહાના ઓર તન્જિયા અન્દાઝે ગુફ્ત-ગૂ ઇખ્તિયાર કરતે વક્ત હમ ઇસ બાત કી કુછ પરવાહ નહીં કરતે કે હમારી ઝબાન કી “તેઝ ધાર” સે ન જાને કિતને મુસલમાનોં કે દિલ ઘાયલ હો જાતે હોંગે ! કિસ સે કિસ વક્ત કિસ અન્દાઝ મેં બાત કરની હૈ હમેં શાયદ મા’લૂમ હી નહીં, યાદ રખિયે કે તીર વ તલવાર કે ઘાવ તો કુછ અર્સે મેં મુન-દમિલ હો જાતે હૈં લેકિન ઝબાન સે લગને વાલા ઝખ્મ બા’ઝ અવકાત મરતે દમ તક નહીં ભરતા કિસી અ-રબી શાઈર ને ક્યા ખૂબ કહા હૈ :

وَلَا يَلْتَأَمُ مَا جَرَحَ اللِّسَانُ**جَرَّاحَاتُ السِّنَانِ لَهَا التِّيَامُ**

(યા’ની નેઝોં કે ઝખ્મ તો ભર જાતે હૈં, ઝબાન કે ઘાવ નહીં ભરતે)

બહર હાલ હમેં બાત કરને કી ભી તરબિયત લેની હોગી ઓર ઇસ કી એહતિયાતેં ભી સીખની હોંગી, જી હાં અન્દાઝે ગુફ્ત-ગૂ કો

યક્સર બદલ કર ઈસ પર આજિઝી વ નરમી કા પાની ચઢાના ઔર હુસ્ને અખ્લાક સે આરાસ્તા કરના હોગા. યકીન માનિયે આજ હમારી ગાલિબ અક્સરિયત કો શરીઅત વ સુન્નત કે મુતાબિક બાતચીત કરના હી નહીં આતી, મા'મૂલી સા ખિલાફે મિઝાજ મુઆ-મલા હોતે હી અચ્છા ખાસા મઝહબી વઝૂઅ કત્અ કા આદમી ભી એક દમ જારિહાના અન્દાઝ પર ઉતર આતા હૈ ! એક ગીબત હી નહીં, તોહમત, યુગલી, બદ ગુમાની, ઝૂટા મુબા-લગા, દિલ આઝારી ઔર ઈઝાએ મુસ્લિમ કે તઅલ્લુક સે બહુત સારી ચીઝેં આજ કલ કી જાને વાલી અક્સર ગુફત-ગૂ કા હિસ્સા હોતી હેં. લિહાઝા દિલ બરદાશ્તા હુએ બિગૈર અવ્વલન ઈસ બાત કો તસ્લીમ કર લીજિયે કે હમેં દુરુસ્ત બોલના હી નહીં આતા ફિર હમ મુસલ્સલ જિદ્દો જહ્દ કરેંગે તો **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ** શરીઅતો સુન્નત કે મુતાબિક બાત કરના સીખ હી જાએંગે.

નરમી કી ફઝીલત

મુસ્લિમ શરીફ મેં હૈ : જિસ ચીઝ મેં નરમી હોતી હૈ ઉસે ઝીનત બખ્શતી હૈ ઔર જિસ ચીઝ સે જુદા કર લી જાતી હૈ ઉસે ઐબદાર બના દેતી હૈ.

(مسلم، کتاب البر والصلة، باب فضل الرفق، ص ۳۹۸، حدیث: ۲۰۹۴)

મિઝાજ મેં નરમી પૈદા કરને કા નુસ્ખા

બકરી (બકરા) ઔર મેંદે કી ખાલ પર બૈઠને ઔર પહનને સે મિઝાજ મેં નરમી ઔર ઈન્કિસારી પૈદા હોતી હૈ.

(બહારે શરીઅત, 1/403 મુલાખ્ખસન)

હે ફલાહો કામરાની નરમી વ આસાની મેં

હર બના કામ બિગડ જાતા હૈ નાદાની મેં

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

પેશકશ : મખલિસે અલ મદીનતુલ ઇલ્મિયા (દા'વતે ઇસ્લામી)

(10) કલ કા ફકીર આજ કા અમીર

એક શખ્સ અપની બીવી કે સાથ ભુની હુઈ મુર્ગી ખા રહા થા કે ઈતને મેં દરવાજે પર એક સાઈલ આ ગયા. ઉસ શખ્સ ને બાહર નિકલ કર સાઈલ કો ઝિડક દિયા જિસ પર સાઈલ વાપસ ચલા ગયા. ઈસ વાકિએ કે બા'દ વોહ શખ્સ મોહતાજી મેં મુખ્તલા હો ગયા, ઉસ કી દૌલત જાતી રહી ઔર ઉસ ને અપની બીવી કો ભી તલાક દે દી જિસ ને એક ઔર શખ્સ સે શાદી કર લી. યેહ ઔરત એક દિન અપને ઉસ દૂસરે શોહર કે સાથ ખાના ખા રહી થી ઔર ઉન કે સામને ભુની હુઈ મુર્ગી રખી થી કે એક સાઈલ ને દરવાજે પર સદા લગાઈ. શોહર ને અપની બીવી સે કહા કે યેહ મુર્ગી ઉસ માંગને વાલે કો દે દો. બીવી ને મુર્ગી ઉસ સાઈલ કે હવાલે કી ઔર રોતી હુઈ વાપસ આઈ. જબ શોહર ને રોને કી વજહ દરયાફત કી તો ઉસ ને બતાયા કે યેહ સાઈલ ઉસ કા સાબિકા શોહર હૈ ઔર ફિર યેહ વાકિઆ બયાન કિયા કે ઉસ કે પહલે શોહર ને એક સાઈલ કો ઝિડક કર વાપસ કર દિયા થા. ઔરત કે દૂસરે શોહર ને યેહ સુન કર કહા : **اَللّٰهُمَّ عَزَّوَجَلَّ** કી કસમ ! મેં હી વોહ સાઈલ હૂં. **(المستطرف، ۲۰/۱)** ગર્દિશે ઝમાના કા એક અજબ નઝ્ઝારા યેહ થા કે **اَللّٰهُمَّ عَزَّوَجَلَّ** ને ઉસ બદ મસ્ત માલદાર કી હર ચીઝ, માલ, કોઠી, હત્તા કે બીવી ભી છીન કર ઉસ શખ્સ કો દે દિયા જો ફકીર બન કર ઉસ કે ઘર પર આયા થા ઔર ચન્દ સાલ બા'દ **اَللّٰهُمَّ عَزَّوَجَلَّ** ઉસ શખ્સ કો ફકીર બના કર ઉસી કે દર પર લે આયા. વાકેઈ દૌલત પર ગુઝર નહીં કરના ચાહિયે કે યેહ હિરતી ફિરતી છાઉં હૈ. આજ ઈસ કે પાસ તો કલ ઉસ કે પાસ ! તારીખ એસે સબક આમોઝ વાકિઆત સે ભરી પડી હૈ અબ યેહ ઈન્સાન કા કામ હૈ કે ઈન સે ઈબ્રત પકડે.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(11) બદકારી કી તોહમત લગાને કા અન્જામ

મદીનએ મુનવ્વરહ મેં એક નેક પરહેઝ ગાર ઔરત કા ઈન્તિકાલ હુવા, ગુસ્લ દેને વાલી ઔરત ને અપની કિસી દુશ્મની કી વજહ સે ઉસ નેક ઔરત કી પર્દે કી જગહ પર હાથ રખ કર કહા : યેહ કિસ કદર બદકાર થી. ફૌરન હી ગુસ્લ દેને વાલી ઔરત કા હાથ વહાં એસા ચિમટ ગયા કે હઝારોં કોશિશોં કે બા વુજૂદ જુદા નહીં હુવા. તમામ ઉ-લમાએ મદીના ઈસ કા સબબ ઔર તદબીર મા'લૂમ કરને સે આજિઝ રહે લેકિન હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ માલિક **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** ને અપને કશ્ફો કરામત સે મા'લૂમ કર લિયા ઔર ફરમાયા : ઈસ ગુસ્લ દેને વાલી ઔરત કો હદે કઝફ (યા'ની વોહ સજા જો શરીઅત ને ઝિના કી તોહમત લગાને વાલે કે લિયે મુકરર કી હૈ) લગાઈ જાએ, યુનાન્ચે, આપ કે ઈશાદિ કે મુતાબિક જબ ઉસ ગુસ્લ દેને વાલી કો 80 કોડે લગાએ ગએ તો ખુદ બખુદ ઉસ કા હાથ મરને વાલી ઔરત સે જુદા હો ગયા ઔર સબ કે દિલોં મેં હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ માલિક **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** કી ઈમામત વ કરામત કા નૂર જગ-મગાને લગા.

(۱۳۱۸ھ شین، ص ۱۶)

તુમહારે ઐબ ખુલ જાએંગે

રસૂલુલ્લાહ **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ને ઈશાદિ ફરમાયા : જો અપને મુસલ્માન ભાઈ કે ઐબ તલાશ કરેગા અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ઉસ કે ઐબ ફાશ ફરમા દેગા ઔર જિસ કે ઐબ અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ફાશ કરે વોહ મકાન મેં હોતે હુએ ભી ઝલીલો રુસ્વા હો જાએગા.. (ترمذی، کتاب البر والصلة، باب ما جاء في تعظيم المومن، ۴/ ۴۱۶، حدیث : ۲۰۳۹)

મુફસ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફતી અહમદ યાર ખાન **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત લિખતે હેં : યેહ કાનૂને કુદરત હૈ કે જો કિસી કો બિલા વજહ બદનામ કરેગા કુદરત ઉસે બદનામ કર દેગી.

(મિરઆતુલ મનાજિહ, 6/617)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

પેશકશ : મજલિસે અલ મદીનતુલ ઇલમિયા (દા'વતે ઈસ્લામી)

(12) ચાલીસ સાલ તક ઇફલાસ કા શિકાર રહા

હજરતે સય્યિદુના ઇમામ ઇબ્ને સીરીન **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْمُبِين** ફરમાતે હૈં : મૈં ને એક શખ્સ કો આર દિલાતે હુએ કહા : “એ મુફલિસ.” ઇસ કે બા’દ મૈં ચાલીસ સાલ તક ઇફલાસ કા શિકાર રહા. (صبيد الخاطر، ص ۱۸)

કિસ વક્ત કિસ સે ક્યા બોલના હૈ ? કાશ યેહ ગુર હમૈં આ જાએ તો હમારી ઝિન્દગી પુર સુકૂન હો જાએ, અન્યે કો ભી અન્યા બોલૈં તો ઉસે બુરા લગતા હૈ, આંખોં વાલે કો અન્યા કહ કર પુકારા જાએગા તો ઉસે યકીનન બુરા લગેગા.

લોગોં કે બુરે નામ રખના

મેરે આકા આ’લા હજરત, ઇમામે અહલે સુન્નાત, મુજદિદે દીનો મિલ્લત, મૌલાના શાહ ઇમામ અહમદ રજા ખાન **عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَنِ** ફતાવા ર-ઝવિયા જિલ્દ 23 સફહા 204 પર લખતે હૈં : કિસી મુસલ્માન બલ્કે કાફિર ઝિમ્મી કો ભી બિલા હાજતે શરઈયા એસે અલ્ફાઝ સે પુકારના યા તા’બીર કરના જિસ સે ઉસ કી દિલ શિકની હો ઉસે ઈઝા પહોંચે, શરઅન ના જાઈઝ વ હરામ હૈ. અગર્યે ખાત ફી નફિસહી સચ્ચી હો **فَإِنَّ كُلَّ حَقٍّ صِدْقٌ وَلَيْسَ كُلُّ صِدْقٍ حَقًّا** (હર હક સચ હૈ મગર હર સચ હક નહીં) (ફતાવા ર-ઝવિયા, 23/204) લિહાઝા જિસ કા જો નામ હો ઉસ કો ઉસી નામ સે પુકારના ચાહિયે, અપની તરફ સે કિસી કા ઉલટા સીધા નામ મ-સલન લમ્બૂ, ઠિંગૂ, કાલૂ વગૈરા ન રખા જાએ, ઉમૂમન ઇસ તરહ કે નામોં સે દિલ આઝારી હોતી હૈ ઔર વોહ ઉસ સે ચિડતા ભી હૈ લેકિન પુકારને વાલા જાન બૂઝ કર બાર બાર મઝા લેને કે લિયે ઉસે ઉસી નામ સે પુકારતા હૈ, એસા કરને વાલોં કો સંભલ જાના ચાહિયે ક્યૂંકે રબ તઆલા ફરમાતા હૈ :

وَلَا تَتَّبِعُوا بِالْأَلْفَاقِ
بِئْسَ الْإِسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ
الْإِيمَانِ ۚ (پ ۲۶، الحجرات: ۱۱)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર એક
દૂસરે કે બુરે નામ ન રખો ક્યા હી બુરા
નામ હૈ મુસલ્માન હો કર ફાસિક
કહલાના.

સદરુલ અફઝિલ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْهَادِي** ઈસ આયત કે તહત લિખતે હેં : (યા'ની વોહ નામ) જો ઉન્હેં ના ગવાર મા'લૂમ હોં. હઝરતે ઈબ્ને અબ્બાસ **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا** ને ફરમાયા કે અગર કિસી આદમી ને કિસી બુરાઈ સે તૌબા કર લી હો ઉસ કો બા'દે તૌબા ઉસ બુરાઈ સે આર દિલાના ભી ઈસ નહ્ય (યા'ની મુમા-ન-અત કે હુકમ) મેં દાખિલ ઔર મમ્નૂઅ હૈ. બા'ઝ ઉ-લમા ને ફરમાયા કે કિસી મુસલ્માન કો કુત્તા યા ગધા યા સુવર કહના ભી ઈસી મેં દાખિલ હૈ. બા'ઝ ઉ-લમા ને ફરમાયા કે ઈસ સે વોહ અલ્કાબ મુરાદ હેં જિન સે મુસલ્માન કી બુરાઈ નિકલતી હો ઔર ઉસ કો ના ગવાર હો લેકિન તા'રીફ કે અલ્કાબ જો સચ્ચે હોં મમ્નૂઅ નહીં જૈસે કે હઝરતે અબૂ બક્ર કા લકબ અતીક (જહન્નમ સે આઝાદ) ઔર હઝરતે ઉમર કા ફાઝુક (હક ઔર બાતિલ મેં ફર્ક કરને વાલા) ઔર હઝરતે ઉસ્માને ગની કા ઝુન્નૂરૈન (દો નૂરોં વાલા) ઔર હઝરતે અલી કા અબૂ તુરાબ (મિટ્ટી વાલા) ઔર હઝરતે ખાલિદ કા સૈફુલ્લાહ (અલ્લાહ કી તલવાર) **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ** ઔર જો અલ્કાબ બ મન્જિલએ અલમ (યા'ની નામ કે મર્તબે મેં) હો ગએ ઔર સાહિબે અલ્કાબ કો ના ગવાર નહીં વોહ અલ્કાબ ભી મમ્નૂઅ નહીં જૈસે કે આ'મશ (કમઝોર નિગાહ વાલા), આ'રજ (લંગડા). (“ક્યા હી બુરા નામ હૈ મુસલ્માન હો કર ફાસિક કહલાના” કે તહત સદરુલ અફઝિલ લિખતે હેં :) તો ઐ મુસલ્માનો ! કિસી મુસલ્માન કી હંસી બના કર યા ઉસ કો ઐબ લગા કર યા ઉસ કા નામ બિગાડ કર અપને આપ કો ફાસિક ન કહલાઓ. (ખઝાઈનુલ ઇરફાન, સ. 950)

ફિરિશ્તે લા'નત કરતે હૈં

હઝરતે સય્યિદુના ઉમૈર બિન સા'દ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ બયાન કરતે હૈં કે હુસ્ને અખ્લાક કે પૈકર, નબિયોં કે તાજવર, મહબૂબે રબ્બે અકબર صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ફરમાયા : જિસ ને કિસી શખ્સ કો ઉસ કે નામ કે ઈલાવા નામ સે બુલાયા ઉસ પર ફિરિશ્તે લા'નત કરતે હૈં. (૨૦૧૧૨:હદિથ:૨૩/૧, (جمع الجوامع) અલ્લામા અબ્દુર્રઝિઝ મનાવી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْإِنْهَادِي ઈસ હદીસે મુબા-રકા કે તહત ફરમાતે હૈં : કિસી ઐસે બુરે લકબ સે બુલાના જો ઉસે બુરા લગે, ન કે ઐ બન્દએ ખુદા ! વગૈરા અલ્લાઝ સે. મઝીદ ફરમાતે હૈં : ફિરિશ્તોં કી લા'નત કરને સે મુરાદ યેહ હૈ કે ફિરિશ્તે ઉસ કે લિયે નેકોકારોં કે મકામ સે દૂરી કી દુઆ કરતે હૈં. (التيسير, ૬૧/૨)

કિસી કો બે વુકૂફ યા ઉલ્લૂ કહને કા હુકમ

મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નાત, મુજદિદે દીનો મિલ્લત, મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَنِ સે સુવાલ હુવા : જો શખ્સ કિસી આલિમ કી નિસ્બત યા કિસી દૂસરે કી લફઝ મદ્દ કહે યા યૂં કહે કે વોહ “બે વુકૂફ” હૈ, કુછ નહીં જાનતા ઔર “ઉલ્લૂ” હૈ, તો ઉસ શખ્સ કી નિસ્બત શર-અ શરીફ ક્યા હુકમ દેગી ? આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ ને જવાબ દિયા : બિલા વજહે શર-ઈ કિસી મુસલ્માન કો ઐસે અલ્લાઝ સે યાદ કરના મુસલ્માન કો નાહક ઈઝા દેના હૈ ઔર મુસલ્માન કી નાહક ઈઝા શરઅન હરામ. રસૂલુલ્લાહ مَنْ أَذَى مُسْلِمًا فَقَدْ أَذَى وَمَنْ أَذَى أَذَى اللَّهِ : صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ફરમાતે હૈં : જિસ ને બિલા વજહે શર-ઈ કિસી મુસલ્માન કો ઈઝા દી ઉસ ને મુઝે ઈઝા દી ઔર જિસ ને મુઝે ઈઝા દી ઉસ ને અલ્લાહ عَزَّ وَجَلَّ કો ઈઝા દી. (المعجم الاوسط, ૩૪૧/૨, હદિથ: ૩૬૦૭) ફિર ઉ-લમાએ દીને મતીન કી શાન તો નિહાયત અર-ફઓ આ'લા હૈ ઈન કી જનાબ

મેં ગુસ્તાખી કરને વાલે કો હદીસ મેં મુનાઝિક ફરમાયા :

ثَلَاثَةٌ لَا يَسْتَخَفُّ بِحَقِّهِمُ الْإِمْنَا فِقُ ذُو الشَّيْبَةِ فِي الْإِسْلَامِ وَذُو الْعِلْمِ وَإِمَامٌ مُقْسِطٌ

رَوَاهُ الطَّبْرَانِيُّ فِي الْكَبِيرِ عَنْ أَبِي أَمَامَةَ وَأَبُو الشَّيْبِ فِي التَّوْبِخِ عَنْ حَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ

اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ-

યા'ની સચ્ચિદે આલમ صَلَّی اللہُ تَعَالَى عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ફરમાતે હેં : તીન શખ્સ હેં જિન
કા હક હલકા ન જાનેગા મગર મુનાઝિક, «એક» ઇસ્લામ મેં બુઢાપે વાલા «દૂસરા»
આલિમ «તીસરા» બાદશાહે ઇસ્લામ આદિલ. (المعجم الكبير، ٢٠٢/٨، حديث: ٧٨١٩)
એસા શખ્સ શરઅન લાઈકે તા'ઝીર હૈ.

وَاللَّهُ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى أَعْلَمُ وَعِلْمُهُ جَلٌّ مَجْدُهُ أَثَمٌ وَأَحْكَمُ (ફતાવા ર-ઝવિયા, 13/644)

ગુનાહોં કે અમરાઝ સે નીમ જાં હૂં

પએ મુશિદી દે શિકા યા ઇલાહી

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 105)

(13) મછલી ને અંગૂઠા કાટા

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! દુન્યા મેં સઝા કે મુ-તઅલ્લિક એક
ઔર અજબો ગરીબ હિકાયત મુલા-હઝા કીજિયે ઔર સઝા કા ઇન્તિઝાર
કિયે બિગૈર અપને ગુનાહોં પર ફૌરી તૌબા કર કે આયિન્દા બાઝ રહને
કા અઝ્મ કીજિયે ઔર જિન ગુનાહોં કી તલાફી ઝરૂરી હૈ ઉસ પર ભી
કમર બાંધ લીજિયે. યુનાન્યે, હઝરતે ઇમામ મુહમ્મદ બિન અહમદ
ઝહબી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْكَوْفَى નક્લ કરતે હેં કે કિસી બુઝુર્ગ ને એક શખ્સ કો દેખા
જિસ કા બાઝૂ કન્યે સે કાટા હુવા થા ઔર વોહ આવાઝ લગા રહા થા કે
જિસ ને મુઝે દેખા વોહ હરગિઝ કિસી પર ઝુલ્મ ન કરે. મેં ને ઉસ સે
માજરા પૂછા તો વોહ કહને લગા : “મેરા મુઆ-મલા બડા અજબો
ગરીબ હૈ, મેં બદ મઆશોં કા સાથી થા, એક દિન મેં ને એક મછેરે સે
મછલી છીની ઔર ઘર કી તરફ ચલ દિયા, રાસ્તે મેં મછલી ને મેરા

અંગૂઠા ચબા ડાલા, જૈસે તેસે મેં ઘર પહોંચા ઓર મછલી કો એક તરફ ડાલ દિયા. અંગૂઠે કે દર્દ ઓર તક્લીફ કી વજહ સે મેં સારી રાત સો ન સકા. સુખ હુઈ, મેં તબીબ કે પાસ ગયા ઓર ઉસે અપના સૂજા હુવા ઝખ્મી હાથ દિખાયા. ઉસ ને બતાયા કે અંગૂઠા કાટના પડેગા વરના બા'દ મેં સારા હાથ કાટના પડેગા, યુનાન્યે, મેં ને અપના અંગૂઠા કટવા દિયા. ફિર એક દિન મેરે હાથ પે ચોટ આઈ તો પુરાના ઝખ્મ તાઝા હો ગયા, મુઝે શદીદ તક્લીફ હો રહી થી, મેં તબીબ કે પાસ ગયા તો ઉસ ને હાથ કાટને કા કહા, મેં ને કટવા દિયા મગર દર્દ સારે બાઝૂ મેં ફેલ ગયા. મેં સપ્ત તક્લીફ મેં થા કિસી પલ ચૈન ન આતા થા યુનાન્યે, પહલે કોહની તક ફિર કન્ધે તક હાથ કટવાના પડા, કુછ લોગોં ને મુઝ સે તક્લીફ શુરૂઅ હોને કા સબબ પૂછા તો મેં ને ઉન્હેં મછલી વાલા વાકિઆ સુનાયા, વોહ કહને લગે : “અગર તુમ પહલે મરૂહલે મેં મછલી વાલે કે પાસ જા કર ઉસ સે મુઆફી માંગ લેતે ઓર ઉસ કો રાઝી કર લેતે તો શાયદ તુમ્હેં યેહ આ'ઝા કટવાને ન પડતે, અબ ભી વક્ત હૈ ઉસ શખ્સ કે પાસ જાઓ ઓર ઉસ કો રાઝી કરો ઇસ સે પહલે કે યેહ તક્લીફ પૂરે જિસ્મ મેં ફેલ જાએ.” મેં ને બ મુશ્કિલ તમામ મછરે કો ઢૂંઢ નિકાલા ઓર મુઆફી માંગને કે લિયે ઉસ કે પાઉં મેં ગિર ગયા. ઉસ ને પરેશાન હો કર પૂછા : તુમ કૌન હો ? મેં ને કહા : “મેં વોહી શખ્સ હૂં જો તુમ સે મછલી છીન કર લે ગયા થા.” ફિર મેં ને ઉસે સારી તફસીલ બતા કર કટા હુવા હાથ દિખાયા તો વોહ ભી રો દિયા ઓર કહને લગા : “મેરે ભાઈ ! મેં ને તુમ્હેં મુઆફ કિયા.” મેં ને ઉસે ગવાહ બના કર આયિન્દા કે લિયે કિસી પર ઝુલ્મ કરને સે તૌબા કર લી.

(کتاب الکبائر، ص ۱۲۷)

મઝલૂમ કી મદદ મરૂર હોતી હૈ

સરકારે વાલા તબાર, હમ બે કસોં કે મદદગાર صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ઇશાદિ ફરમાયા : **اَدْلَاٰهُ عَزَّوَجَلَّ** મઝલૂમ સે ફરમાતા હૈ : મુઝે અપની

પેશકશ : મજલિસે અલ મદીનતુલ ઇલમિયા (દા'વતે ઇસ્લામી)

ਮਾਨਵਰਤਾ ਦੀ ਯਾਦ ਦੁਆ ਮਝਯੂਰ ਹੈ

ਮਾਸ਼ੂਮ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਯਥਾ ਦੁਆ

(14) હાથ બેકાર હો ગયા

હઝરતે સચ્ચિદુના ઇબ્રાહીમ બિન અદહમ **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْأَكْبَرِ** ફરમાતે હૈં : બની ઇસ્રાઈલ કે એક શખ્સ ને એક બછોડે કો ઉસ કી માં કે સામને ઝબ્ડ ક્રિયા તો અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ને ઉસ કે હાથ શલ ફરમા દિયે. એક મર્તબા યેહી શખ્સ બૈઠા હુવા થા કે એક પરિન્દે કા બચ્ચા અચાનક ઘોંસલે સે ગિર પડા ઔર અપને વાલિદૈન કો બે બસી સે તકને લગા, વાલિદૈન ભી બે બસી સે ઉસે દેખ રહે થે, યેહ સબ દેખ કર ઉસ શખ્સ કો તર્સ આયા ઔર ઉસ ને ઉસ બચ્ચે કો ઉઠા કર ઘોંસલે મેં રખ દિયા, અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ને ઉસ કે પરિન્દે કે બચ્ચે પર શફકત કરને કી વજહ સે ઉસ પર રહ્મ ફરમાયા ઔર ઉસ કે હાથ ફિર સે ઠીક હો ગએ.

(شعب الإيمان، الخامس والسبعون، باب في رحم الصغير... الخ، ٧/٤٨٤، رقم: ١١٠٨٢)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(15) મખ્ખી સે તક્લીફ દૂર કી તો બીવી ભી ઠીક હો ગઈ

હઝરતે સચ્ચિદુના અબ્દુલ બહ્લાબ શા'રાની **قَدَسَ سِرُّهُ السَّامِ** ફરમાતે હૈં : “મેરી ઝૌજા ફાતિમા ઉમ્મે અબ્દુરહમાન કે દિલ પર વરમ આ ગયા, મુઝે બહુત તશવીશ હો રહી થી, મૈં એક ખાલી રાસ્તે મેં તન્હા મૌજૂદ થા કે કિસી કહને વાલે ને કહા : અપને સામને મૌજૂદ સૂરાખ મેં એક મખ્ખી કો મખ્ખી ખોર જાનવર સે નજાત દિલા દો ! હમ તુમ્હારી ઝૌજા કો તક્લીફ સે નજાત દે દેંગે, મૈં ને જા કર સૂરાખ દેખા તો ઉસ મેં ઉંગલી જાને કી ગુન્જાઈશ નહીં થી, ઇસ લિયે મૈં ને એક તીલી લે કર અન્દર ડાલી ઔર મખ્ખી સમેત ઉસ જાનવર કો ભી બાહર ખીચ લિયા, વોહ જાનવર મખ્ખી કી ગર્દન પર ચિપકા હુવા થા ઔર મખ્ખી દર્દ સે બિલબિલા રહી થી, મૈં ને મખ્ખી કો ઉસ જાનવર સે નજાત દિલા દી, ઉસી વક્ત મેરી ઝૌજા ભી ઠીક હો ગઈ ઔર ઉસે તક્લીફ સે નજાત મિલ ગઈ.

(المنن الكبرى، الباب السابع، ص ૩૦૦)

પેશકશ : મખલિસે અલ મદીનતુલ ઇલ્મિયા (દા'વતે ઇસ્લામી)

(16) કીડે પડે હુએ કુત્તોં કા ઇલાજ કરતે

હઝરતે સચ્ચિદુના શૈખ અહમદ રિફાઈ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ કીડે પડે હુએ કુત્તોં કે પીછે ઇલાજ કે લિયે ચક્કર લગાયા કરતે થે, કઈ દફઆ કુત્તા આપ સે ભાગ જાતા તો ઉસ કે પીછે જાતે ઔર ફરમાતે : મેં તો સિર્ફ તેરા ઇલાજ કરના ચાહતા હૂં. આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ કોઢ કે મરીજોં કે ઘર જાતે, ઉન કે કપડે ધોતે, સરોં ઔર કપડોં સે જૂએં નિકાલતે, ખાના લે કર જાતે, મિલ કર ખાતે, ઉન સે દુઆ કરવાતે, વોહ આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ કો “અબુલ ઈતામે વલ મસાકીન” કહતે. બસા અવકાત દૂસરે શહર મેં મૌજૂદ કિસી ફકીર કી બીમારી કી ખબર સુનતે તો વહાં જા કર ઉસ કી બીમાર પુર્સી કરતે ઔર ખિદમત કરતે, ફિર દો યા ત્રીન દિન કે બા’દ વાપસ આ જાતે, શારેએ આમ મેં ઈસ મક્સદ સે ખડે રહતે કે અન્હોં કી રહનુમાઈ કરેં, ઉન બૂઢોં કી ખબર ગીરી કરતે જો બૈતુલ ખલા જાને સે આજિઝ હોતે ઔર અપને કપડોં મેં હી બોલો બરાઝ કર દિયા કરતે થે, ઉન કે કપડે ઉતારતે, ધોતે, ખુશ્ક કરતે, ફિર ઉન્હેં પહના દેતે ઔર ઉન કે પડોસિયોં કો ઉન કી ખબર ગીરી કી નસીહત કરતે. આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ કે પાસ એક યતીમ લડકા થા જિસ કે માં બાપ દોનોં હી ન થે, વોહ દૌરાને વિર્દ યા મજલિસે વા’ઝ મેં આપ કે પાસ આ જાતા ઔર આપ સે ખાને કી યા ખેલને કી કોઈ ચીઝ માંગતા, આપ ખડે હોતે ઔર વોહ ચીઝ મુહય્યા કર દેતે, આપ કે હમ-અસ્ર મશાઈખ ફરમાયા કરતે થે કે અહમદ બિન રિફાઈ (رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ) કો જો મકામાત હાસિલ હેં વોહ ખલ્ક પર કસરતે શફકત કી વજહ સે હેં.

(المنن الكبرى، الباب الثاني عشر، ص ۵۰۸)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(17) ફકીર કો ઘુલ્કારા તો ખુદ ફકીર બન ગયા

એક શિકસ્તા હાલ ફકીર ને એક માલદાર શખ્સ કે સામને દસ્તે

પેશકશ : મજલિસે અલ મદીનતુલ ઇલમિયા (દા'વતે ઈસ્લામી)

સુવાલ દરાઝ કિયા મગર માલદાર શખ્સ ને ફરિયાદ રસી કરને કે બજાએ ઉલટા ઉસ પર ઝબાન સે નેઝા ઝની શુરૂઅ કર દી ઔર ઉસે ખૂબ ઝલીલ કિયા, ફકીર કા દિલ ખૂન ખૂન હો ગયા ઔર જઝબાત મેં એક આહ ભર કર કહા : “તુમહારે ગુસ્સા કરને કી વજહ શાયદ યેહ હૈ કે તુમહેં ભીક માંગને કી ઝિલ્લત કા એહસાસ નહીં.” યેહ જુમ્લા સુન કર માલદાર શખ્સ આગ બગૂલા હો ગયા ઔર ફકીર કો ગુલામ કે ઝરીએ ધક્કે દિલવા કર બાહર નિકલવા દિયા. ખુદા કા કરના યૂં હુવા કે વોહ મગરૂર માલદાર કુછ અર્સે બા’દ કલ્લાશ હો ગયા ઔર મોહતાજી ને ઉસ કે આંગન મેં બસેરા કર લિયા, દોસ્ત, રિશ્તેદાર ઔર ગુલામ વ દરબાન સબ છૂટ ગએ ઔર વોહ શખ્સ સડક પર આ ગયા. જિસ ગુલામ ને ફકીર કો અપને આકા કે હુક્મ સે ધક્કે દે કર નિકાલા થા ઉસે એક નએ માલદાર આકા ને ખરીદ લિયા. યેહ આકા બહુત નર્મ-દિલ, ફરિયાદ-રસ ઔર મેહરબાન થા. ગરીબોં, ફકીરોં કી ઇમદાદ કરને સે ઝિયાદા ઉસે કિસી ચીઝ મેં ખુશી મહસૂસ નહીં હોતી થી. યેહી વજહ થી કે હર વક્ત ઉસ કે દરવાઝે પર સાઈલીન કા હુજૂમ લગા રહતા થા. એક રાત કિસી ફકીર ને ઉસ કે દરવાઝે પર સદા લગાઈ, ગુલામ ને ફકીર કી મદદ કરને કી નિયત સે જૈસે હી દરવાઝા ખોલા ઉસ કી ચીખ નિકલ ગઈ ક્યૂંકે સામને મૌજૂદ ફકીર કોઈ ઔર નહીં ઉસ કા પુરાના મગરૂર આકા થા, અપને પુરાને આકા કી યેહ હાલત દેખ કર ગુલામ આબદીદા હો ગયા ઔર ઉસ કી ઇમદાદ કર કે અપને મૌજૂદા આકા કે પાસ ચલા આયા. આકા ને જબ ગુલામ કો આઝુદા વ આબદીદા દેખા તો પૂછા : ક્યા કિસી ને તુમહેં કોઈ તક્લીફ પહોંચાઈ હૈ ? યેહ સુન કર ગુલામ ને અપને પુરાને આકા કા સારા હાલ ઉસ કે ગોશ ગુઝાર કર દિયા, સારી કહાની સુનને કે બા’દ આકા બોલા : મેં વોહી ફકીર હૂં જિસે ઉસ ને ધક્કે દિલવા કર નિકલવા દિયા થા ઔર આજ દેખો કે વક્ત કી કાયા કેસી પલટી હૈ કે કુદરત ને ઉસે મેરે હી દરવાઝે પર ભીક માંગને કે લિયે લા ખડા કિયા.

(بوستان سعدی، باب دوم در احسان، ص ۸۰)

પેશકશ : મજલિસે અલ મદીનતુલ ઇલ્મિયા (દા'વતે ઇસ્લામી)

સ-દકા ન રોકો કહીં તુમહારા રિઝ્ક ન રુક જાએ

હઝરતે સય્યિદુના અસ્મા **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا** ફરમાતી હેં :
રસૂલુલ્લાહ **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ને મુઝ સે ઇશાદ ફરમાયા : સ-દકા વ
ખૈરાત મત રોકો કહીં તુમહારા રિઝ્ક ન રોક દિયા જાએ.

(بخاری، کتاب الزكاة، باب التحريض على الصدقة... الخ، ٤٨٣/١، حديث: ١٤٣٣)

હઝરતે સય્યિદુના ઇમામ બદરુદ્દીન ઐની **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** ઇસ
હદીસ કે તહત ફરમાતે હેં : યા'ની ઇસ ખૌફ સે અપને માલ કો સ-દકા
કરને સે મત રોક, કે વોહ ખત્મ હો જાએગા ક્યૂંકે અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** તુઝ પર
માલ કી તંગી ફરમા દેગા યા તુઝ સે માલ રોક લેગા ઓર રિઝ્ક કે
વસાઈલ ખત્મ ફરમા દેગા. હદીસ ઇસ બાત પર દલાલત કર રહી હૈ કે
સ-દકા માલ બઢાતા ઓર ઉસ મેં બ-ર-કત ઓર ઝિયાદતી કા સબબ
હોતા હૈ, ઓર બિલા શુબા જો બુખલ સે કામ લે ઓર સ-દકા ન કરે,
અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ઉસ કે માલ મેં તંગી ફરમાએગા ઓર માલ મેં બ-ર-કત
ઓર ઇઝાફા હોને સે ભી રોક દેગા.

(عمدة القاری، کتاب الزكاة، باب التحريض... الخ، ٤١٠/٦، تحت الحديث: ١٤٣٣)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(18) તોલ કમ કયૂં હુવા ?

ગાઉં મેં રહને વાલા એક કિસાન ખેતીબાડી કરને કે સાથ સાથ
અપને ઘર મેં તય્યાર કિયા હુવા મખ્ખન ભી શહર મેં ફરોખ્ત કિયા કરતા
થા. એક દિન હસબે મા'મૂલ ઉસ કી બીવી ને મખ્ખન તય્યાર કર કે ઉસ કે
હવાલે કિયા તાકે વોહ ઉસે શહર જા કર બેચ આએ. યેહ મખ્ખન એક
એક કિલો કે ગોલ પેડોં (યા'ની ટુકડોં) કી શક્લ મેં થા. શહર પહોંચ કર કે
કિસાન ને મખ્ખન દુકાનદાર કો ફરોખ્ત કિયા, ઉસ કી રકમ વુસૂલ કી
ઓર ઉસી દુકાન સે ઘર કા રાશન ચાય કી પત્તી, ચીની ઓર દાલેં વગેરા
ખરીદોં ઓર વાપસ અપને ગાઉં કી તરફ રવાના હો ગયા. કિસાન કે

જાને કે બા'દ દુકાનદાર ને મખ્ખન કો ફીઝર મેં રખના શુરુઆ ક્રિયા તો અચાનક ઉસ કે દિલ મેં ખયાલ આયા કે ક્યૂં ન એક પેડે કા વઝ્ન ક્રિયા જાએ ! જબ વઝ્ન ક્રિયા તો મખ્ખન એક કિલો કે બજાએ 900 ગ્રામ નિકલા યા'ની 100 ગ્રામ કમ થે. હૈરત વ સદમ મેં એ દો ચાર ઉસ દુકાનદાર ને સારે પેડે એક એક કર કે તોલ ડાલે મગર કિસાન કે લાએ હુએ સબ પેડોં કા વઝ્ન એક જૈસા યા'ની 900 ગ્રામ હી થા યૂં હર પેડે મેં 100 ગ્રામ કમ થે. અગલી મર્તબા જૈસે હી કિસાન મખ્ખન લે કર દુકાનદાર કે પાસ પહોંચા તો ઉસ ને ગુસ્સે સે બિફર કર કહા : દૂર હો જાઓ મેરી નઝરોં સે ! મૈં તુમ જૈસે ધોકેબાઝ સે હરગિઝ મખ્ખન નહીં ખરીદૂંગા તુમ એક કિલો કા બોલ કર મુઝે કમ મખ્ખન દે દેતે હો. કિસાન મિસ્કીન સી સૂરત બના કર બોલા : ભાઈ ! ઈસ મેં મેરા કોઈ કુસૂર નહીં હમ તો ગરીબ લોગ હૈં હમારે પાસ વઝ્ન તોલને કે બાટ ખરીદને કી તાક્ત કહાં ! બાત દર અસ્લ યેહ હે કે મૈં આપ સે ચીની ઔર દાલ વગૈરા કે જો એક એક કિલો કે પેકેટ લે જાતા હૂં, ઉસ મેં સે એક પેકેટ કો તરાજૂ કે એક પલડે મેં રખ કર એક એક કિલો મખ્ખન કે પેડે તોલ લેતા હૂં ઔર આપ કે પાસ લા કર બેચ દેતા હૂં. યેહ સુન કર મારે શર્મિન્દગી કે દુકાનદાર કે માથે પર પસીના આ ગયા ઔર વોહ સમઝ ગયા કે તોલ ક્યૂં કમ હુવા ?

દેખે હૈં યેહ દિન અપને હી હાથોં કી બદૌલત

સચ હૈં કે બુરે કામ કા અન્જામ બુરા હૈં

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(19) કર ભલા હો ભલા

એક બૂઢા ઔર એક જવાન શખ્સ એક ખેત મેં હિસ્સેદાર થે, જબ ખેતી તય્યાર હો કર તક્સીમ હો ગઈ તો બૂઢા શખ્સ અપને હિસ્સે કી કુછ ખેતી છુપ કર જવાન શખ્સ કે હિસ્સે મેં યેહ સોચ કર ડાલને લગા કે

જવાન કા હાથ કુછ ખુલ જાએગા, જબ કે દૂસરી તરફ વોહ જવાન શખ્સ અપને હિસ્સે કી કુછ ખેતી બૂઢે શખ્સ કે હિસ્સે મેં યેહ સોચ કર ડાલને લગા કે ઈન કા કુમ્બા બડા હૈ, ઈન્હેં ઝિયાદા હાજત હોગી, જૈસે જૈસે વોહ દોનોં યેહ કામ કરતે જા રહે થે ગન્દુમ ભી બઢતી જા રહી થી ઔર ઉસ કે દાને ભી બડે હોતે જા રહે થે, જબ ઉન્હોં ને યેહ ચીઝ દેખી તો એક દૂસરે કો બતાઈ, ઉસ વક્ત કે બાદશાહ ને ઉસ ગન્દુમ કા એક દાના લે કર અપને ખજાને મેં રખવા લિયા તાકે બા'દ વાલોં કે લિયે યાદગાર બન જાએ.

(نزهة المجالس، باب الكرم... الخ، ۲۸۲/۱)

આસાનિયાં દોગે આસાનિયાં મિલેગી

હઝરતે સચ્ચિદુના અબૂ હુરૈરા **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ** ફરમાતે હેં : રસૂલુલ્લાહ **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ને ઇશાદિ ફરમાયા : જિસ ને કિસી મોમિન સે દુન્યા કી કોઈ તક્લીફ દૂર કી, અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ઉસ કી કિયામત કી તક્લીફ દૂર ફરમાએગા. જિસ ને કિસી તંગદસ્ત પર આસાની કી અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ઉસ પર દુન્યા વ આખિરત મેં આસાની ફરમાએગા. જિસ ને કિસી મુસલ્માન કી પદાપોશી કી અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** દુન્યા વ આખિરત મેં ઉસ કી પદાપોશી ફરમાએગા. અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** બન્દે કી મદદ કરતા રહતા હૈ જબ તક બન્દા અપને ભાઈ કી મદદ મેં લગા રહતા હૈ.

(مسلم، كتاب الذكر والدعاء... الخ، باب فضل الاجتماع... الخ، ص ۱۴۴۷، حديث: ۲۶۹۹)

મુફ્ફિસરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન **عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْعَالَمِينَ** ઇસ હદીસે પાક કે તહ્ત લિખતે હેં : યા'ની તુમ કિસી કી ફાની મુસીબત દફઅ કરો ! અલ્લાહ તુમ સે બાકી મુસીબત દફઅ ફરમાએગા, તુમ મોમિન કો ફાની દુન્યવી આરામ પહોંચાઓ ! અલ્લાહ તુમ્હેં બાકી ઉખરવી આરામ દેગા ક્યૂંકે બદલા એહસાન કા એહસાન હૈ. યેહ હદીસ બહુત જામેઅ હૈ, કિસી મુસલ્માન કે પાઉં સે કાંટા નિકાલના

ભી ઝાએઝ નહીં જાતા, હદીસ કા મતલબ યેહ નહીં હૈ કે સિર્ફ કિયામત હી મેં બદલા મિલેગા, બલ્કે કિયામત મેં બદલા ઝરૂર મિલેગા, અગર્યે કભી દુન્યા મેં ભી મિલ જાએ. મુફતી સાહિબ ફરમાતે હૈં : જો મકરૂઝ કો મુઆફી યા મોહલત દે, ગરીબ કી ગુર્બત દૂર કરે, તો **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ** દીનો દુન્યા મેં ઉસ કી મુશ્કિલેં આસાન હોંગી. “જિસ ને કિસી મુસલ્માન કી પદ્ધતિપોશી કી” કે તહત મુફતી સાહિબ ફરમાતે હૈં : (યા’ની) છુપે હુએ ઐબ ઝાહિર ન કરે ! બશર્તે કે ઉસ ઝાહિર ન કરને સે દીન યા કૌમ કા નુક્સાન ન હો, વરના ઝરૂર ઝાહિર કર દે ! કુફરાર કે જાસૂસોં કો પકડવાએ ! ખુફ્યા સાઝિશ કરને વાલોં કે રાઝ કો તશત અઝ બામ કરે ! ઝુલ્મન કત્લ કી તદબીર કરને કી મઝલૂમ કો ખબર દે દે ! અપ્લાક ઔર હૈં, મુઆ-મલાત ઔર સિયાસિયાત કુછ ઔર. (મિરઆતુલ મનાઝહ, 1/189)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(20) તીનોં કત્લ હો ગએ

એક શખ્સ કો કહીં સે બહુત સા સોના મિલ ગયા, વોહ ઉસે યાદર મેં લપેટ કર અકેલા હી ઘર કી તરફ રવાના હુવા. રાસ્તે મેં ઉસે દો શખ્સ મિલે, ઉન્હોં ને જબ દેખા કે ઇસ કે પાસ સોના હૈ તો ઉસ કો કત્લ કર દેને કે લિયે તય્યાર હો ગએ તાકે સોના લે લેં. વોહ શખ્સ જાન બચાને કી ખાતિર બોલા : તુમ મુઝે કત્લ ક્યૂં કરતે હો ? હમ ઇસ સોને કે તીન હિસ્સે કર લેતે હૈં ઔર એક એક હિસ્સા બાંટ લેતે હૈં. વોહ દોનોં ઇસ પર રાઝી હો ગએ. વોહ શખ્સ બોલા : બેહતર યેહ હૈ કે હમ મેં સે એક શખ્સ થોડા સા સોના લે કર કરીબ કે શહર મેં જાએ ઔર ખાના ખરીદ કર લે આએ તાકે ખા પી કર સોના તકસીમ કર લેં. યુનાન્યે, ઉન મેં સે એક શખ્સ શહર પહોંચા, ખાના ખરીદ કર વાપસ હોને લગા તો ઉસ ને સોચા કે બેહતર યેહ હૈ કે ખાને મેં ઝહૂર મિલા દૂં તાકે વોહ દોનોં ખા કર મર જાએં ઔર સારા સોના મેં હી લે લૂં. યેહ સોચ કર ઉસ ને ઝહૂર ખરીદ

કર ખાને મેં મિલા દિયા. ઉધર ઉન દોનોં ને યેહ સાઝિશ કી, કે જૈસે હી વોહ ખાના લે કર આએગા હમ દોનોં મિલ કર ઉસ કો માર ડાલેંગે ઔર ફિર સારા સોના આધા આધા બાંટ લેંગે. યુનાન્થે, જબ વોહ શખ્સ ખાના લે કર આયા તો દોનોં ઉસ પર પિલ પડે ઔર ઉસ કો કતલ કર દિયા. ઇસ કે બા'દ ખુશી ખુશી ખાના ખાને કે લિયે બૈઠે તો ઝહર ને અપના કામ કર દિખાયા ઔર યેહ દોનોં લાલચી ભી તડપ તડપ કર ઠન્ડે હો ગએ ઔર સોના જૂંકા તૂંપડા રહા.

(إتحاف السادة المتقين ۸۳۶/۹۰ بتصرف)

પૈસોં કે લાલચ મેં દૂસરોં કી જાન લેને ઔર દૌરાને સફર નશા આવર મશરૂબ પિલા કર જમ્મ પૂંજી સે મહરૂમ કર દેને વાલોં કે લિયે ઇસ હિકાયત મેં ઇબ્રત હી ઇબ્રત હૈ.

માલો દૌલત કે આશિકોં કી હર
આરઝૂ ના તમામ હોતી હૈ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 495)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(21) બુલન્દી ચાહને વાલે કી રુસ્વાઈ

એક બુતુર્ગ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ ફરમાતે હેં : મેં ને કોહે સફા કે કરીબ એક શખ્સ કો ખચ્ચર પર સુવાર દેખા, કુછ ગુલામ ઉસ કે સામને સે લોગોં કો હટા રહે થે, ફિર મેં ને ઉસે બગદાદ મેં ઇસ હાલત મેં પાયા કે વોહ નંગે પાઉં ઔર હસરત ઝદા થા નીઝ ઉસ કે બાલ ભી બહુત બઢે હુએ થે, મેં ને ઉસ સે પૂછા : “અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ને તુમ્હારે સાથ ક્યા મુઆ-મલા ફરમાયા ?” તો ઉસ ને જવાબ દિયા : “મેં ને એસી જગહ બુલન્દી ચાહી જહાં લોગ આજિઝી કરતે હેં તો અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ને મુઝે એસી જગહ રુસ્વા કર દિયા જહાં લોગ રિફ્અત (યા'ની બુલન્દી) પાતે હેં.”

(الزواج، ۱/۱۶۴)

હર ઇસ્લામી ભાઈ કો ચાહિયે કે અપના ઝેહન બનાએ કે ફાની પર ફપ્ર નાદાની હૈ, ઇઝ્જત વ મન્સબ કબ તક સાથ દેંગે, જિસ મન્સબ કે બલ બૂતે પર આજ અકડતે હૈં કલ કલાં કો છિન ગયા તો શાયદ ઉન્હીં લોગોં સે મુંહ છુપાના પડે જિન સે આજ તહકીર આમેઝ સુલૂક કરતે હૈં, આજ જિન પર હુકમ ચલાતે હૈં કલ ઓહ્દા જાને કે બા'દ અપના કામ કરવાને કે લિયે ઉન્હીં સે મિન્નતેં કરના પડેગી ! અલ ગરઝ ફાની ચીઝોં પર ગુરૂરો તકબ્બુર ક્યૂંકર ક્રિયા જાએ ! ઇસ લિયે કેસા હી બડા મન્સબ યા ઓહ્દા મિલ જાએ અપની ઔકાત નહીં ભૂલની ચાહિયે. આ'લા હઝરત ઇમામ અહમદ રઝા ખાન **عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَنِ** ફરમાતે હૈં : આદમી કો અપની હાલત કા લિહાઝ ઝરૂર હૈ, ન કે અપને કો ભૂલે યા સિતાઈશે મદ્દુમ (યા'ની આદમિયોં કે તા'રીફ કરને) પર ફૂલે.

(મહ્ફૂઝાતે આ'લા હઝરત, સ. 66)

રઝા જો દિલ કો બનાના થા જલ્વાગાહે હબીબ
તો પ્યારે કેદે ખુદી સે રહીદા હોના થા

(હદાઈકે બખ્શિશ, સ. 47)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

❧ (22) કતલ કી કોશિશ કરને વાલે કે અપને દો બેટે મર ગએ ❧

એક હુકમરાન ને હઝરતે સય્યિદુના મુહમ્મદ શમ્સુદ્દીન હ-નફી મિસ્રી **رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** કો કતલ કરને કા ઇરાદા ક્રિયા ઔર એક બરતન મેં ઝહરીલા ખાના રખ કર આપ **رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** કી ખિદમત મેં પેશ કર દિયા. કિસી કી જુરઅત નહીં હોતી થી કે આપ **رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** કે સાથ આપ કે બરતન મેં ખા સકે, જબ આપ ને ઉસ મેં સે થોડા સા ખાયા તો આપ કો મા'લૂમ હો ગયા કે ખાને મેં ઝહૂર હૈ, આપ **رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** ઉઠે ઔર (બરતન વહીં છોડ કર) ખાનકાહ મેં ચલે આએ, સારે બરતન મિક્સ (mix) હો ગએ, ઇતને મેં ઉસી હુકમરાન કે દો બેટે આએ ઔર આપ કે

બરતન સે થોડા થોડા ખા લિયા ઔર થોડી હી દેર મેં મર ગએ, જબ કે આપ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ को ज़हूर ने कुछ नुकसान न पहुँचाया.

(جامع کرامات الاولیاء ، محمد شمس الدین الحنفی ، ۱/ ۲۶۵)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّد

(23) ઝમીન મેં ધંસ ગયા

કશ્મીર કે કિસી અલાકે મેં એક શખ્સ કી 5 બચ્ચિયાં થીં, છટી બાર વિલાદત હોને વાલી થી. ઉસ ને એક દિન અપની બીવી સે કહા કે અગર અબ કી બાર ભી તૂ ને બચ્ચી કો જના તો મેં તુઝે નૌ મૌલૂદ બચ્ચી સમેત કતલ કર દૂંગા. ૨-મઝાનુલ મુબારક કી તીસરી શબ ફિર બચ્ચી હી કી વિલાદત હુઈ. સુબહ કે વક્ત બચ્ચી કી માં કી ચીખો પુકાર કી પરવાહ કિયે બિગૈર ઉસ બે રહ્મ બાપ ને (مَعَاذَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ) અપની ફૂલ જૈસી ઝિન્દા બચ્ચી કો ઉઠા કર પ્રેશર કુકર મેં ડાલ કર ચૂલ્હે પર ચઢા દિયા. યકાયક પ્રેશર કુકર ફટા ઔર સાથ હી ખૌફનાક ઝલઝલા આ ગયા, દેખતે હી દેખતે વોહ ઝાલિમ શખ્સ ઝમીન કે અન્દર ધંસ ગયા. બચ્ચી કી માં કો ઝખ્મી હાલત મેં બચા લિયા ગયા ઔર ગાલિબન ઉસી કે ઝરીએ ઇસ દર્દનાક કિસ્સે કા ઇન્કિશાફ હુવા. (الامان والحفظ)

(“ઝલઝલા ઔર ઇસ કે અસ્બાબ”, સ. 51)

ઝમીં બોઝ સે મેરે ફટતી નહીં હૈં યેહ તેરા હી તો હૈં કરમ યા ઇલાહી

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 110)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّد

અલ્લાહ ચાહે તો બેટા દે ચા બેટી ચા કુછ ન દે

શૈખે તરીકત અમીરે અહલે સુન્નાત دَامَتْ بَرَكَاتُهُمْ الْعَالِيَةِ અપને રિસાલે “ઝિન્દા બેટી કૂંએ મેં ફેંક દી” કે સફહા 5 પર લિખતે હૈં :

اَلْحَمْدُ لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ ઇસ્લામ ને બેટી કો અઝમત બખ્શી ઔર ઇસ કા

પેશકશ : મખલિસે અલ મદીનતુલ ઇલમિયા (દા'વતે ઇસ્લામી)

વકાર બુલન્દ કિયા હૈ. મુસલ્માન, અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** का आज़िज़ बन्द।
और उस के अहकाम का पाबन्द होता है, बेटा मिले या बेटी या बे
औलाद रहे हर हाल में ऐसे राजी न रिज़ा रहना चाहिये. पारह 25
सू-रतुश्शूरा की आयत : 49 और 50 में ईर्शाद होता है :

لِلّهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَٱلْاَرْضِ
يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ ۚ يَهَبُ لِمَن
يَشَآءُ اِنَاثًا وَيَهَبُ لِمَن يَشَآءُ
ٱلذَّكَوٰرَ ۚ اَوْ يُزَوِّجُهُمْ ذُكْرًا
وَ اِنَاثًا ۚ وَيَجْعَلُ مَن يَشَآءُ عَقِيۡمًا
ۗ اِنَّهٗ عَلِيۡمٌ قَدِيۡرٌ ﴿٥٠﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : અલ્લાહ હી
કે લિયે હૈ આસ્માનોં ઓર ઝમીન કી
સલ્તનત, પૈદા કરતા હૈ જો ચાહે, જિસે
ચાહે બેટિયાં અતા ફરમાએ ઓર જિસે
ચાહે બેટે દે યા દોનોં મિલા દે બેટે ઓર
બેટિયાં ઓર જિસે ચાહે બાંઝ કર દે, બેશક
વોહ ઈલ્મ વ કુદરત વાલા હૈ.

“ખાતૂને જન્નત” કે આઠ હુરફ કી નિસ્બત સે બેટિયોં કે ફઝાઇલ પર મબ્ની 8 ફરામીને મુસ્તફા

﴿1﴾ બેટિયોં કો બુરા મત સમઝો, બેશક વોહ મહબ્બત કરને વાલિયાં
હેં. ﴿2﴾ જિસ કે યહાં બેટી પૈદા હો ઓર વોહ ઉસે ઈઝા ન દે ઓર ન હી બુરા
જાને ઓર ન બેટે કો બેટી પર ફઝીલત દે તો અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ઉસ શખ્સ કો જન્નત
મેં દાખિલ ફરમાએગા. ﴿3﴾ જિસ શખ્સ પર બેટિયોં કી પરવરિશ કા બોઝ
આ પડે ઓર વોહ ઉન કે સાથ હુસ્ને સુલૂક (યા’ની અચ્છા બરતાવ) કરે તો યેહ
બેટિયાં ઉસ કે લિયે જહન્નમ સે રોક બન જાએંગી. ﴿4﴾ જબ કિસી કે હાં
લડકી પૈદા હોતી હૈ તો અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ફિરિશ્તોં કો ભેજતા હૈ જો આ કર
કહતે હેં : “اَلْسَّلَامُ عَلَیْكُمْ اَهْلَ الْبَيْتِ” યા’ની ઐ ઘર વાલો ! તુમ પર સલામતી
હો.” ફિર ફિરિશ્તે ઉસ બચ્ચી કો અપને પરોં કે સાએ મેં લે લેતે હેં ઓર ઉસ કે
دينه

۱. سنن إمام أحمد بن حنبل ج ۶ ص ۱۳۴ حدیث ۱۷۳۷۸ ج ۵ المستدرک ج ۵ ص ۲۴۸ حدیث :

۲. مسلم ص ۱۴۱۴ حدیث ۲۶۲۹

સર પર હાથ ફેરતે હુએ કહતે હેં કે યેહ એક કમઝોર જાન હૈ જો એક ના-તુવાં (યા'ની કમઝોર) સે પૈદા હુઈ હૈ, જો શખ્સ ઈસ ના-તુવાં જાન કી પરવરિશ કી ઝિમ્મેદારી લેગા, કિયામત તક અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** કી મદદ ઉસ કે શામિલે હાલ રહેગી. ⁽¹⁾ ﴿5﴾ જિસ કી ત્રીન બેટિયાં હોં, વોહ ઉન કે સાથ અચ્છા સુલૂક કરે તો ઉસ કે લિયે જન્નત વાજિબ હો જાતી હૈ. અર્ઝ કી ગઈ : ઔર દો હોં તો ? ફરમાયા : ઔર દો હોં તબ ભી. અર્ઝ કી ગઈ : અગર એક હો તો ? ફરમાયા : અગર એક હો તો ભી. ⁽²⁾ ﴿6﴾ જિસ કી ત્રીન બેટિયાં યા ત્રીન બહનેં હોં યા દો બેટિયાં યા દો બહનેં હોં ફિર વોહ ઉન કી અચ્છી તરહ પરવરિશ કરે ઔર ઉન કે મુઆ-મલે મેં અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** સે ડરતા રહે તો ઉસ કે લિયે જન્નત હૈ. ⁽³⁾ ﴿7﴾ જિસ કી ત્રીન બેટિયાં યા ત્રીન બહનેં હોં ઔર વોહ ઉન કે સાથ અચ્છા સુલૂક કરે તો વોહ જન્નત મેં દાખિલ હોગા. ⁽⁴⁾ ﴿8﴾ જિસ ને અપની દો બેટિયોં યા દો બહનોં યા દો રિશ્તેદાર બચ્ચિયોં પર સવાબ કી નિયત સે ખર્ચ ક્રિયા યહાં તક કે અલ્લાહ તઆલા ઉન્હેં બે નિયાઝ કર દે (યા'ની ઉન કા નિકાહ હો જાએ યા વોહ સાહિબે માલ હો જાએ યા ઉન કી વફાત હો જાએ) તો વોહ ઉસ કે લિયે આગ સે આડ હો જાએગી. (મસ્નદામ અમદ બન હનબલ ૧૦૮૧ ૧૭૯ ૨૬૦૪૮ હદિથ)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(24) અન્ધી લડકી

એક માહનામે મેં દી ગઈ ઇબ્રતનાક હિકાયત કુછ યૂં હૈ કે દો સગી બહનોં ને અપની ઔલાદ કે રિશ્તે આપસ મેં તૈ ક્રિયે, લડકી કી નઝર કમઝોર થી જિસ કી વજહ સે વોહ ચશ્મા લગાતી થી. કુછ અર્સે બા'દ દોનોં બહનોં કે દરમિયાન ઇખ્તિલાફાત ને સર ઉઠાયા, બાત યહાં તક પહોંચી કે એક બહન દૂસરી સે કહને લગી : મેં અપને સહીહ સલામત

દિને

لاَ مَجْمَعُ الزَّوَادِ ج ۸ ص ۲۸۵ حدیث ۱۳۴۸۴ : مَعْجَمُ الْاَوْسَطِ ج ۴ ص ۳۴۷ حدیث ۶۱۹۹ مَلْخَصًا

۳ : تَرْمِذِي ج ۳ ص ۳۶۷ حدیث ۱۹۲۳ : تَرْمِذِي ج ۳ ص ۳۶۶ حدیث ۱۹۱۹

બેટે કી શાદી તુમ્હારી અન્ધી બેટી સે નહીં કર સકતી. યેહ સુન કર દૂસરી બહન કે દિલ પર ગોયા તીરોં કી બરસાત હો ગઈ કે ઐબ નિકાલને વાલી કોઈ ઔર નહીં ઉસ કી સગી બહન થી, બહર હાલ તા'ના દેને વાલી રિશ્તા તોડ કર જા ચુકી થી. દૂસરી તરફ જબ વોહ ઘર પહોંચી તો ઉસે ખયાલ આયા કે લોહે કે પાઈપ નીચે સહન મેં રખે હુએ હેં ઉન્હેં છત પર મુન્તકિલ કર દેતી હૂં, ઉસ ને અપને બેટે કો ભી ઈસ કામ મેં શામિલ કર લિયા. ખુદા કી કરની ઐસી હુઈ કે અચાનક લોહે કા પાઈપ ઉસ કે હાથ સે છૂટા ઔર સીધા બેટે કી આંખ પર જા લગા ઉસ કી આંખ પપોટે સમેત બાહર નિકલ પડી, ઉસ કે દિલ પર કિયામત ગુઝર ગઈ ઔર ઉસ કે ઝેહન મેં અપની સગી બહન કો કહે ગએ અલ્ફાઝ ગૂંજને લગે કે મેં અપને સહીહ સલામત બેટે કી શાદી તુમ્હારી અન્ધી લડકી સે નહીં કર સકતી, અબ ઉસે અપને અન્દાઝ પર નદામત હોને લગી લેકિન અબ ક્યા ફાએદા ! બેટે કી આંખ તો જા ચુકી થી.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(25) તુમ ને ઉસ કા હાથ પકડા તો કિસી ને મેરા હાથ પકડ લિયા

કિસી શહર મેં એક પાની ભરને વાલા માશકી રહતા થા જો એક સુનાર કે ઘર પાની ભરા કરતા થા. ઉસે પાની ભરતે હુએ તીસ સાલ કા અર્સા હો ગયા થા. ઉસ સુનાર કી ઝૌજા નેક ઔર પારસા ખાતૂન થી. એક રોઝ વોહ માશકી પાની ભરને આયા તો ઉસ ને સુનાર કી બીવી કા હાથ પકડ લિયા ઔર ઉસે અપની તરફ ખીંચા. ઔરત ને બ મુશ્કિલ હાથ છુડાયા ઔર દરવાઝા બન્દ કર લિયા. થોડી દેર બા'દ સુનાર ઘર આયા તો ઉસ કી બીવી ને પૂછા : આજ દુકાન પર કૌન સા કામ ખુદા કી ના ફરમાની કા કિયા હે ? સુનાર બોલા કે આજ એક ઔરત કે હાથ મેં

કંગન પહનાતે હુએ મુઝે ઉસ કા બાઝૂ બહુત ખૂબ સૂરત નઝર આયા તો મેં ને ઉસ કા હાથ પકડ કર અપની તરફ ખીંચા થા, બસ યેહી લગ્ગિશ મુઝ સે વાકેઅ હુઈ હૈ. બીવી બોલી : અબ મા'લૂમ હુવા કે તુમ્હારે માશકી ને આજ મેરા હાથ ક્યું પકડ કર ખીંચા થા ! સુનાર ને સારા વાકિઆ સુના તો કહને લગા કે મેં અપની ગ-લતી સે તૌબા કરતા હૂં, ખુદા મુઝે મુઆફ ફરમાએ. દૂસરે રોઝ માશકી પાની ભરને આયા તો ઉસ ને ભી અપને કિયે કી મુઆફી માંગી.

(روح البیان، ۱۰/۴)

શીશે કે ઘર મેં બેઠ કર પથ્થર હેં ફેંકતે

દીવારે આહની પર, હમાકત તો દેખિયે

ક્યા આપ કો યેહ ગવારા હોગા ?

દૂસરોં કી ઇઝ્ઝત કી તરફ ગન્દી ઔર લલચાઈ હુઈ નઝરોં સે દેખને વાલોં કે લિયે ઇસ વાકિઆ મેં દર્સે ઇબ્રત હૈ. બદકારી કી લઝ્ઝતે બદ કે શૌકીન લમ્હા ભર કે લિયે સોચેં કે અગર યેહી કામ કોઈ મેરી બહન યા બેટી યા બહૂ યા બીવી કે સાથ કરે તો ક્યા મુઝે ગવારા હોગા ? યકીનન નહીં ! તો ફિર કોઈ દૂસરા યેહ કેસે ગવારા કર સકતા હૈ કે આપ ઉસ કી બહન યા બેટી યા બહૂ યા બીવી કે સાથ ઇસ તરહ કા ફે'લ કરે, શીશે કે ઘર મેં બેઠ કર દૂસરોં પર પથ્થર બરસાને વાલે કો યાદ રખના ચાહિયે કે કોઈ ઉસ કે ઘર પર ભી પથ્થર બરસા સકતા હૈ. ફરમાને મુસ્તફા

یا'ની عَفْوًا تَعَفَّ نَسَاؤُكُمْ وَبُرُؤَا آبَاءَ كُمْ يَبْرُكُ كُمْ أَبْنَاؤُكُمْ : صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

પાક દામની ઇજ્તિયાર કરો, તુમ્હારી ઔરતેં ભી પાક દામન રહેંગી ઔર અપને વાલિદૈન કે સાથ હુસ્ને સુલૂક કરો, તુમ્હારી ઔલાદ તુમ સે અચ્છા સુલૂક કરેગી.

(معجم اوسط، ۳۷۶/۴، حدیث: ۶۲۹۵)

મુઝે બદકારી કી ઇજ્ઝત દીજિયે

એક નૌ જવાન સરકારે આલી વકાર, મદીને કે તાજદાર

પેશકશ : મજલિસે અલ મદીનતુલ ઇલમિયા (દા'વતે ઇસ્લામી)

ﷺ કી બારગાહ મેં હાઝિર હુવા ઔર બદકારી કી ઇજાઝત માંગી. યેહ સુનતે હી સહાબએ કિરામ **عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان** જલાલ મેં આ ગએ ઔર ઉસે મારના યાહા. રસૂલે અકરમ **ﷺ** ને ઉનહેં ઐસા કરને સે રોકા ઔર નૌ જવાન કો અપને કરીબ બુલા કર બિઠાયા ઔર નિહાયત નરમી ઔર શફકત કે સાથ સુવાલ કિયા : ઐ નૌ જવાન ! કયા તુઝે પસન્દ હૈ કે કોઈ તેરી માં સે ઐસા ફે'લ કરે ? ઉસ ને અર્જ કી : મેં ઇસ કો કેસે રવા રખ સકતા હૂં ? આપ **ﷺ** ને ઇશાદિ ફરમાયા : તો ફિર દૂસરે લોગ તેરે બારે મેં ઇસે કેસે રવા રખ સકતે હેં ? ફિર દરયાફત ફરમાયા : તેરી બેટી સે અગર ઇસ તરહ કિયા જાએ તો તૂ ઇસે પસન્દ કરેગા ? અર્જ કી : નહીં. ફરમાયા : અગર તેરી બહન સે કોઈ ઐસી ના શાઈસ્તા હ-ર-કત કરે તો ? ઔર અગર તેરી ખાલા સે કરે તો ? ઇસી તરહ આપ **ﷺ** એક એક રિશ્તે કે બારે મેં સુવાલ ફરમાતે રહે ઔર વોહ જવાબ મેં યેહી કહતા રહા કે મુઝે પસન્દ નહીં ઔર લોગ ભી રિઝામન્દ નહીં હોંગે. તબ સરકારે નામદાર, મદીને કે તાજદાર **ﷺ** ને ઉસ કે સીને પર હાથ રખ કર દુઆ કી : યા ઇલાહી **عَزَّوَجَلَّ** ! ઇસ કે દિલ કો પાક કર દે, ઇસ કી શર્મગાહ કો બચા લે ઔર ઇસ કા ગુનાહ બખ્શ દે. ઇસ કે બા'દ વોહ નૌ જવાન તમામ ઉમ્મ ઝિના સે બેઝાર રહા.

(મસ્નાદઅમદ, હદિથ અબી આમાદે **الباهلي**, ૨૮૦/૮૦, હદિથ: ૨૨૨૭૬, મલ્ખસા)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّد

(26) અપના બચ્ચા સમઝ કર ઓપરેશન કરને કા સિલા

એક ખાતૂન કા બયાન હૈ કે પાકિસ્તાન કી એક મશહૂરો મા'રૂફ સર્જન કા ઇકલૌતા બેટા જો મુશ્કિલ સે છ⁶ સાલ કા હૈ મેરે સ્કૂલ મેં પઢતા થા, એક સુબ્હ અચાનક સર દર્દ કી વજહ સે ઝોર ઝોર સે રોને લગા. પતા ચલા કે ઉસે બહુત તેઝ બુખાર ભી હૈ, મેં ને બચ્ચે કી વાલિદા સે બ

ઝરીઅમે મોબાઈલ રાબિતા કરને કી બહુત કોશિશ કી મગર રાબિતા ન હો સકા, એક કે બા'દ એક કોલ મગર બે ફાએદા ! દૂસરી તરફ બચ્ચે કી હાલત દર્દ સે બિગડતી જા રહી થી. મજબૂરન અપની ઝિમ્મેદારી પર ડોક્ટર કો બુલવાયા ગયા, ડોક્ટર ને ચેક ક્રિયા ઔર ઈન્જેક્શન લગા દિયા. થોડી દેર બા'દ ઉસે સુકૂન મિલા તો વોહ સો ગયા. મેં બાર બાર ઉસ કી વાલિદા કે નમ્બર પર રાબિતે કી કોશિશ કરતી રહી મગર કોઈ જવાબ ન આયા. ઉન કે અસ્પતાલ ફોન ક્રિયા તો પતા ચલા કે વોહ ઓપરેશન મેં મસરૂફ હેં, મેં ને ઉન કે નમ્બર પર એક મેસેજ ભેજ દિયા તાકે વોહ ઓપરેશન સે ફારિગ હો કર ઉસે લે જાએ. વોહ બચ્ચા મેરી ગોદ મેં સોયા રહા. જબ ઉસ કી વાલિદા આઈ ઉન કા ચેહરા થકાવટ સે ઝર્દ ઔર આંખેં સુર્ખ સૂજી હુઈ થીં. અપને બચ્ચે કો સુકૂન સે સોતા દેખ કર મેરે પાસ બેઠ ગઈ. ઉન્હોં ને બતાયા કે કઈ ઘન્ટે સે વોહ એક બચ્ચે કા ઓપરેશન કર રહી થીં જો અપને વાલિદૈન કી ઈકલૌતી ઔલાદ હૈ, ઈસ દૌરાન ઈન્હેં અપને બચ્ચે કા ખયાલ ભી આતા રહા કે ઈન કા અપના ભી ઈકલૌતા બચ્ચા હૈ. ઈસી લિયે ઈન્હોં ને ઉસે અપના બચ્ચા સમજ કર બડી તવજ્જોહ સે ઉસ કા કામ્યાબ ઓપરેશન ક્રિયા. ઉસ કે વાલિદૈન બહુત ખુશ હેં. જબ મુઝે આપ કા મેસેજ મિલા તો મેરી આંખેં ભર આઈ થીં કે મેં કિસી કે બચ્ચે કો અપના સમજ કર ઉસે બચાને કે લિયે ઈતની કોશિશ કરતી રહી મગર મેરા બેટા પતા નહીં અકેલા કિતની તકલીફ મેં હોગા ! પતા નહીં કિસી ને ઉસ કો સંભાલા ભી હોગા યા નહીં ? મગર જબ મેં ને ઈસ કો આપ કી ગોદ મેં ઈતને સુકૂન સે સોતા દેખા તો સારી પરેશાની દૂર હો ગઈ ઔર ઈસ બાત પર મેરા યકીન મઝબૂત હો ગયા કે દુન્યા મુકાફાતે અમલ હૈ.

અચ્છા કરોગે અચ્છા મિલેગા

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ હૈ : દૂસરોં કે લિયે આફિયત

પેશકશ : મજલિસે અલ મદીનતુલ ઇલમિયા (દા'વતે ઇસ્લામી)

તલબ કરો તુમ્હેં ભી આફિયત નસીબ હોગી.

(الترغيب والترهيب، ۱۱۹/۳، حدیث: ۲۱۹۹، مطبوعة: دار الحديث - القاهرة)

મુસલ્માન ભાઈ કે લિયે દુઆએ ખૈર કા ફાયદા

હઝરતે સય્યિદુના અબૂ દરદા **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ** ફરમાતે હેં કે મેં ને રસૂલુલ્લાહ **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કો ફરમાતે હુએ સુના : મુસલ્માન કી અપને મુસલ્માન ભાઈ કે લિયે ઉસ કી પસે પુશ્ત દુઆ ઝરર કબૂલ હૈ, ઉસ કે સર કે પાસ ફિરિશ્તા મુકરર હોતા હૈ કે વોહ જબ અપને ભાઈ કે લિયે દુઆએ ખૈર કરતા હૈ તો મુકરર ફિરિશ્તા કહતા હૈ : આમીન ઓર તુઝે ભી ઉસ જૈસા મિલે.

(مسلم، كتاب الذكر والدعاء، باب فضل الدعاء للمسلمين بظهر الغيب، ص ۱۴۶۲، حدیث: ۲۷۳۲)

મુફર્રિસરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફતી અહમદ યાર ખાન **عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَان** ઇસ હદીસે પાક કે તહ્ત ફરમાતે હેં : યા'ની તુમ મુસલ્માન ભાઈ કે લિયે દુઆ કરો તો ફિરિશ્તા તુમ્હારે લિયે દુઆ કરેગા અગર તુમ ને ફિરિશ્તે કી દુઆ લેના હૈ તો દૂસરોં કો દુઆ દો. બા'ઝ બુરુગ જબ કોઈ દુઆ કરના ચાહતે હેં તો પહલે દૂસરોં કે લિયે દુઆ કરતે હેં ઓર અપને લિયે ભી જમ્મ કે સીગે સે દુઆ કરતે હેં, ઇન અમલોં કા માખઝ યેહ હદીસ હૈ. યેહ અમલ ભી હૈ કે પહલે અપને લિયે દુઆ કર લે ફિર દૂસરે કે લિયે **رَبِّ اغْفِرْ لِيْ وَلِوَالِدَيَّ** (યા'ની ઐ મેરે રબ મેરી મગ્ફિરત ફરમા ઓર મેરે વાલિદૈન કી). (મિરઆતુલ મનાજીહ, 3/293)

દૂસરોં કી સલામતી માંગો તુમ્હેં ભી સલામતી મિલેગી

હઝરતે સય્યિદુના અબૂ ઇસહાક શીરાઝી **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْوَعْدَى** કો ફુ-કહાએ કિરામ કે દરમિયાન શૈખે મુતલક કહા જાતા હૈ, ઇસ કી વજહ યેહ મન્કૂલ હૈ કે આપ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** ખ્વાબ મેં સરકારે દો આલમ, નૂરે મુજસસમ **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કી ઝિયારત સે મુશરફ હુએ તો અર્ઝ કી : મુઝે ઐસે કલિમાત સિખાઈયે જિન કી બદૌલત મેં નજાત પા સફૂ. સરકારે મદીના,

કરારે કલ્બો સીના **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ને ઇશાદિ ફરમાયા : ઐ શૈખ ! દૂસરોં કે લિયે સલામતી તલબ કરો, તુમ્હેં ભી સલામતી નસીબ હોગી.

(فیض القدير، ۱/۶۸۸)

(27) ઝાલિમ અપને અન્જામ કો પહોંચા

તબ્રિસ્તાન કા એક ઝાલિમ વ બદકાર બાદશાહ શહર કી કુંવારી લડકિયોં કા ગૌહરે ઇસ્મત લૂટા કરતા થા. એક દિન ઉસ ને એક ગરીબ બુઢિયા કો પૈગામ ભિજવાયા કે આજ વોહ ઉસ કી બેટી કે પાસ આએગા. યેહ જાન લેવા ખબર સુન કર ગરીબ બુઢિયા ઉસ વક્ત કે મશહૂર વલી હઝરતે સય્યિદુના શૈખ અબૂ સઈદ કસ્સાબ **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ التَّوَّاب** કી ખિદમત મેં હાઝિર હુઈ ઔર રો રો કર દર્દે દિલ બયાન કરતે હુએ દુઆ કી દર-ખ્વાસ્ત કી. અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** કે વલી ને દુખ્વારી માં કી ફરિયાદ સુન કર અપના સર ઝુકા લિયા, ફિર કુછ દેર બા'દ સર ઉઠા કર ઇશાદિ ફરમાયા : મોહ-ત-રમા ! ઇસ અલાકે મેં ઝિન્દા લોગોં મેં કોઈ એસા શખ્સ નહીં જો મુસ્તજાબુદ્દા'વાત હો (યા'ની જિસ કી હર દુઆ કબૂલ હોતી હો) હાં ! ફુલાં કબ્રિસ્તાન મેં આપ કો ઇસ ઇસ તરહ કા એક શખ્સ મિલેગા, વોહ આપ કી હાજત પૂરી કર સકતા હૈ. બુઢિયા કબ્રિસ્તાન પહોંચી તો વહાં એક હસીનો જમીલ નૌ જવાન નઝર આયા જિસ કે નૂરાની વુજૂદ ઔર ખૂબ સૂરત લિબાસ સે નિકલને વાલી ખુશબૂ ને સારે માહોલ કો મુઅત્તર કર રખા થા. બુઢિયા ને સલામ કે બા'દ આને કા મક્સદ બતાયા. નૌ જવાન ને બડી તવજ્જોહ સે સારી બાત સુની ફિર કહા : “દોબારા હઝરતે અબૂ સઈદ કસ્સાબ **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ التَّوَّاب** કે પાસ જા કર દુઆ કરાઈયે ! ઉન કી દુઆ કબૂલ હોગી.” બુઢિયા ને ઝુંઝલા કર કહા : “અજીબ બાત હૈ. મેરી મુશ્કિલ કોઈ હલ નહીં કર રહા, મેં કહાં જાઊં ? ઝિન્દા મુઝે મુર્દો કે પાસ ભેજતા હૈ ઔર મુર્દા ઝિન્દા કે પાસ.” નૌ જવાન ને કહા : “વહાં જાઈયે ! **إِنْ شَاءَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ** અબ મસ્અલા હલ હો જાએગા.” યુનાન્યે,

બુઢિયા ફિર હઝરતે સચ્ચિદુના શૈખ અબૂ સઈદ કસ્સાબ **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ التَّوَّاب** કી ખિદમત મેં હાઝિર હુઈ. બુઢિયા કી રૂદાદ સુન કર આપ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** ને સર ઝુકા લિયા, કુછ હી દેર મેં આપ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** કે જિસ્મ સે પસીના ટપકને લગા, ફિર એક ઝોરદાર ચીખ મારી ઔર બેહોશ હો ગએ. અચાનક પૂરે શહર મેં શોર બરપા હુવા : “બાદશાહ મર ગયા, બાદશાહ કી ગરદન ટૂટ ગઈ.” હુવા યું કે જબ વોહ બદ બખ્ત બાદશાહ બુઢિયા કી બેટી કી તરફ ચલા તો અચાનક ઘોડે કો ઠોકર લગી બાદશાહ મુંહ કે બલ ગિરા ઔર ફૌરન હી મૌત કે ઘાટ ઉતર ગયા ઔર યું **اَلْحَمْدُ لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ** એક વલિય્હે કામિલ કી દુઆ કી બ-ર-કત સે લોગોં કો એક ઝાલિમ વ બદકાર બાદશાહ સે નજાત મિલ ગઈ.

ફિર જબ લોગોં ને હઝરતે સચ્ચિદુના શૈખ અબૂ સઈદ કસ્સાબ **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ التَّوَّاب** સે પૂછા કે બુઢિયા કો કખિસ્તાન ક્યું ભેજા ગયા ? પહલે હી દુઆ ક્યું ન ફરમા દી ગઈ ? તો ઇશાદિ ફરમાયા : મુઝે યેહ બાત પસન્દ ન થી કે મેરી બદ દુઆ સે કોઈ હલાક હો, ઇસ લિયે મેં ને ઉસે હઝરતે સચ્ચિદુના ખિઝર **عَلَى نَبِيْنَا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام** કે પાસ ભેજા થા. ફિર ઉન્હોં ને ઇશારા ભિજવાયા કે ઐસે બદકાર વ સરકશ કે લિયે બદ દુઆ કરના જાઈઝ હૈ, લિહાઝા મેં ને બદ દુઆ કી તો વોહ અપને અન્જામ કો પહોંચ ગયા.

(روض الرياحين، ص ۲۶۶)

બાદશાહોં કી બિખરી હુઈ હકિયાં કહ રહી હેં ન બનના કભી હુકમરાં
એહતિસાબ ઇસ કા ગુઝરેગા તુમ પર ગિરાં હશર મેં જબ કે જાઓગે મર કર મિયાં

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 655)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

બદ દુઆ ન કરો

અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** કે મહબૂબ, દાનાએ ગુયૂબ, મુનઝ્ઝહુન અનિલ ઉયૂબ **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ને ઇશાદિ ફરમાયા : અપની જાનોં, અપની

ઔલાદ ઔર અપને અમ્વાલ પર બદ દુઆ ન કરો કહીં એસા ન હો, કે કબૂલિયત કી ઘડી હો ઔર બદ દુઆ કબૂલ હો જાએ.

(مسلم، كتاب الزهد والرقائق، باب حديث جابر الطويل، ص ١٦٠٤، حديث: ٣٠٠٩)

બદ દુઆ કરને કે ચન્દ શર-ઈ અહકામ

✽ અગર કિસી કાફિર કે ઈમાન ન લાને પર યકીન યા ઝન્ને ગાલિબ હો ઔર જીને સે દીન કા નુક્સાન હો, યા કિસી ઝાલિમ સે ઉમ્મીદ તૌબા ઔર તર્કે ઝુલ્મ કી ન હો ઔર ઉસ કા મરના તબાહ હોના ખલ્ક કે હક મેં મુફીદ હો, એસે શખ્સ પર બદ દુઆ દુરુસ્ત હૈ.

(ફઝાઈલે દુઆ, સ. 187)

✽ કિસી મુસલ્માન કો યેહ બદ દુઆ, કે તુઝ પર ખુદા કા ગઝબ નાઝિલ હો ! ઔર તૂ આગ યા દોઝખ મેં દાખિલ હો ! ન દે, કે હદીસ શરીફ મેં ઈસ કી મુમા-ન-અત વારિદ હૈ.

(203) (ابوداود، كتاب الادب، باب في اللعن، ٣٦٢/٤، حديث: ٤٩٠٦)

✽ અપને ઔર અપને અહબાબ કે નફ્સ વ અહલો માલ વ વલદ (બચ્ચો) પર બદ દુઆ ન કરે ! ક્યા મા'લૂમ કે વક્તે ઈજાબત હો ઔર બા'દે વુફૂએ બલા (મુસીબત મેં મુબતલા હોને કે બા'દ) ફિર નદામત હો.

(ફઝાઈલે દુઆ, સ. 212)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(28) મઝદૂર કો ઈન્દા જલાને વાલા ખુદ ભી ઈન્દા જલ ગયા

એક વકીલ કે બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ કે હમારે અલાકે મેં જાગીર દારોં કા એક ખાનદાન હૈ, ખાનદાન કા સર-બરાહ બહુત બડે સરકારી ઓહદે સે રિટાયર હોને કે બા'દ ઝમીનોં કી દેખભાલ કિયા

કરતા થા. ઉસ કે દો અજીબો ગરીબ શૌક થે, એક મહંગી ગાડી પર સૈર સપાટે કરના ઔર દૂસરા મોટી રકમ અપને પાસ રખના ઔર વક્તન ફ વક્તન ઉસે ગિનતે રહના. એક દોપહર વોહ અપને ડેરે પર મૌજૂદ થા કે ના મા'લૂમ કિસ બાત પર એક મુઝારેઅ (ઝમીનોં પર કામ કરને વાલે મઝદૂર) પર ગુસ્સા આ ગયા, ઝમીનદાર ને ડન્ડા પકડા ઔર ઉસ કી પિટાઈ શુરૂઅ કર દી. ઉસ બેયારે ને જાન બચાને કે લિયે ભાગ કર એક ઝોંપડે મેં પનાહ લી. ઝમીનદાર ને બહાર સે કુન્ડી લગા કર ઝોંપડે કો આગ લગા દી, ઝોંપડા ઘાસ ફૂંસ ઔર લકડી કા હી તો થા, યુનાન્થે, દેખતે હી દેખતે અલાવ કી શકલ ઇખ્તિયાર કર ગયા. કિસી માઈ કે લાલ મેં જુરૂઅત નહીં થી કે ઝમીનદાર કી મૌજૂદગી મેં આગે બઢ કર ઉસ ગરીબ કી મદદ કરતા લિહાઝા વોહ ગરીબ ઝોંપડે કે અન્દર હી જલ કર ભસમ હો ગયા. કિસી ને ઝમીનદાર કે ખિલાફ કાનૂની કારવાઈ કી હિમ્મત નહીં કી, કુછ દિન કુર્બો જવાર મેં સર-ગોશિયોં કે અન્દાઝ મેં ઇસ સાનેહે કા ઝિક હુવા ફિર ખામોશી છા ગઈ.

ઇસ કે ચન્દ હફ્તોં બા'દ ઝમીનદાર કે ઘુટનોં મેં શદીદ તક્લીફ શુરૂઅ હો ગઈ, પહલે દર્દ ફિર સૂજન ઔર ફિર ફાલિજ કા મરઝ લાહિક હો ગયા. ઝમીનદાર કે લિયે હિલના જુલના દૂભર હો ગયા, મુલાઝિમ ઉસે બિસ્તર સે ઇસ્તિન્જા ખાને લે જાતે ઔર વાપસ બિસ્તર પર ડાલ દેતે. ઉસ કી ઝિન્દગી બે રૌનક હો ગઈ. ફિર મઈ કા મહીના આયા ઔર ગન્દુમ કી કટાઈ શુરૂઅ હો ગઈ. ઝમીનદાર ને ઝમીનોં પર જાને કી ખ્વાહિશ કા ઇઝહાર કિયા કે શ્રેશર સે ગન્દુમ નિકલતે હુએ ભી દેખ લૂંગા, હવા ખ્વારી ભી હો જાએગી યૂં મેરા દિલ બહલ જાએગા. મુલાઝિમોં ને ઉઠા કર ગાડી મેં ડાલા ઔર ડ્રાઈવર લે કર ચલ દિયા. ચલતે ચલતે વોહ ઐસી જગહ પહોંચે જહાં ઝમીન પર ગન્ને કે ખુશક પત્તે બિખરે હુએ થે જિસે “છૂઈ” કહતે હેં. શ્રેશર કે ઝરીએ ગન્દુમ કે દાને ઐસી જગહ અલગ કિયે જા રહે થે જહાં ગાડી લે જાના દુશ્વાર થા, ડ્રાઈવર ને

ઝમીનદાર કો આગાહ કિયા તો ઉસ ને કહા કે મેં યહીં ગાડી મેં બૈઠા હૂં તુમ જા કર દેખો કે કિતની ગન્દુમ બાકી હૈ ? ડ્રાઈવર હુકમ કી તા'મીલ કે લિયે ચલ પડા. પીછે ઝમીનદાર ને સિગરેટ સુલગાયા ઔર જલતી હુઈ તીલી ગાડી સે બાહર ફેંક દી. મઈ કા મહીના, ચિલચિલાતી ધૂપ ઔર ગાડી કે નીચે ઔર ચારોં તરફ “છૂઈ” બિખરી હુઈ થી જો આગ પકડને કા બહાના માંગતી હૈ, ગાડી કે ચારોં તરફ આગ કા અલાવ ભડક ઉઠા, મા'જૂર ઝમીનદાર ભાગતા ભી તો કેસે ! વહીં ગાડી કે સાથ જલ કર રાખ હો ગયા. બા'દ મેં પતા ચલા, કે યેહ વોહી જગહ થી જહાં ઈસ ને ગરીબ મજદૂર કો જલા કર મારા થા.

જબ કે પૈકે અજલ રૂહ લે જાએગા જિસ્મે બે જાં તડપ કર ઠહર જાએગા
લહદ મેં કોઈ તેરી નહીં આએગા તુઝ કો દફના કે હર ઈક પલટ જાએગા

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 553)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(29) હઝરતે સય્યિદુના યહ્યા عَلَيْهِ السَّلَام કી શહાદત

દિમશ્ક કે બાદશાહ “હદાદ બિન હદાર” ને અપની બીવી કો તીન તલાકેં દે દી થીં. ફિર વોહ ચાહતા થા કે બિગૈર હલાલા ઉસ કો વાપસ કર કે અપની બીવી બના લે. ઉસ ને હઝરતે સય્યિદુના યહ્યા عَلَى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام સે ફતવા તલબ કિયા તો આપ عَلَى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام ને ફરમાયા કે વોહ અબ તુમ પર હરામ હો ચુકી હૈ ઉસ કી બીવી કો યેહ બાત સખ્ત ના ગવાર ગુઝરી ઔર વોહ હઝરતે સય્યિદુના યહ્યા عَلَى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام કે કતલ કે દર પૈ હો ગઈ. યુનાન્યે, ઉસ ને બાદશાહ કો મજબૂર કર કે કતલ કી ઈજાઝત હાસિલ કર લી ઔર જબ હઝરતે સય્યિદુના યહ્યા عَلَى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام “મસ્જિદે જબરૂન” મેં નમાઝ પઢ રહે થે બ હાલતે સજદા ઉન કો કતલ કરા દિયા ઔર એક તશત મેં ઉન કા સરે મુબારક અપને સામને મંગવાયા ! મગર

કટે હુએ સરે મુબારક મેં સે ઈસ હાલત મેં ભી યેહી આવાઝ આતી રહી કે
 “તૂ બિગૈર હલાલા કરાએ બાદશાહ કે લિયે હલાલ નહીં” ઉસ ઔરત
 પર ખુદા **عَزَّوَجَلَّ** કા અઝાબ નાઝિલ હો ગયા ઔર વોહ ઝમીન મેં ધંસ
 ગઈ. (1) (અજાઈબુલ કુરઆન, સ. 292, વ. ૧૦ / ૧, **البداية والنهاية**)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(30) તાબેઈ બુરુગ્ કી શહાદત

હઝરતે સચ્ચિદ્વના સઈદ બિન જુબૈર **رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ** બહુત હી
 જલીલુલ કદ્ર તાબેઈ હેં બલ્કે બા'ઝ મુહદ્દિસીન ને આપ કો ખૈરુત્તાબેઈન
 (તમામ તાબેઈન મેં બેહતરીન) લિખા હૈ, આપ **رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ** બસરા કે
 ઝાલિમ ગવર્નર હજજાજ બિન યૂસુફ સ-કફી કો ઉસ કી ખિલાફે શર-અ
 બાતોં પર રોકટોક કરતે રહતે થે, ઈસ લિયે ઉસ ઝાલિમ ને આપ
رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ કો કતલ કરા દિયા. આપ **رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ** કી શહાદત કા
 વાકિઆ બડા હી અજીબો ગરીબ હૈ, હજજાજ ને પૂછા : સઈદ બિન
 જુબૈર ! બોલો મેં કિસ તરીકે સે તુમ્હેં કતલ કરું ? આપ **رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ** ને
 ફરમાયા કે જિસ તરહ તૂ મુઝે કતલ કરેગા કિયામત કે દિન ઉસી તરીકે સે
 મેં તુઝે કતલ કરુંગા. હજજાજ ને કહા કે તુમ મુઝ સે મુઆફી માંગ લો મેં
 તુમ્હેં છોડ દૂંગા, આપ **رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ** ને ફરમાયા : મેં અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** કે સિવા
 કિસી દૂસરે સે મુઆફી નહીં માંગ સકતા. હજજાજ ને ઝલ્લા કર જલ્લાદ
دينه

(1)..... “દાવતે ઈસ્લામી” કે ઈશાઅતી ઈદારે મક-ત-બતુલ મદીના કી મત્બૂઆ “બહારે
 શરીઅત” જિલ્લ 2 કે સફહા નમ્બર 177 પર હૈ : “હલાલા કી સૂરત યેહ હૈ કે અગર
 ઔરત મદખૂલા હૈ (યા'ની જિસ સે જિમાઅ કિયા ગયા હો) તો તલાક કી ઈદત પૂરી હોને કે
 બા'દ ઔરત કિસી ઔર સે નિકાહ સહીહ કરે ઔર શોહરે સાની ઉસ ઔરત સે વતી ભી
 કર લે અબ ઈસ શોહરે સાની કે તલાક યા મૌત કે બા'દ ઈદત પૂરી હોને પર શોહરે
 અવ્વલ સે નિકાહ હો સકતા હૈ ઔર અગર ઔરત મદખૂલા નહીં હૈ (યા'ની ઉસ સે જિમાઅ
 નહીં કિયા ગયા) તો પહલે શોહર કે તલાક દેને કે બા'દ ફૌરન દૂસરે સે નિકાહ કર સકતી
 હૈ કે ઈસ કે લિયે ઈદત નહીં.”

સે કહા : ઇસ કો કતલ કર દે. આપ **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ** યેહ સુન કર હંસને લગે. હજજાજ ને તઅજજુબ સે પૂછા : ઇસ વક્ત કિસ બાત પર હંસ પડે ? આપ **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ** ને ફરમાયા : અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** કે સામને તુમ્હારી જુરઅત પર મુઝે તઅજજુબ હુવા ઔર હંસી આ ગઈ. આપ **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ** જલ્લાદ કે સામને કિબ્લા રૂ ખડે હો ગએ ઔર યેહ આયત પઢી :

**إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلدِّينِ قِطْرَ
السُّلُوبِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا
مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۝ (પૃ. ૧૦૭, અનعام: ૧૦૭)**

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : મેં ને અપના મુંહ ઉસ કી તરફ કિયા જિસ ને આસ્માન વ ઝમીન બનાએ એક ઉસી કા હો કર ઔર મેં મુશ્રિકોં મેં નહીં.

હજજાજ ને જલ્લાદ સે કહા : ઇસ કા મુંહ કિબ્લે સે ફેર દે. તો આપ **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ** ને પઢા :

**فَأَيُّبَاتُ لَوْ أَفْشَمَ وَجْهَ اللَّهِ
(પૃ. ૧૦૯, البقرة: ૧૦૯)**

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : તો તુમ જિધર મુંહ કરો ઉધર વજહુલ્લાહ (ખુદા કી રહમત તુમ્હારી તરફ મુ-તવજજેહ) હૈ.

હજજાજ બોલા : મુંહ કે બલ ઝમીન પર લિટા કર કતલ કર ડાલો. જબ જલ્લાદ ને આપ **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ** કો મુંહ કે બલ બ હાલતે સજદા લિટાયા તો આપ **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ** ને યેહ આયત તિલાવત ફરમાઈ :

**مِنْهَا خَلَقْتُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَ
مِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ۝ (પૃ. ૧૦૬, طه: ૫૦)**

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : હમ ને ઝમીન હી સે તુમ્હે બનાયા ઔર ઇસી મેં તુમ્હે ફિર લે જાએંગે ઔર ઇસી સે તુમ્હે દોબારા નિકાલેંગે.

જબ જલ્લાદ ને ખન્જર ઉઠાયા તો આપ **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ** ને બુલન્દ આવાઝ સે **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ** પઢા ઔર યેહ દુઆ માંગી કે “યા અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ! મેરે કતલ કે બા’દ હજજાજ કો

કિસી મુસલમાન પર કાબૂ ન દે.” આપ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ કી યેહ દુઆ મકબૂલ હો ગઈ ઔર આપ કી શહાદત કે બા’દ હજજાજ સિર્ફ પન્દરહ રાત ઝિન્દા રહા ઔર કિસી મુસલમાન કો કત્લ ન કર સકા. ઉસ કે પેટ મેં કેન્સર હો ગયા થા. તબીબ બદબૂદાર ગોશ્ત કી બોટી કો ધાગે મેં બાંધ કર ઉસ કે હલ્ક મેં ડાલતા થા ઔર વોહ ઉસ કો ઘૂંટ જાતા થા. ફિર ઉસ કો નિકાલતા થા તો વોહ બોટી ખૂન મેં લિપટી હુઈ નિકલતી થી ઔર ઇન પન્દરહ રાતોં મેં હજજાજ કભી સો નહીં સકા ક્યૂંકે આંખ લગતે હી વોહ ખ્વાબ દેખતા કે હઝરતે સઈદ બિન જુબૈર رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ઉસ કી ટાંગ પકડ કર ઘસીટ રહે હૈં, બસ આંખ ખુલ જાતી. (આઈનએ ઇબ્રત, સ. 36)

ગુલ્મ સે છુટકારે કી દુઆ કયૂં નહીં કી ?

હઝરતે સય્યિદુના સઈદ બિન જુબૈર رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ મુસ્તજાબુદા’વાત બુરુગ થે. આપ ને એક મુર્ગ પાલ રખા થા જિસ કી બાંગ પર રાત મેં નમાઝ કે લિયે બેદાર હુવા કરતે થે. એક રાત મુર્ગ ને અપને વક્ત પર બાંગ ન દી જિસ કે સબબ હઝરતે સય્યિદુના સઈદ બિન જુબૈર رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ નમાઝ કે લિયે ન ઉઠ સકે. યેહ બાત આપ પર ગિરાં ગુઝરી ઔર આપ ને ફરમાયા : **اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْأَلُكَ** ઇસ કી આવાઝ કો મુન્કતઅ કરે ! ઇસે કયા હુવા ? આપ કી ઝબાન સે ઇન અલ્ફાઝ કા નિકલના થા કે ઇસ કે બા’દ ઉસ મુર્ગ ને કભી બાંગ ન દી. આપ કી વાલિદએ મોહ-ત-રમા ને આપ સે ફરમાયા : બેટા ! આજ કે બા’દ કિસી ચીઝ પર બદ દુઆ ન કરના. ઇસ કદર મકબૂલુદુઆ હોને કે બા વુજૂદ આપ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ને હજજાજ બિન યૂસુફ કે ગુલ્મ પર સબ્ર કિયા યહાં તક કે આપ કો શહીદ કર દિયા ગયા લેકિન આપ ને ઇસ મુસીબત સે છુટકારે કે લિયે દુઆ ન કી.

(جامع العلوم والحکم، ص ۴۵۸ بتصرف)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ

પેશકશ : મજલિસે અલ મદીનતુલ ઇલમિયા (દા’વતે ઇસ્લામી)

(31) લાલચી બીવી

હઝરતે સચ્ચિદ્રના શમ્ભીન **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** ને હઝાર માહ ઇસ તરહ ઇબાદત કી, કે રાત કો કિયામ ઔર દિન કો રોઝા રખને કે સાથ સાથ અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** કી રાહ મેં જિહાદ ભી કરતે. વોહ ઇસ કદર તાકત વર થે કે લોહે કી વઝૂની ઔર મઝબૂત ઝન્જીરોં કો અપને હાથોં સે તોડ ડાલતે થે. કુફ્ફારે ના હન્જાર ને જબ દેખા કે હઝરતે શમ્ભીન **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** પર કોઈ ભી હર્બા કારગર નહીં હોતા તો બાહમ મશ્વરા કરને કે બા'દ બહુત સારે માલો દૌલત કા લાલચ દે કર આપ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** કી ઝૌજા કો ઇસ બાત પર આમાદા કર લિયા કે વોહ કિસી રાત નીંદ કી હાલત મેં પાએ તો ઉન્હેં નિહાયત હી મઝબૂત રસ્સિયોં સે ખૂબ અચ્છી તરહ જકડ કર ઇન કે હવાલે કર દે. યુનાન્ચે, બે વફા બીવી ને ઐસા હી કિયા. જબ આપ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** બેદાર હુએ ઔર અપને આપ કો રસ્સિયોં સે બંધા હુવા પાયા તો ફૌરન અપને આ'ઝા કો હ-ર-કત દી. દેખતે હી દેખતે રસ્સિયાં ટૂટ ગઈ ઔર આપ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** આઝાદ હો ગએ. ફિર અપની બીવી સે ઇસ્તિફ્સાર કિયા : મુઝે કિસ ને બાંધા થા ? બે વફા બીવી ને વફાદારી કી નક્લી અદાઓં સે ઝૂટમૂટ કહ દિયા કે મેં તો આપ કી તાકત કા અન્દાઝા કર રહી થી કે આપ ઇન રસ્સિયોં સે કિસ તરહ અપને આપ કો આઝાદ કરવાતે હૈં ? બાત રફઅ દફઅ હો ગઈ. એક બાર નાકામ હોને કે બા વુજૂદ બે વફા બીવી ને હિમ્મત નહીં હારી ઔર મુસલ્સલ ઇસ બાત કી તાક મેં રહી કે કબ આપ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** પર નીંદ તારી હો ઔર વોહ ઇન્હેં બાંધ દે. આબિરે કાર એક બાર ફિર મૌકઅ મિલ હી ગયા, લિહાઝા જબ આપ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** પર નીંદ કા ગ-લબા હુવા તો ઉસ ઝાલિમા ને નિહાયત હી ચાલાકી કે સાથ આપ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** કો લોહે કી ઝન્જીરોં મેં અચ્છી તરહ જકડ દિયા. જૂં હી આપ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** કી આંખ ખુલી, એક હી ઝટકે મેં ઝન્જીર કી એક એક કડી અલગ કર દી ઔર બ આસાની

આઝાદ હો ગએ. બીવી યેહ મન્ઝર દેખ કર સટ-પટા ગઈ મગર ફિર મક્કારી સે કામ લેતે હુએ વોહી બાત દોહરા દી કે મૈં તો આપ કો આઝમા રહી થી. દૌરાને ગુફ્ત-ગૂ હઝરતે શમઝીન رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى نے अपनी बीवी के आगे अपना राज ईश्वर कर दिया के मुज पर अल्લાह عزوجل का बड़ा करम है उस ने मुजे अपनी विलायत का शरफ ईनायत फरमाया है, मुज पर दुन्या की कोई चीज असर नहीं कर सकती मगर हां ! “मेरे सर के बाल”. यावाक औरत सारी बात समज गઈ. आबिर એક બાર મૌકઅ પા કર ઉસ ને આપ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى को आप ही के उन आठ गेसूओं से बांध दिया जिन की दराजी जमीन तक थी. (યેહ અગલી ઉમ્મત કે બુતુર્ગ થે, હમારે આકા صَلَّی اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ की सुन्नते गेसू आधे कान, पूरे कान और मुबारक कन्धों तक है. ફતાવા ર-ઝવિયા મેં હૈ : શાનોં સે નીચે ઢલકે હુએ ઔરતોં કે સે બાલ રખના હરામ હૈ.) (ફતાવા ર-ઝવિયા, 21/600) આપ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى ने आप खुलने पर बड़ा जोर लगाया मगर आजाद न हो सके. दुन्या की दौलत के नशे में बढ-मस्त भे वफ़ा औरत ने अपने नेक और पारसा शोहर को दुश्मनों के હવાલે કર દિયા. કુફફારે બદ અત્વાર ને હઝરતે શમઝીન رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى को એક સુતૂન સે બાંધ દિયા ઔર ઈન્તિહાઈ બે દર્દી ઔર સફફાકી સે ઉન કે કાન ઔર હોંટ કાટ દિયે, તમામ કુફફાર વહીં જમ્અ થે, તબ ઉસ મર્દે મુજાહિદ ને અલ્લાહ عزوجل સે દુઆ કી, કે મુજે ઈન બન્ધનોં કો તોડને કી કુવ્વત બખ્શ દે ઔર ઈન કાફિરોં પર યેહ સુતૂન મઅ છત કે ગિરા દે ઔર મુજે ઈન કે ચુંગલ સે નજાત દે દે. ચુનાન્થે, અલ્લાહ عزوجل ને ઉન્હેં કુવ્વત અતા ફરમાઈ વોહ હિલે તો ઉન કે તમામ બન્ધન ટૂટ ગએ, ઉન્હોં ને સુતૂન કો હિલાયા જિસ કી વજહ સે છત કાફિરોં પર આ ગિરી ઔર અલ્લાહ عزوجل ને ઉન સબ કો હલાક કર દિયા ઔર હઝરતે શમઝીન رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى को उन से नजात बख्श दी गई.

(مُكَاشَفَةُ الْقُلُوبِ، فِي فَضْلِ لَيْلَةِ الْقَدْرِ، ص ٣٠٦، بتغير)

ગુનાહ બે અદદ ઔર જુર્મ ભી હૈં લા તા'દાદ
મુઆફ કર દે ન સહ પાઊંગા સજા યા રબ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 78)

(32) શેર ને સર યબા ડાલા

શહઝાદિયે રસૂલ હઝરતે સય્યિ-દતુના ઉમ્મે કુલ્સૂમ **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا** પહલે અબૂ લહબ કે બેટે “ઉતૈબા” કે નિકાહ મેં થીં લેકિન અબૂ લહબ કે મજબૂર કર દેને સે બદ નસીબ ઉતૈબા ને ઉન કો રુખ્સતી સે કબ્લ હી તલાક દે દી ઔર ઈસ ઝાલિમ ને બારગાહે નુબુવ્વત મેં ઇન્તિહાઈ ગુસ્તાખી ભી કી. યહાં તક કે બદ ઝબાની કરતે હુએ હુઝૂર રહ્મતુલ્લિલ આ-લમીન **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** પર ઝપટ પડા ઔર આપ કે મુકદ્દસ પૈરાહન કો ફાડ ડાલા. ઈસ ગુસ્તાખ કી બે અ-દબી સે આપ કે કલ્બે નાઝુક પર ઇન્તિહાઈ રન્જ વ સદમા ગુઝરા ઔર જોશે ગમ મેં આપ કી ઝબાને મુબારક સે યેહ અલ્ફાઝ નિકલ ગએ કે “યા અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ! અપને કુત્તોં મેં સે કિસી કુત્તે કો ઈસ પર મુસલ્લત ફરમા દે.” ઈસ દુઆએ ન-બવી કા યેહ અસર હુવા કે અબૂ લહબ ઔર ઉતૈબા દોનોં તિજારત કે લિયે એક કાફિલે કે સાથ મુલ્કે શામ ગએ ઔર મકામે “ઝરકા” મેં એક રાહિબ કે પાસ રાત મેં ઠહરે. રાહિબ ને કાફિલે વાલોં કો બતાયા કે યહાં દરિન્દે બહુત હૈં, આપ લોગ ઝરા હોશિયાર હો કર સોએ. યેહ સુન કર અબૂ લહબ ને કાફિલે વાલોં સે કહા કે ઐ લોગો ! મુહમ્મદ **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ને મેરે બેટે ઉતૈબા કે લિયે હલાકત કી દુઆ કર દી હૈ. લિહાઝા તુમ લોગ તમામ તિજારતી સામાનોં કો ઇકઠ્ઠા કર કે ઉસ કે ઊપર ઉતૈબા કા બિસ્તર લગા દો ઔર સબ લોગ ઈસ કે ઈર્દ ગિર્દ ચારોં તરફ સો જાઓ તાકે મેરા બેટા દરિન્દોં કે હમ્લે સે મહફૂઝ રહે. યુનાન્યે, કાફિલે વાલોં ને ઉતૈબા કી હિફાઝત કા પૂરા પૂરા બન્દોબસ્ત કિયા લેકિન રાત મેં બિલ્કુલ અચાનક એક શેર આયા ઔર સબ કો સૂંઘતે હુએ કૂદ કર ઉતૈબા કે બિસ્તર પર

પહોંચા ઔર ઉસ કે સર કો ચબા ડાલા. લોગોં ને હર ચન્દ શેર કો તલાશ કિયા મગર કુછ ભી પતા નહીં ચલ સકા કે યેહ શેર કહાં સે આયા થા ઔર કિધર ચલા ગયા ?

(شرح الزرقاني، في ذكر اولاده الكرام، ૩૨૦/૬)

ન ઉઠ સકેગા કિયામત તલક ખુદા કી કસમ

કે જિસ કો તુમ ને નઝર સે ગિરા કે છોડ દિયા

ખુદા કી શાન દેખિયે કે અબૂ લહબ કે દોનોં બેટોં ઉત્બા ઔર ઉતૈબા ને હુઝૂરે અકરમ ﷺ કી દોનોં શહજાદિયોં કો અપને બાપ કે મજબૂર કરને સે તલાક દે દી મગર ઉત્બા ને ચૂંકે બારગાહે નુબુવ્વત મેં કોઈ ગુસ્તાખી ઔર બે અ-દબી નહીં કી થી ઈસ લિયે વોહ કહૂરે ઈલાહી મેં મુબતલા નહીં હુવા બલ્કે ફત્હે મક્કા કે દિન ઈસ ને ઔર ઈસ કે એક દૂસરે ભાઈ “મુઅત્તિબ” દોનોં ને ઈસ્લામ કબૂલ કર લિયા ઔર દસ્તે અકદસ પર બૈઅત કર કે શ-રફે સહાબિય્યત સે સરફરાઝ હો ગએ. “ઉતૈબા” ને ચૂંકે બારગાહે અકદસ મેં ગુસ્તાખી વ બે અ-દબી કી થી ઈસ લિયે વોહ કહૂરે કહૂહાર વ ગ-ઝબે જબ્બાર મેં ગિરિફતાર હો કર કુફ્ર કી હાલત મેં એક ખૂંખાર શેર કે હમ્લે કા શિકાર બન ગયા.

(والعياذ بالله تعالى منه) (સીરતે મુસ્તફા, સ. 695)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(33) મુલ્મ કા અન્જામ

અબૂ નસર મુહમ્મદ બિન મરવાન એક કુદર્દી કે હમરાહ ખાના ખા રહા થા, દસ્તર ખવાન પર દો ભુને હુએ ચકોર ભી મૌજૂદ થે. કુદર્દી ને એક ચકોર ઉઠાયા ઔર હંસના શુરૂઅ કર દિયા. અબૂ નસર મુહમ્મદ બિન મરવાન ને ઉસ સે હંસને કા સબબ દરયાફત કિયા તો કુદર્દી કહને લગા કે મેં જબ જવાન થા તો ચોર થા. એક રોઝ મેં ને એક તાજિર કો હદફ બનાયા ઔર ઉસ કો કતલ કરને લગા. યેહ દેખ કર તાજિર ને

ગિડગિડાતે હુએ અપની જાં બખ્શી કી દર-ખ્વાસ્ત કી લેકિન મૈં બાઝ ન આયા. જબ ઉસ ને દેખા કે મૈં ઉસે કત્લ કર કે રહૂંગા તો વોહ ચકાચક પહાડ પર બૈઠે દો ચકોરોં કી તરફ દેખને લગા ઔર ઉન સે કહને લગા, કે તુમ દોનોં ગવાહ હો જાઓ યેહ આદમી મુઝ કો ઝુલ્મન હલાક કર રહા હૈ. ફિર મૈં ને ઉસ કો કત્લ કર દિયા. જિસ વક્ત મુઝે ખાને મેં ઉન દો ચકોરોં કી ઝલક દિખાઈ દી તો મુઝે ઉસ તાજિર કી બે વુકૂફી પર હંસી આઈ જો કે દો ચકોરોં કો મેરે ખિલાફ ગવાહ બના રહા થા. કુર્દી કી યેહ બાત સુન કર અબૂ નસ્ર બિન મરવાન ને કહા : બખુદા ! ઈન દોનોં ચકોરોં ને તેરે ખિલાફ ઐસે શખ્સ કે પાસ ગવાહી દી હૈ, જિસ કે પાસ ગવાહી દેના મુફીદ ભી હૈ ઔર વોહ તુમ્હેં સઝા ભી દે સકતા હૈ. ફિર અબૂ નસ્ર બિન મરવાન ને કુર્દી કા સર કલમ કરને કા હુકમ જારી કર દિયા.

(حياة الحيوان، ۳۲۴/۱)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(34) એક ટાંગ કટ ગઈ

હઝરતે અલ્લામા કમાલુદ્દીન દમીરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْكَرِيمِ નકલ કરતે હેં : “ઝમખ્શરી” (જો કે મો’તઝિલી ફિર્કે કા એક મશહૂર આલિમ ગુઝરા હૈ ઉસ) કી એક ટાંગ કટી હુઈ થી, લોગોં કે પૂછને પર ઉસ ને ઇન્કિશાફ કિયા કે યેહ મેરી માં કી બદ દુઆ કા નતીજા હૈ, કિસ્સા યૂં હુવા કે મૈં ને બચપન મેં એક ચિડયા પકડી ઔર ઉસ કી ટાંગ મેં ડોરી બાંધ દી, ઇત્તિફાક સે વોહ મેરે હાથ સે છૂટ કર ઉડતે ઉડતે દીવાર કી દરાડ મેં ઘુસ ગઈ મગર ડોરી બાહર હી લટક રહી થી, મૈં ને ડોરી પકડ કર ઝોર સે ખીંચી તો ચિડિયા ફડકતી હુઈ બાહર નિકલ પડી મગર બેચારી કી ટાંગ ડોરી સે કટ ચુકી થી, મેરી માં ને યેહ દર્દનાક મન્ઝર દેખા તો સદમે સે તડપ ઉઠી ઔર ઉસ કે મુંહ સે મેરે લિયે યેહ બદ દુઆ નિકલ ગઈ : “જિસ તરહ તૂ ને ઇસ બે

ઝબાન કી ટાંગ કાટ ડાલી, અલ્લાહ તઆલા તેરી ટાંગ કાટે.” બાત આઈ ગઈ હો ગઈ, કુછ અર્સે કે બા’દ તહસીલે ઈલ્મ કે લિયે મૈં ને “બુખારા” કા સફર ઈજ્તિયાર કિયા, ઈસ્નાએ રાહ સુવારી સે ગિર પડા, ટાંગ પર શદીદ ચોટ લગી, “બુખારા” પહોંચ કર કાફી ઈલાજ કિયા મગર તક્લીફ ન ગઈ, બિલ આબિર ટાંગ કટવાની પડી. (حياة الحيوان، ૧૧૩/૨)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(35) પુર અસરાર મા'ઝૂર

હઝરતે સય્યિદુના અબૂ કિલાબા رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ કા બયાન હૈ કે મૈં ને મુલ્કે શામ મેં એક આદમી દેખા જો બાર બાર યેહ સદા લગા રહા થા : “હાએ અફસોસ ! મેરે લિયે જહન્નમ હૈ.” મૈં ઉઠ કર ઉસ કે પાસ ગયા તો યેહ દેખ કર હૈરાન રહ ગયા કે ઉસ કે દોનોં હાથ પાઉં કટે હુએ હૈં, દોનોં આંખોં સે અન્ધા હૈ ઓર મુંહ કે બલ ઝમીન પર ઓંધા પડા હુવા બાર બાર યેહી કહે જા રહા હૈ કે “હાએ અફસોસ ! મેરે લિયે જહન્નમ હૈ.” મૈં ને ઉસ સે પૂછા કે ઐ આદમી ! ક્યૂં ઓર કિસ બિના પર તૂ યેહ કહ રહા હૈ ? યેહ સુન કર ઉસ ને કહા : ઐ શપ્સ ! મેરા હાલ ન પૂછ, મૈં ઉન બદ નસીબોં મેં સે હૂં જો અમીરુલ મુઅમિનીન હઝરતે સય્યિદુના ઉસ્માને ગની رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ કો શહીદ કરને કે લિયે આપ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ કે મકાન મેં દાખિલ હો ગએ થે, મૈં જબ તલવાર લે કર કરીબ પહોંચા તો આપ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ કી ઝોજએ મોહ-ત-રમા رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا મુઝે ઝોર ઝોર સે ડાંટને લગીં તો મૈં ને ગુસ્સે મેં આ કર બીબી સાહિબા رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا કો થપ્પડ માર દિયા ! યેહ દેખ કર અમીરુલ મુઅમિનીન હઝરતે સય્યિદુના ઉસ્માને ગની رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ને તડપ કર યેહ દુઆ માંગી : “અલ્લાહ તઆલા તેરે દોનોં હાથ ઓર દોનોં પાઉં કાટે, તુઝે અન્ધા કરે ઓર તુઝ કો જહન્નમ મેં ઝોક દે.” ઐ શપ્સ ! અમીરુલ મુઅમિનીન رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ

કે પુર જલાલ ચેહરે કો દેખ કર ઓર ઉન કી ઈસ કાહિરાના દુઆ કો સુન કર મેરે બદન કા એક એક રોંગટા ખડા હો ગયા ઓર મેં ખોફ સે કાંપતા હુવા વહાં સે ભાગ ખડા હુવા. મેં અમીરુલ મુઅમિનીન **رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ** કી ચાર દુઆઓં મેં સે તીન કી ઝદ મેં તો આ ચુકા હૂં, તુમ દેખ હી રહે હો, કે મેરે દોનોં હાથ ઓર દોનોં પાઉં કટ ચુકે ઓર આંખેં ભી અન્ધી હો ચુકીં, આહ ! અબ સિફ ચૌથી દુઆ યા'ની મેરા જહન્નમ મેં દાખિલ હોના બાકી રહ ગયા હૈ.

(الرِّيَاضُ النَّصْرَةُ فِي مَنَاقِبِ الْعَشْرَةِ الْمُجْتَزَةِ: ૩/૪૧)

અદાવત ઓર કીના ઉન સે જો રખતા હૈં સીને મેં
વોહી બદ બખ્ત હૈં મલ્કિન હૈં મદૂદ શૈતાની

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 585)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(36) જૈસી કરની વૈસી ભરની

હઝરતે સચ્ચિદુના અબૂ સાલેહ **رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** ફરમાતે હૈં : સહાબિયે રસૂલ હઝરતે સચ્ચિદુના અબૂ અબ્દુલ્લાહ ખબ્બાબ બિન અરત તમીમી **رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ** લોહાર કા કામ કરતે થે ઓર મુસલ્માન હો ચુકે થે. રસૂલુલ્લાહ **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ઉન સે મહબ્બત ફરમાતે ઓર ઉન કે પાસ તશરીફ લે જાતે થે. ઈસ બાત કી ખબર આપ **رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ** કી માલિકા “ઉમ્મે અન્માર” કો હો ગઈ, લિહાઝા વોહ સઝા કે તૌર પર લોહા લે કર દહકાતી ઓર ઉસે આપ **رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ** કે સર પર રખા કરતી. આપ **رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ** ને બારગાહે ન-બવી **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** મેં ફરિયાદ કી. આપ **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ને દુઆ ફરમાઈ : ઐ અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ! ખબ્બાબ કી મદદ ફરમા. દુઆ કી કબૂલિયત કા ઝુહૂર યૂં હુવા કે આપ **رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ** કી માલિકા કે સર મેં કોઈ બીમારી હો ગઈ, જિસ કી તક્લીફ કી વજહ સે વોહ કુત્તે કી તરહ ચિલ્લાયા કરતી થી. કિસી ને ઉસે

યેહ ઈલાજ બતાયા કે અપને સર કો લોહે કી ગર્મ સલાખોં સે દાગો. ઉસ ને આપ **رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ** કો યેહ કરને કા હુકમ દિયા. યૂં આપ **رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ** લોહા દહકાતે ઔર ઉસ કા સર દાગા કરતે થે.

(اسد الغابة، رقم الترجمة: ١٤٠٧، خباب بن الارت ١٤٢/٢)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّد

(37) કુરઆને કરીમ ભુલા દિયા ગયા

હાફિઝ અબૂ અમ્ર મદ્રસે મેં કુરઆને પાક પઢાતે થે, એક બાર એક ખૂબ સૂરત લડકા પઢને કે લિયે આ ગયા, ઉસ કી તરફ ગન્દી લઝઝત કે સાથ દેખતે હી ઉન કો સારા કુરઆન શરીફ ભુલા દિયા ગયા, ખૂબ તૌબા કી ઔર રોતે હુએ મશહૂર તાબેઈ બુઝુર્ગ હઝરતે સય્યિદુના હસન બસરી **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْكَوِي** કી બારગાહ મેં હાઝિર હો કર રૂદાદ અર્ઝ કર કે તાલિબે દુઆ હુએ. ફરમાયા : ઈસી સાલ હજ કી સઆદત હાસિલ કરો ઔર મિના શરીફ કી મસ્જિદુલ ખૈફ શરીફ મેં જા કર વહાં પેશ ઈમામ સે દુઆ કરવાઓ. યુનાન્યે, (સાબિકા) હાફિઝ સાહિબ ને હજ ક્રિયા ઔર મસ્જિદુલ ખૈફ શરીફ મેં ઝોહર સે પહલે હાઝિર હો ગએ, એક નૂરાની ચેહરે વાલે બૂઢે પેશ ઈમામ સાહિબ લોગોં કે ઝુરમટ કે અન્દર મેહરાબ મેં તશરીફ ફરમા થે. કુછ દેર કે બા'દ એક સાહિબ તશરીફ લાએ, બ શુમૂલ ઈમામ સાહિબ સબ ને ખડે હો કર ઉન કા ઈસ્તિકબાલ ક્રિયા, નૌ વારિદ (નએ આને વાલે સાહિબ) ભી ઉસી હલ્કે મેં બેઠ ગએ. અઝાન હુઈ ઔર નમાઝે ઝોહર કે બા'દ લોગ મુન્તાશિર હો ગએ. પેશ ઈમામ સાહિબ કો તન્હા પા કર (સાબિકા) હાફિઝ સાહિબ આગે બઢે ઔર સલામ વ દસ્ત બોસી કે બા'દ રોતે હુએ મુદઆ અર્ઝ કર કે દુઆ કી ઈત્તિજા કી, પેશ ઈમામ સાહિબ કે દુઆ કરતે હી સારા કુરઆને મજીદ ફિર હિફઝ હો ગયા, ઈમામ સાહિબ ને પૂછા : તુમહેં મેરા પતા કિસ ને

બતાયા ? અર્જ કી : હઝરતે સય્યિદુના હસન બસરી **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْقَوِي** ને. ફરમાને લગે : અચ્છા ! ઉન્હોં ને મેરા પદા ફાશ ક્રિયા હૈ, અબ મેં ભી ઉન કા રાઝ ખોલતા હૂં, સુનો ! જોહૂર સે પહલે જિન સાહિબ કી આમદ પર ઉઠ કર સબ ને તા'ઝીમ કી થી વોહ હઝરતે સય્યિદુના હસન બસરી **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْقَوِي** થે ! વોહ અપની કરામત સે બસરા સે યહાં મિના શરીફ કી મસ્જિદુલ ખૈફ મેં તશરીફ લા કર રોઝાના નમાઝે જોહૂર અદા ફરમાતે હૈં. (تذكرة الاولياء، ذكر حسن بصرى، ج 1، ص 140 ماخوذاً). અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

હાફિઝે કી તબાહી કા એક સબબ

ઐ દીદારે મદીના કે આરઝૂ મન્દ આશિકાને રસૂલ ! દેખા આપ ને ! અમરદ કી તરફ “ગન્દી લઝઝત” કે સાથ દેખને સે હાફિઝા ભી તબાહ હો સકતા હૈ. આજ કલ યાદ દાશત કી કમી કી શિકાયત આમ હૈ, હુફફાઝ કી ભી એક તા’દાદ હાફિઝે કી કમઝોરી કી આફત મેં મુખ્તલા હૈ ઔર બહુત સોં કો તો કુરઆને પાક હી ભુલા દિયા જાતા હૈ (કુરઆન શરીફ યા ફુલાં આયત “ભૂલ” ગયા કહને કે બજાએ “ભુલા દિયા ગયા” કહના ચાહિયે) બદ નિગાહી ઔર **T.V** વગૈરા પર ફિલ્મેં ડ્રામે દેખના ગુનાહ વ હરામ ઔર જહન્નમ મેં લે જાને વાલા કામ હૈ ઔર ઈસ સે હાફિઝા ભી કમઝોર હો જાતા હૈ. હાફિઝા કમઝોર હોને કે ઔર ભી કઈ અસ્બાબ હૈં લિહાઝા ખબરદાર ! કિસી હાફિઝ સાહિબ કી મન્જિલ કમઝોર હોને કી સૂરત મેં મહૂઝ અપની અટ્કલ સે યેહ ઝેહૂન બના લેના કે બદ નિગાહી કે સબબ ઐસા હુવા હૈ, બદ ગુમાની હૈ ઔર મુસલ્માન પર બદ ગુમાની હરામ ઔર જહન્નમ મેં લે જાને વાલા કામ હૈ.

યા ઈલાહી ! રંગ લાએં જબ મેરી બે બાકિયાં
ઉન કી નીચી નીચી નઝરોં કી હયા કા સાથ હો

(હદાઈકે બખ્શિશ, સ. 133)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(38) ખૌફનાક ડાકૂ

શૈખ અબ્દુલ્લાહ શાફેઈ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْكَوْفَى અપને સફર નામે મેં લિખતે હૈં : એક બાર મૈં શહર બસરા સે એક કર્યા (યા'ની ગાઉ) કી તરફ જા રહા થા. દોપહર કે વક્ત યકાયક એક ખૌફનાક ડાકૂ હમ પર હમ્લા આવર હુવા, મેરે રફીક (યા'ની સાથી) કો ઉસ ને શહીદ કર ડાલા, હમારા માલો મતાઅ ઈન કર મેરે દોનોં હાથ રસ્સી સે બાંધે, મુઝે ઝમીન પર ડાલા ઔર ફિરાર હો ગયા. મૈં ને જૂં તૂં હાથ ખોલે ઔર ચલ પડા મગર પરેશાની કે આલમ મેં રસ્તા ભૂલ ગયા, યહાં તક કે રાત આ ગઈ. એક તરફ આગ કી રોશની દેખ કર મૈં ઉસી સમ્ત ચલ દિયા, કુછ દેર ચલને કે બા'દ મુઝે એક ખૈમા નઝર આયા, મૈં શિદ્તે પ્યાસ સે નિઠાલ હો ચુકા થા, લિહાઝા ખૈમે કે દરવાઝે પર ખડે હો કર મૈં ને સદા લગાઈ : **الْعَطَشُ! الْعَطَشُ!** યા'ની “હાએ પ્યાસ ! હાએ પ્યાસ !” ઇત્તિફાક સે વોહ ખૈમા ઉસી ખૌફનાક ડાકૂ કા થા ! મેરી પુકાર સુન કર બજાએ પાની કે નંગી તલવાર લિયે વોહ બાહર નિકલા ઔર ચાહા કે એક હી વાર મેં મેરા કામ તમામ કર દે, ઉસ કી બીવી આડે આઈ મગર વોહ ન માના ઔર મુઝે ઘસીટતા હુવા દૂર જંગલ મેં લે આયા ઔર મેરે સીને પર ચઢ ગયા મેરે ગલે પર તલવાર રખ કર મુઝે ઝબ્હ કરને હી વાલા થા કે યકાયક ઝાડિયોં કી તરફ સે એક શેર દહાડતા હુવા બરઆમદ હુવા, શેર કો દેખ કર ખૌફ કે મારે ડાકૂ દૂર જા ગિરા, શેર ને ઝપટ કર ઉસે ચીર ફાડ ડાલા ઔર ઝાડિયોં મેં ગાઈબ હો ગયા. મૈં ઇસ ગૈબી ઇમદાદ પર અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** કા શુક બજા લાયા.

(સુલ્મ કા અન્જામ, સ. 2)

સચ હેં કે બુરે કામ કા અન્જામ બુરા હેં

ઝાલિમ કો મોહલત મિલતી હૈ

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ? ઝુલ્મ કા અન્જામ કિસ કદર ભયાનક હૈ. હઝરતે સય્યિદુના શૈખ મુહમ્મદ બિન ઇસ્માઈલ બુખારી **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْبَارِي** “બુખારી શરીફ” મેં નક્લ કરતે હૈં : હઝરતે સય્યિદુના અબૂ મૂસા અશ્શરી **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ** સે રિવાયત હૈ, સરકારે મદીનએ મુનવ્વરહ, સરદારે મક્કએ મુકર્રમા **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ને ફરમાયા : બેશક અલ્લાહ **عَزَّ وَجَلَّ** ઝાલિમ કો મોહલત દેતા હૈ યહાં તક કે જબ ઉસ કો અપની પકડ મેં લેતા હૈ તો ફિર ઉસ કો નહીં છોડતા. યેહ ફરમા કર સરકારે નામદાર **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ને પારહ **12** સૂરએ હૂદ કી આયત **102** તિલાવત ફરમાઈ :

وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ
الْقُرْآنَ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ إِنَّ أَخْذَهُ
الْيَمِيمَ شَرِيذٌ ﴿١٠٢﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર ઐસી હી પકડ હૈ તેરે રબ કી જબ બસ્તિયોં કો પકડતા હૈ ઉન કે ઝુલ્મ પર. બેશક ઉસ કી પકડ દર્દનાક કરી હૈ.

(بخاری، کتاب التفسیر، باب وكذلك اخذ ربك... الخ، ٢٤٧/٣، حدیث: ٤٦٨٦)

દહશત ગદ્યોં, લુટેરોં, કત્તો ગારત ગરી કા બાઝાર ગર્મ કરને વાલોં કો બયાન કર્દા હિકાયત સે ઇબ્રત હાસિલ કરની ચાહિયે, ઉન્હેં અપને અન્જામ સે બે ખબર નહીં રહના ચાહિયે કે જબ દુન્યા મેં ભી કહર કી બિજલી ગિરતી હૈ તો ઇસ તરહ કે ઝાલિમ લોગ કુત્તે કી મૌત મારે જાતે હૈં ઔર ઉન પર દો આંસૂ બહાને વાલા ભી કોઈ નહીં હોતા.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(39) ઝબાન લટક કર સીને પર આ ગઈ

બલ્અમ બિન બાઝિરા અપને દૌર કા બહુત બડા ઝાલિમ ઔર આબિદો ઝાહિદ થા. ઇસ કો ઇસ્મે આ'ઝમ કા ભી ઇલ્મ થા. યેહ

અપની જગહ બૈઠા હુવા અપની રૂહાનિયત સે અર્શે આ'ઝમ કો દેખ લિયા કરતા થા. બહુત હી મુસ્તજાબુદા'વાત થા કે ઈસ કી દુઆએ બહુત ઝિયાદા મકબૂલ હુવા કરતી થી. ઈસ કે શાગિર્દો કી તા'દાદ ભી બહુત ઝિયાદા થી. મશહૂર યેહ હૈ કે ઈસ કી દર્સગાહ મેં તાલિબે ઈલ્મોં કી સિફ દવાતેં 12 હઝાર થી. જબ હઝરતે સય્યિદુના મૂસા (عَلَيْهِ السَّلَام) બહુત હી બડા ઔર નિહાયત હી તાકત વર લશ્કર લે કર હમ્લા આવર હોને વાલે હૈં, વોહ યેહ ચાહતે હૈં કે હમ લોગોં કો હમારી ઝમીનોં સે નિકાલ કર યેહ ઝમીન અપની કૌમ બની ઈસરાઈલ કો દે દે. ઈસ લિયે **مَعَاذَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ** આપ મૂસા (عَلَيْهِ السَّلَام) કે લિયે ઐસી બદ દુઆ કર દીજિયે કે વોહ શિકસ્ત ખા કર વાપસ ચલે જાએ, આપ ચૂંકે મુસ્તજાબુદા'વાત હૈં ઈસ લિયે આપ કી દુઆ ઝરૂર મકબૂલ હો જાએગી. યેહ સુન કર બલ્અમ બિન બાઊરા કાંપ ઉઠા ઔર કહને લગા : તુમ્હારા નાસ હો, ખુદા કી પનાહ ! હઝરતે મૂસા (عَلَيْهِ السَّلَام) અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** કે રસૂલ હૈં ઔર ઉન કે લશ્કર મેં મોમિનોં ઔર ફિરિશ્તોં કી જમાઅત હૈં ઉન પર ભલા મેં કેસે ઔર કિસ તરહ બદ દુઆ કર સકતા હું ? લેકિન ઈસ કી કૌમ ને રો રો કર ઔર ગિડગિડા કર ઈસ તરહ ઈસરાઈલ કિયા કે ઈસ કો કહના પડા કે ઈસ્તિખારા કર લેને કે બા'દ અગર મુઝે ઈજાઝત મિલ ગઈ તો બદ દુઆ કર દૂંગા. જબ ઈસ્તિખારે મેં બદ દુઆ કી ઈજાઝત નહીં મિલી તો ઈસ ને સાફ સાફ જવાબ દે દિયા કે અગર મેં બદ દુઆ કરુંગા તો મેરી દુન્યા વ આખિરત દોનોં બરબાદ હો જાએગી. અબ કી બાર ઈસ કી કૌમ ને બહુત સે ગિરાં કદ્ર હદાયા ઔર તહાઈફ ઈસ કે સામને રખે ઔર બદ દુઆ કરને પર બે પનાહ ઈસરાઈલ કિયા. યહાં તક કે બલ્અમ બિન બાઊરા પર હિર્સ વ

લાલચ કા ભૂત સુવાર હો ગયા ઓર વોહ માલ કે જાલ મેં ફંસ કર ઉન કી ખ્વાલિશ પૂરી કરને પર તય્યાર હો ગયા ઓર અપની ગધી પર સુવાર હો કર બદ દુઆ કે લિયે ચલ પડા. રાસ્તે મેં બાર બાર ઉસ કી ગધી ઠહર જાતી ઓર મુંહ મોડ કર ભાગ જાના ચાહતી થી મગર યેહ ઉસ કો માર માર કર આગે બઢાતા રહા. યહાં તક કે ગધી કો અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ને ગોચાઈ કી તાકત અતા ફરમાઈ ઓર ઉસ ને કહા : અફ્સોસ ! ઐ બલ્અમ ! તૂ કહાં ઓર કિધર જા રહા હૈ ? દેખ ! મેરે આગે ફિરિશ્તે હેં જો મેરા રાસ્તા રોકતે ઓર મેરા મુંહ મોડ કર મુઝે પીછે ધકેલ રહે હેં. ઐ બલ્અમ ! તેરા બુરા હો કયા તૂ અલ્લાહ કે નબી ઓર મુઅમિનીન કી જમાઅત પર બદ દુઆ કરેગા ? મગર બલ્અમ બિન બાઊરા કી આંખોં પર લાલચ કી પટ્ટી બંધ ચુકી થી લિહાઝા વોહ ગધી કી તમ્બીહ સુન કર ભી વાપસ નહીં હુવા ઓર “હુસ્બાન” નામી પહાડ પર ચઢ ગયા ઓર બુલન્દી સે હઝરતે સય્યિદુના મૂસા **عَلَيْ نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام** કે લશ્કરોં કો બગૌર દેખા ઓર બદ દુઆ શુરૂઅ કર દી. લેકિન ખુદા **عَزَّوَجَلَّ** કી શાન દેખિયે કે વોહ હઝરતે સય્યિદુના મૂસા **عَلَيْ نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام** કે લિયે બદ દુઆ કરતા થા મગર ઉસ કી ઝબાન પર ઉસ કી અપની કૌમ કે લિયે બદ દુઆ જારી હો જાતી થી. યેહ દેખ કર કઈ મર્તબા ઉસ કી કૌમ ને ટોકા કે ઐ બલ્અમ ! તુમ તો ઉલટી બદ દુઆ કર રહે હો. કહને લગા : મેં કયા કહું ! મેં બોલતા કુછ ઓર હૂં ઓર મેરી ઝબાન સે કુછ ઓર હી નિકલતા હૈ ! ફિર અચાનક ઉસ પર ગ-ઝબે ઈલાહી નાઝિલ હુવા ઓર ઉસ કી ઝબાન લટક કર ઉસ કે સીને પર આ ગઈ. ઉસ વક્ત બલ્અમ બિન બાઊરા ને અપની કૌમ સે રો કર કહા : અફ્સોસ મેરી દુન્યા વ આખિરત દોનોં તબાહો બરબાદ હો ગઈ, મેરા ઈમાન જાતા રહા ઓર મેં કહરે કહ્કહાર વ ગ-ઝબે જબ્બાર મેં ગિરિફતાર હો ગયા હૂં. જાઓ ! અબ મેરી કોઈ દુઆ કબૂલ નહીં હો સકતી.

(તફસિર હાસી, પૃષ્ઠ ૯૧, અલઅરાફ, તહત્ત અલ્આયે: ૧૦૧/૨૨૧૧, મલખસા)

કિસ કે દર પર મેં જાગિંગા મોલા

ગર તૂ નારાઝ હો ગયા યા રબ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 80)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّد

(40) કારૂન કા અન્જામ

કારૂન હઝરતે સચ્ચિદુના મૂસા عَلَى نَبِيِّنا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام કે યથા “યસ્હર” કા બેટા થા. બહુત હી શકીલ ઓર ખૂબ સૂરત આદમી થા. ઈસી લિયે લોગ ઉસ કે હુસ્નો જમાલ સે મુ-તઅસ્સિર હો કર ઉસ કો “મુનવ્વર” કહા કરતે થે. ઈસ કે સાથ સાથ ઉસ મેં યેહ કમાલ ભી થા કે વોહ બની ઈસરાઈલ મેં “તૌરાત” કા બહુત બડા આલિમ, ઓર બહુત હી મિલન-સાર વ બા અખ્લાક ઈન્સાન થા ઓર લોગ ઉસ કા બહુત હી અ-દબો એહતિરામ કરતે થે લેકિન બે શુમાર દૌલત ઉસ કે હાથ મેં આતે હી ઉસ કે હાલાત મેં એક દમ તગય્યુર પૈદા હો ગયા ઓર સામરી કી તરહ મુનાફિક હો કર હઝરતે સચ્ચિદુના મૂસા عَلَى نَبِيِّنا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام કા બહુત બડા દુશ્મન હો ગયા ઓર બહુત ઝિયાદા મુ-તકબ્બિર ઓર મગરૂર હો ગયા. જબ ઝકાત કા હુક્મ નાઝિલ હુવા તો ઉસ ને આપ عَلَى نَبِيِّنا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام કે રૂ બરૂ યેહ અહ્દ કિયા કે વોહ અપને તમામ માલોં મેં સે હઝારવાં હિસ્સા ઝકાત નિકાલેગા મગર જબ ઉસ ને માલોં કા હિસાબ લગાયા તો એક બહુત બડી રકમ ઝકાત કી નિકલી. યેહ દેખ કર ઉસ પર એક દમ હિર્સ વ બુખ્લ કા ભૂત સુવાર હો ગયા ઓર ન સિર્ફ ઝકાત કા મુન્કિર હો ગયા બલ્કે આમ તૌર પર બની ઈસરાઈલ કો બહકાને લગા કે હઝરતે મૂસા (عَلَيْهِ السَّلَام) ઈસ બહાને તુમ્હારે માલોં કો લે લેના ચાહતે હૈં. યહાં તક કે હઝરતે મૂસા (عَلَيْهِ السَّلَام) સે લોગોં કો બરગશ્તા (યા’ની ખિલાફ) કરને કે લિયે ઉસ ખબીસ ને યેહ ગન્દી ઓર

ધિનાવની ચાલ ચલી કે એક બેશર્મ ઔરત કો બહુત ઝિયાદા માલો દૌલત દે કર આમાદા કર લિયા કે વોહ આપ પર બદકારી કા ઇલ્લામ લગાએ. યુનાન્યે, ઐન ઉસ વક્ત જબ કે હઝરતે સય્યિદુના મૂસા عَلَى نَبِيِّنا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام વા'ઝ ફરમા રહે થે. કાઝન ને આપ કો ટોકા કે આપ ને ફુલાની ઔરત સે બદકારી કી હૈ. આપ عَلَى نَبِيِّنا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام ને ફરમાયા કે ઉસ ઔરત કો મેરે સામને લાઓ. યુનાન્યે, વોહ ઔરત બુલાઈ ગઈ તો હઝરતે સય્યિદુના મૂસા عَلَى نَبِيِّنا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام ને ફરમાયા : ઐ ઔરત ! ઉસ અલ્લાહ કી કસમ ! જિસ ને બની ઇસરાઈલ કે લિયે દરિયા કો ફાડ દિયા ઔર આફિયત વ સલામતી સે સાથ દરિયા કે પાર કરા કર ફિરઔન સે નજાત દી, સચ સચ કહ દે, કે અસ્લ બાત ક્યા હૈ ? વોહ ઔરત સહમ કર કાંપને લગી ઔર ઉસ ને મજમએ આમ મેં સાફ સાફ કહ દિયા : ઐ અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** કે નબી ! મુઝ કો કાઝન ને કસીર દૌલત દે કર આપ પર બોહતાન લગાને કે લિયે આમાદા કિયા હૈ. હઝરતે સય્યિદુના મૂસા عَلَى نَبِيِّنا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام આબદીદા હો કર સજદે મેં ગિર ગએ ઔર બ હાલતે સજદા આપ ને યેહ દુઆ માંગી કે યા અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ! કાઝન પર અપના કહૂરો ગઝબ નાઝિલ ફરમા દે. ફિર આપ عَلَى نَبِيِّنا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام ને લોગોં સે ફરમાયા કે જો કાઝન કા સાથી હો વોહ કાઝન કે સાથ ઠહરા રહે ઔર જો મેરા સાથી હો વોહ કાઝન સે જુદા હો જાએ. યુનાન્યે, દો ખબીસોં કે સિવા તમામ બની ઇસરાઈલ કાઝન સે અલગ હો ગએ.

ફિર હઝરતે સય્યિદુના મૂસા عَلَى نَبِيِّنا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام ને ઝમીન કો હુકમ દિયા કે ઐ ઝમીન ! તૂ ઇસ કો પકડ લે તો કાઝન એક દમ ઘુટનોં તક ઝમીન મેં ધંસ ગયા ફિર આપ ને દોબારા ઝમીન સે યેહી ફરમાયા તો વોહ કમર તક ઝમીન મેં ધંસ ગયા. યેહ દેખ કર કાઝન રોને ઔર બિલ-બિલાને લગા ઔર કરાબત વ રિશ્તેદારી કા વાસિતા દેને લગા મગર

આપ ﷺ ને ઉસ પર તવજજોહ નહીં ફરમાઈ યહાં તક કે વોહ બિલ્કુલ ઝમીન મેં ધંસ ગયા. દો મન્હૂસ આદમી જો કાઢન કે સાથી હુએ થે, લોગોં સે કહને લગે કે હઝરતે મૂસા (عليه السلام) ને કાઢન કો ઈસ લિયે ધંસા દિયા હૈ તાકે કાઢન કે મકાન ઔર ઉસ કે ખજાનોં પર ખુદ કબ્જા કર લેં. યેહ સુન કર આપ ﷺ ને અલ્લાહ ﷻ સે દુઆ માંગી કે કાઢન કા મકાન ઔર ખજાના ભી ઝમીન મેં ધંસ જાએ. યુનાન્યે, કાઢન કા મકાન જો સોને કા થા ઔર ઉસ કા સારા ખજાના, સભી ઝમીન મેં ધંસ ગયા.

(194) تفسير صاوي، ٢٠ القصص، تحت الآية: ٤٨١/ ١٥٤٦ ملخصاً

ગુનાહોં સે મુઝ કો બચા યા ઈલાહી

બુરી આદતેં ભી છુડા યા ઈલાહી

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 100)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(41) શિકારી ખુદ શિકાર હો ગયા

એક શખ્સ કો કિસી બાદશાહ કે દરબાર મેં ખુસૂસી રુત્બા હાસિલ થા. વોહ રોઝાના બાદશાહ કે રૂ બરૂ ખડે હો કર બતૌરે નસીહત કહા કરતા થા : “એહસાન કરને વાલે કે એહસાન કા બદલા દો, બુરે શખ્સ સે બુરાઈ સે પેશ ન આઓ કયૂંકે બુરે ઈન્સાન કે લિયે તો ખુદ ઉસ કી બુરાઈ હી કાફી હૈ.” બાદશાહ ઉસ કી બેહતરીન નસીહતોં કી વજહ સે ઉસે બહુત મહબૂબ રખતા થા. બાદશાહ કી તરફ સે દી જાને વાલી ઈઝ્ઝત વ મહબ્બત દેખ કર એક દરબારી કો ઉસ શખ્સ સે હસદ હો ગયા. એક દિન હાસિદ દરબારી ઉસ શખ્સ કી ઈઝ્ઝત કે ખાતિમે કે લિયે બાદશાહ સે ઝૂટ બોલતે હુએ કહને લગા : યેહ શખ્સ આપ કે બારે મેં લોગોં સે કહતા ફિરતા હૈ કે “બાદશાહ કે મુંહ સે બહુત બદબૂ આતી હૈ.” બાદશાહ

ને પૂછા : “તુમ્હારે પાસ ઈસ કા ક્યા સુબૂત હૈ?” ઉસ ને અર્જ કી : “કલ ઉસે અપને કરીબ બુલા કર દેખિયે, યેહ અપની નાક પર હાથ રખ લેગા. અગલે રોઝ હાસિદ, ઉસ મુકર્રબ શખ્સ કો અપને ઘર લે ગયા ઔર ઉસે બહુત સારા કચ્ચે લહ્સન વાલા સાલન ખિલા દિયા.” યેહ મુકર્રબ શખ્સ ખાને સે ફારિગ હો કર હસ્બે મા’મૂલ દરબાર પહોંચા ઔર બાદશાહ કે રૂ બરૂ નસીહત બયાન કી. બાદશાહ ને ઉસે અપને કરીબ બુલાયા, ઉસ ને ઈસ ખયાલ સે, કે મેરે મુંહ કી લહ્સન કી બૂ બાદશાહ તક ન પહોંચે, અપને મુંહ પર હાથ રખ લિયા. બાદશાહ કો ઈસ હ-ર-કત કે બાઈસ યકીન હો ગયા કે દૂસરા દરબારી દુરુસ્ત કહ રહા થા. બાદશાહ ને અપને હાથ સે એક “આમિલ” (યા’ની સરકારી અહ્લ-કાર) કો ખત લિખા : ઈસ ખત કે લાને વાલે કી ફૌરન ગર્દન ઉડા દો ઔર ઈસ કી લાશ મેં ભુસ ભર કર હમારી તરફ રવાના કરો.

બાદશાહ કી યેહ આદત થી કે જબ કિસી કો ઈન્આમો ઈક્રામ દેના મક્સૂદ હોતા તો ખુદ અપને હાથ સે ખત લિખતા, ઈસ કે ઈલાવા કોઈ ભી હુકમ અપને હાથ સે ન લિખતા થા લેકિન ઈસ મર્તબા ઉસ ને ખિલાફે મા’મૂલ અપને હાથ સે સજા કા હુકમ લિખ દિયા. જબ વોહ મુકર્રબ આદમી ખત લે કર શાહી મહલ સે બાહર નિકલા તો હાસિદ ને ઉસ સે પૂછા : “યેહ તુમ્હારે હાથ મેં ક્યા હૈ?” ઉસ ને જવાબ દિયા : “બાદશાહ ને અપને હાથ સે ફુલાં આમિલ કે લિયે ખત લિખા થા, યેહ વોહી હૈ.” હાસિદ ને ખત લિખને કે સાબિકા તરીકે પર કિયાસ કરતે હુએ લાલચ મેં આ કર કહા : “યેહ ખત મુઝે દે દો.” મુકર્રબ ને આ’લા ઝર્ફી કા મુઝા-હરા કરતે હુએ ખત ઉસ કે હવાલે કર દિયા. હાસિદ ફૌરન આમિલ કે પાસ પહોંચા ઔર ખત ઉસ કે હાથ મેં દેને કે બા’દ ઈન્આમો ઈક્રામ તલબ કિયા. આમિલ ને કહા : “ઈસ મેં તો ખત લાને વાલે કે કતલ કરને કા હુકમ દર્જ હૈ.” અબ તો હાસિદ કે ઔસાન ખતા હો ગયે,

બડી આજિઝી સે બોલા : “યકીન કરો કે યેહ ખત તો કિસી દૂસરે શખ્સ કે લિયે લિખા ગયા થા, તુમ બાદશાહ સે મા’લૂમ કરવા લો.” આમિલ ને જવાબ દિયા : “બાદશાહ સલામત કે હુકમ મેં કિસી “અગર મગર” કી ગુન્જાઈશ નહીં હોતી.” યેહ કહ કર ઉસે કતલ કરવા દિયા.

દૂસરે દિન મુકર્રબ આદમી, હસબે મા’મૂલ દરબાર મેં પહોંચા ઔર નસીહત બયાન કી. બાદશાહ ને મુ-તઅજિજબ હો કર અપને ખત કે બારે મેં પૂછા. ઉસ ને કહા : “વોહ તો મુઝ સે ફુલાં દરબારી ને લે લિયા થા.” બાદશાહ ને કહા : “વોહ તો તુમ્હારે બારે મેં બતાતા થા કે તુમ મુઝે ગન્દા દહન (યા’ની બદબૂદાર મુંહ વાલા) કહા કરતે હો !” મુકર્રબ શખ્સ ને અર્ઝ કી : “મેં ને તો કભી ઐસી કોઈ બાત નહીં કી.” બાદશાહ ને મુંહ પર હાથ રખને કી વજહ દરયાફત કી, તો ઈસ ને અર્ઝ કી : “ઉસ શખ્સ ને મુઝે બહુત સા કચ્ચા લહ્સન ખિલા દિયા થા, મેં નહીં ચાહતા થા કે ઉસ કી બૂ આપ તક પહોંચે.” બાદશાહ સારા મુઆ-મલા સમઝ ગયા ઔર કહા : તુમ અપની જગહ પર લૌટ જાઓ, તુમ ને સચ કહા, બુરે આદમી કી બુરાઈ ઉસે કિફાયત કર ગઈ.

(احياء علوم الدين، کتاب ذم الغضب.. الخ، بیان ذم الحسد، ۲۳۳/۳)

શિકાર કરને ચલે થે, શિકાર હો બૈઠે

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને હસદ વ લાલચ કે મઝમૂમ (યા’ની બુરે) જઝબે ને દરબારી કો કેસી ખતરનાક ઔર શર્મનાક સાઝિશ કરને પર તથ્યાર કિયા લેકિન “ખુદ આપ અપને દામ મેં સચ્ચાદ આ ગયા” કે મિસ્દાક વોહ અપને હી ફૈલાએ હુએ જાલ મેં ફંસ કર મૌત કે મુંહ મેં જા પહોંચા. નીઝ ઈસ હિકાયત સે યેહ દર્સ ભી મિલા કે કિસી કી ને’મતેં યા ફઝીલતેં દેખ કર દિલ નહીં જલાના ચાહિયે ઔર ન હી ઉસ સે ને’મતોં કે છિન જાને કી તમન્ના કરની ચાહિયે ક્યૂંકે ઉસે યેહ સબ

કુછ દેને વાલા હમારા ખાલિકો માલિક **عَزَّوَجَلَّ** હૈ ઓર વોહ બે નિયાઝ હૈ
જિસ કો ચાહે જિતના ચાહે નવાઝ દે, હમ કૌન હોતે હૈં ઉસ કી તક્સીમ
પર એ'તિરાઝ યા શિક્વા કરને વાલે !

રિહાઈ મુઝ કો મિલે કાશ ! નફસો શૈતાં સે

તેરે હબીબ કા દેતા હૂં વાસિતા યા રબ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 78)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(42) येह मेरी जिम्मेदारी नहीं है

વક્ત બે વક્ત કિસી કો ટોકતે રહને, ડાંટ પિલાને યા ઝાડને કી
આદત સે મુમ્કિન હૈ કે વોહ એસે વક્ત મેં હમારી મદદ સે ઇન્કાર કર દે
જબ હમ શદીદ પરેશાની મેં મદદ કે તલબ ગાર હોં. ઈસ બાત કો એક
હિકાયત સે સમજાને કી કોશિશ કીજિયે : યુનાન્યે, એક નક-ચઢા રઈસ
અપને નોકરોં કો વક્ત બે વક્ત ડાંટતા, ઝાડતા રહતા થા જિસ કી વજહ
સે નોકરોં કે દિલ મેં ઉસ કી અદાવત બૈઠ ચુકી થી. ઉસ રઈસ ને હર
નોકર કો ઉસ કી ઝિમ્મેદારિયોં કી તહરીરી લિસ્ટ (List) બના કર દી હુઈ
થી અગર કોઈ નોકર કભી કોઈ કામ છોડ દેતા તો રઈસ ઉસે વોહ લિસ્ટ
દિખા દિખા કર ઝલીલ કરતા. એક મર્તબા વોહ ઘુડ સુવારી કા શૌક પૂરા
કર કે ઘોડે સે ઉતર રહા થા કે ઉસ કા પાઉં રિકાબ મેં ઉલઝ ગયા ઈસી
દૌરાન ઘોડા ભાગ ખડા હુવા, અબ રઈસ ઉલટા લટકા ઘોડે કે સાથ સાથ
ઘિસટ રહા થા. ઉસ ને પાસ ખડે નોકર કો મદદ કે લિયે પુકારા મગર ઉસે
તો બદલા ચુકાને કા મૌકઅ મિલ ગયા થા, યુનાન્યે, ઉસ ને અપને
માલિક કી મદદ કરને કે બજાએ જેબ સે રઈસ કી દી હુઈ લિસ્ટ નિકાલી
ઔર દૂર હી સે ઉસ કો દિખા કર કહને લગા કે ઈસ મેં યેહ કહીં નહીં
લિખા કે અગર તુમ્હારા પાઉં ઘોડે કી રિકાબ મેં ઉલઝ જાએ તો ઉસે

છુડાના મેરી ડ્યૂટી હૈ. યેહ સુન કર રઈસ નોકરોં સે કિયે હુએ બુરે સુલૂક પર પછતાને લગા.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّد

(43) પાંચ દિરહમ ભી મિલ ગએ ઓર પાની ભી

હઝરતે સય્યિદુના ઈમામે આ'ઝમ અબૂ હનીફા رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ
કા બયાન હૈ : એક બાર સફર કે દૌરાન મુઝે એક ખુશક બયાબાન સે
ગુઝરના પડા, ઈસ દૌરાન મુઝે ખ્યાસ લગી લેકિન કહીં સે પાની દસ્ત-યાબ
ન હો સકા. મેં ને એક આ'રાબી કો દેખા જિસ કે પાસ પાની કા મશ્કીઝા
થા. મેં ને ઉસ સે પૂછા કે પાની કા યેહ મશ્કીઝા કિતને કા બેયોગે ? ઉસ
ને કહા : પાંચ દિરહમ મેં. મેં ને કીમત કમ કરાને કી કોશિશ કી લેકિન
વોહ ન માના ઓર આખિર મેં ને પાંચ દિરહમ કે બદલે ઉસ સે મશ્કીઝા
ખરીદ લિયા. કુછ દેર બા'દ મેં ને ઉસ સે કહા : મેરે ભાઈ ! મેરે પાસ
સત્તૂ મૌજૂદ હૈં, ક્યા આપ ખાએંગે ? ઉસ ને કહા : ક્યૂં નહીં, યુનાન્થે,
એક પિયાલે મેં ડાલ કર ઉસે સત્તૂ દિયે ગએ ઓર વોહ ઉન્હેં ખાને લગા.
સત્તૂ ખા કર ઉસે ખ્યાસ લગી ઓર ઉસ ને પૂછા : પાની કા એક પિયાલા
કિતને કા મિલેગા ? મેં ને કહા : પાંચ દિરહમ મેં, ઉસ ને મિન્નત સમાજત
કી લેકિન મેં ન માના. આખિરે કાર ઉસ ને પાંચ દિરહમ કે બદલે પાની કા
પિયાલા હાસિલ કિયા, ઈસ તરહ મુઝે પાની ભી હાસિલ હુવા ઓર
અપને પાંચ દિરહમ ભી વાપસ મિલ ગએ. (المناقب للموفق ۱/۱۸۹)

ઈસ હિકાયત મેં ગિરાં ફરોશોં (યા'ની બહુત મહંગા માલ બેચને
વાલોં) કે લિયે દર્સે ઈબ્રત હૈ કે હો સકતા હૈ કે બતૌરે કિરયાના ફરોશ
આપ કિસી કી મજબૂરી સે ફાએદા ઉઠાને કી કોશિશ મેં હોં ઓર કોઈ
ડોક્ટર આપ કી મજબૂરી સે ફાએદા ઉઠાને કે લિયે તય્યાર બૈઠા હો, જો
રકમ આપ કમાએં વોહ કિસી ડોક્ટર કિસી મિકેનિક કિસી ઇલેક્ટ્રિશિયન
કી જેબ મેં ચલી જાએ, કર ભલા હો ભલા !!!

(44) માં કે ગુસ્તાખ કો ઝમીન ઈન્દા નિગલ ગઈ

કિસી ગાઉં મેં એક કિસાન કે ઘર કે અન્દર સાસ બહૂ કે દરમિયાન હમેશા ઠની રહતી થી, કઈ બાર કિસાન કી બીવી રૂઠ કર મયકે ચલી જાતી ઔર વોહ મિન્નત સમાજત કર કે ઉસ કો લે આતા. આખિરી બાર બીવી ને કિસાન સે કહ દિયા કે અબ ઈસ ઘર કે અન્દર મૈં રહૂંગી યા તુમ્હારી માં. કિસાન અપની બીવી પર લટ્કૂ થા, ઉસ નાદાન ને દિલ હી દિલ મેં તૈ કર લિયા કે રોઝ રોઝ કે ઝગડે કા હલ યેહી હૈ કે માં કો રાસ્તે સે હટા દિયા જાએ. યુનાન્થે, એક બાર વોહ કિસી હીલે સે માં કો અપને ગન્ને કે ખેત મેં લે ગયા, ગન્ને કાટતે કાટતે મૌકઅ પા કર માં કા રુખ કર કે જૂં હી ઉસ પર કુલ્હાડી કા વાર કરના ચાહા એક દમ ઝમીન ને ઉસ કિસાન કે પાઉં પકડ લિયે, કુલ્હાડી હાથ સે છૂટ કર દૂર જા પડી ઔર માં ઘબરા કર ચિલ્લાતી હુઈ ગાઉં કી તરફ ભાગ નિકલી. ઝમીન ને આહિસ્તા આહિસ્તા કિસાન કો નિગલના શુરૂઅ કર દિયા, વોહ ઘબરા કર ચીખતા રહા ઔર અપની માં કો પુકાર પુકાર કર મુઆફી માંગતા રહા લેકિન માં બહુત દૂર જા ચુકી થી, કુછ દેર બા'દ જબ લોગ વહાં પહોંચે તો વોહ છાતી તક ઝમીન મેં ધંસ ચુકા થા, લોગ ઉસે નિકાલને કી નાકામ કોશિશેં કરતે રહે મગર ઝમીન ઉસે નિગલતી હી રહી યહાં તક કે વોહ ઝમીન કે અન્દર સમા ગયા.

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! તૌબા ! તૌબા !! લરઝ ઉઠો !!! ઔર અગર માં બાપ કો કભી નારાઝ કિયા હૈ તો જલ્દી જલ્દી ઉન કે કદમોં મેં ગિર કર રો રો કર ઉન સે મુઆફી કી ભીક માંગ લો, યેહ તો દુન્યા કી સજા થી જો ઉસ માં કે ના ફરમાન નાદાન કિસાન કી દેખી ગઈ અગર વોહ કિસાન મુસલ્માન થા તો હમ ખુદાએ રહમાન عَزَّوَجَلَّ સે ઉસ કે લિયે રહમો કરમ કી દર-ખ્વાસ્ત કરતે હૈં. દુન્યા કી સજા જબ ના કાબિલે

બરદાશ્ત હુવા કરતી હૈ તો આખિરત કી સજા કેસે સહી જા સકેગી ?

(નેકી કી દા'વત, સ. 438)

દિલ દુખાના છોડ દેં માં બાપ કા

વરના હૈ ઇસ મેં ખસારા આપ કા

(વસાઈલે બખ્ષિશ, સ. 713)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

માં બાપ કે ના ફરમાન કો જીતે જી સજા મિલતી હૈ

સરકારે મદીના **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કા ફરમાને ઇબ્રત નિશાન હૈ : સબ ગુનાહોં કી સજા અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** યાહે તો કિયામત કે લિયે ઉઠા રખતા હૈ મગર માં બાપ કી ના ફરમાની કી સજા જીતે જી દેતા હૈ.

(مُسْتَدْرَكُ، كِتَابُ الْبِرِّ وَالصَّلَاةِ، بَابُ كُلِّ الذُّنُوبِ - الخ، ٢١٦/٥، حَدِيث: ٧٣٤٥)

જહાં મેં હેં ઇબ્રત કે હર સૂ નમૂને

મગર તુજ કો અન્ધા કિયા રંગો બૂ ને

કભી ગોર સે ભી યેહ દેખા હૈ તૂ ને

જો આબાદ થે વોહ મહલ અબ હેં સૂ ને

જગહ જી લગાને કી દુન્યા નહીં હૈ

યેહ ઇબ્રત કી જા હૈ તમાશા નહીં હૈ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

જૈસા બોએંગે વૈસા કાટંગે

હમેં અપની ઝિન્દગી સે ફાએદા ઉઠાતે હુએ ખૂબ ઇબાદત કર લેની યાહિયે કે મરને કે બા'દ ઇસ કા મૌકઅ ન મિલ સકેગા. હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુલ્લાહ બિન મસ્ઉદ **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ** જબ લોગોં કે પાસ બૈઠતે તો ફરમાતે : “ઐ લોગો ! શબો રોઝ ગુઝરને કે સાથ સાથ તુમ્હારી ઉમ્રેં ભી કમ હોતી જા રહી હેં, તુમ્હારે આ'માલ લિખે જા રહે હેં. મૌત અચાનક આએગી, પસ જો નેકી કી ફસ્લ બોએગા જલ્દ હી ઉસે શૌક સે કાટેગા ઔર જો બુરાઈ કી ખેતી બોએગા ઉસે નદામત કે સાથ કાટના પડેગા. હર એક અપની હી ઉગાઈ હુઈ ખેતી કાટેગા. સુસ્તી વ કાહિલી

કરને વાલા અપને અમલ કે ઝરીએ આગે કભી નહીં બઢ પાએગા ઔર હિર્સ વ લાલચ મેં મુખ્તલા સિર્ફ અપના મુકદ્દર હી હાસિલ કર પાએગા. જિસે ભી ભલાઈ કી તૌફીક મિલી વોહ અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** હી કી તરફ સે હૈ ઔર જિસે બુરાઈ સે બચાયા ગયા તો વોહ ભી અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** હી કે કરમ સે હૈ. મુત્તકી વ પરહેઝ ગાર આમ લોગોં કે સરદાર ઔર ફુ-કહા, રહનુમા હૈ. ઇન કી સોહબત ઇજ્તિયાર કરના નેકિયોં મેં ઇઝાફે કા સબબ હૈ.”

(الزهد للامام احمد، باب فضل ابى هريرة، ص ۱۸۳، رقم: ۸۸۹)

(45) અઝાન કા મઝાક ઉડાને વાલે કા અન્જામ

એક ગૈર મુસ્લિમ જબ મુઅઝ્ઝિન કો **اَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُولُ اللَّهِ** કહતે સુનતા તો કહતા : જૂટા જલ જાએ (**مَعَادُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ**). એક દિન ઉસ કી ખાદિમા રાત મેં આગ લે કર આઈ તો ઉસ મેં સે એક ચિંગારી ઉડી જિસ સે ઘર મેં આગ લગ ગઈ ઔર વોહ શખ્સ અપને અહલે ખાના સમેત જલ કર હલાક હો ગયા.

(تفسير كبير، ۶، المائدة، تحت الآية: ۳۸۸/۴۰۵)

નાયરંગ કી મહફિલ જરી થી કે...

3 ર-મજાનુલ મુબારક 1426 હિ. બ મુતાબિક 8-10-2005 કો ઇસ્લામાબાદ કી પુર શિકોહ ઇમારત “માર્ગલા ટાવર” મેં કુછ મગરિબી તહજીબ કે દિલદાદહ મુસલ્માનોં ને યહૂદો નસારા કે સાથ મિલ કર **مَعَادُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ** ! એહતિરામે ર-મજાનુલ મુબારક કો બાલાએ તાક રખ કર શરાબ પી કર ખૂબ નાયરંગ કી મહફિલ બરપા કી. યેહ લોગ અપની આકિબત કે અન્જામ સે બિલ્કુલ બે ખબર ગુનાહોં કે ઇન ઘિનોંને કામોં મેં અભી મશ્ગૂલ થે કે અચાનક ખૌફનાક ઝલઝલા આયા ઔર ઉસ ને એશ પરસ્તોં કી તમામ તર મસરરતોં ઔર સર-મસ્તિયોં કો ખાક મેં મિલા કર રખ દિયા !

કટા હુવા સર

ઈસ્લામઆબાદ માર્ગલા ટાવર કે મલ્લે મેં એક શખ્સ કા કટા હુવા સર મિલા, ધડ ન મિલ સકા ઉસ કે બા'ઝ શનાસાઓં ને બતાયા કે યેહ બદ નસીબ શખ્સ જબ અઝાન શુરૂઅ હોતી તો ગાનોં કી આવાઝ મઝીદ ઊંચી કર લેતા થા.

યાદ રખ તૂ મૌત અચાનક આએગી

સારી મસ્તી ખાક મેં મિલ જાએગી

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(46) ચોર અપાહજ હો ગયા

હઝરતે શૈખ અબુલ હસન નૂરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْكَبِي લભે દરિયા કપડે રખ કર પાની મેં ગુસ્લ કરને કે લિયે ગએ, ઇતને મેં એક ચોર આપ કે કપડે લે કર નવ દો ગ્યારહ હો ગયા. જબ આપ ગુસ્લ કર કે વાપસ આએ તો ઉધર સે ચોર ભી હઝરત કે કપડે લિયે વાપસ આ ગયા, ઉસ કે હાથ મા'ઝૂર હો ગએ થે. આપ ને અપને કપડે પહન લિયે તો દુઆ માંગી : માલિકો મૌલા ! ઇસ ને મેરે કપડે વાપસ કર દિયે તૂ ઇસ કી તન્દુરુસ્તી ઔર સિદ્દહત ઇસે વાપસ કર દે. વોહ ફૌરન સિદ્દહત યાબ હો કર ચલા ગયા.

(روض الرياحين، ص ۲۹۰)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(47) મહલ વીરાન હો ગયા

એક ઇસરાઈલી મોમિના કા વાકિઆ હે કે ઉસ કા મકાન શાહી મહલ કે સામને થા જિસ કી વજહ સે મહલ કી ખુશનુમાઈ દાગદાર હો રહી થી. બાદશાહ ને બાર બાર કહા કે યેહ મકાન મેરે હાથ ફરોખ્ત કર દો મગર વોહ રાઝી નહીં હુઈ ઔર ઇન્કાર કર દિયા. એક બાર જબ

વોહ સફર પર ગઈ તો બાદશાહ ને ઉસ કી ઝોંપડી ગિરા દેને કા હુકમ દે દિયા, જબ વોહ વાપસ આઈ તો અપની ગિરી હુઈ ઝોંપડી દેખ કર પૂછા : યેહ કિસ ને ગિરાઈ. ઉસે બતાયા ગયા : બાદશાહ ને. વોહ આસ્માન કી તરફ સર ઉઠા કર અર્જ કરને લગી : ઐ મેરે માલિક, ઐ મેરે મૌલા ! મેં સફર મેં થી મગર તૂ તો મૌજૂદ થા, કમઝોરોં ઔર મઝલૂમોં કા તૂ હી તો મદદગાર હૈ, યેહ કહ કર વહીં ઝમીન પર બૈઠ ગઈ. બાદશાહ જબ સુવારી પર ઉઘર સે ગુઝરા તો પૂછા : કિસ કા ઇન્તિઝાર કર રહી હો ? કહને લગી : તેરે મહલ કે વીરાન હોને કા ઇન્તિઝાર હૈ, યેહ સુન કર બાદશાહ હંસા ઔર ઉસ મઝલૂમા કા મઝાક ઉડાયા મગર જબ રાત હુઈ તો બાદશાહ કા મહલ ઝમીં બોસ હો ગયા ઔર બાદશાહ મઅ અહલે ખાના ઉસ મેં દફન હો ગયા. મહલ કી એક દીવાર પર કુછ અશઆર લિખે હુએ નઝર આએ જિન કા મફહૂમ યેહ હૈ :

ક્યા દુઆ કો હકીર જાન કર ઉસ કા મઝાક ઉડાતા હૈ, ક્યા ઉસે મા'લૂમ નહીં કે દુઆ ને ક્યા કર ડાલા ? રાત કે તીર કભી ખતા નહીં કરતે, લેકિન ઇસ કે લિયે એક વક્ફા હોતા હૈ, ઔર મુદત કા ઇખ્તિતામ કભી તો હૈ, અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ને વોહી ક્રિયા જો તૂ ને દેખા ઔર તુમ્હારી બાદશાહી કો દવામ હરગિઝ નહીં.

(روض الريحان، ص ૨૦૩)

ગિયે ગિયે મકાન થે જિન કે તંગ કબ્રોં મેં આજ આન પડે
આજ વોહ હેં ન હેં મકાં બાકી નામ કો ભી નહીં હેં નિશાં બાકી

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّد

(48) મુઝે આગે જા કર ફેંકો

કહતે હેં એક જવાન અપને બૂઢે બાપ સે તંગ આ કર ઉસ કો દરિયા મેં ફેંકને ગયા. બાપ ને કહા : બેટા ! મુઝે ઝરા ઔર આગે ગહરાઈ મેં જા કર ફેંકો. બેટે ને કહા : યહાં કિનારે પર ક્યું નહીં ઔર વહાં

ગહરાઈ મેં કયું ? બાપ ને જવાબ દિયા : ઈસ લિયે કે યહાં તો મૈં ને અપને બાપ કો ફેંકા થા. યેહ સુન કર બેટા કાંપ ઉઠા, કે કલ યેહી અન્જામ મેરા હોગા. વોહ બાપ કો ઘર લે આયા ઔર ઉસ કી ખિદમત શુરૂઆ કર દી.

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! યેહ બાત ઝેહન સે નિકાલ દેં, કે આજ આપ અપને માં બાપ કી ના ફરમાની કરેં ઔર કલ આપ કી ઔલાદ આપ કી ફરમાં બરદાર હો ઔર આપ કે લિયે ફિતના, આઝમાઈશ ઔર જગ-હંસાઈ કા બાઈસ ન બને. કાંટે બો કર ગુલાબ કી તવક્કોઅ રખના બેકાર હૈ. ખજાં કે મૌસિમ મેં બહાર કી ઉમ્મીદેં બાંધના નાદાની હૈ. બન્જર ઝમીનોં મેં બીજ બો કર નખ્લિસ્તાનોં કે ખ્વાબ દેખના હમાકત હૈ. અગર મોતિયે, ચમ્બેલી ઔર ગુલાબ કી પૈવન્દ-કારી કરેંગે તો યકીનન તરહ તરહ કી ખુશબૂઓં સે આપ કી ઝિન્દગી મહક જાએગી, યેહી કાનૂને કુદરત હૈ. આજ સે અપને વાલિદૈન કો ફૂલોં કી સેજ પર બિઠાએં, ઉન કે અહકામાત સર આંખોં પર રખેં, ઉન્હેં ઉફ તક ન કહેં તાકે કલ આપ કી ઔલાદ આપ કે સર પર ઈઝ્ઝતી વકાર ઔર કદ્રદાની કા તાજ પહનાએ. યેહ દુન્યા દારુલ અમલ હૈ, આખિરત દારુલ જાઝા હૈ. દારુલ જાઝા મેં બદલા પાને સે પહલે ઈસ દુન્યા મેં હી બેહતરીન જાઝા કે હકદાર બન કર દિખાએં તાકે અલ્લાહ તઆલા કી રિઝા ઔર રસૂલ **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** કી શફાઅત કે હકદાર ઠહરેં.

આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નત, મુજદ્દિદે દીનો મિલ્લત, મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રઝા ખાન **عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَنِ** લિખતે હેં : બે અક્લ ઔર શરીર ઔર ના સમઝ જબ તાકત વ તુવાનાઈ હાસિલ કર લેતે હેં તો બૂઢે બાપ પર હી ઝોર આઝમાઈ કરતે હેં ઔર ઉસ કે હુકમ કી ખિલાફ વર્ઝી ઈજ્તિયાર કરતે હેં જલ્દ નઝર આ જાએગા કે જબ ખુદ બૂઢે હોંગે તો અપને કિયે હુએ કી જાઝા અપને હાથ સે ચખેંગે, **كَمَا تَكُونُ تُدَانُ** જૈસા કરોગે વૈસા ભરોગે (ت).

(ફતાવા ર-ઝવિયા, 24/424)

(49) બૂટી માં

શૈખે તરીકત અમીરે અહલે સુન્નત બાનિયે દા'વતે ઇસ્લામી હઝરતે અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી **دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَةِ** અપની કિતાબ “નેકી કી દા'વત” કે સફહા 442 પર લિખતે હેં : ઈંગ્લેન્ડ કે એક જરીદે મેં કુછ ઇસ તરહ કા સન્સની ખેઝ કિસ્સા લિખા થા, એક માં કી એક હી ઇકલોતી બેટી “મેરી” **MARY** કે ઇલાવા કોઈ ઔલાદ નહીં થી, “મેરી” જબ જવાન હુઈ તો માં ને એક ખાતે પીતે ઔર સમાજ તૌર પર મુઅઝ્ઝાઝ નૌ જવાન સે ઉસ કી શાદી કર દી ઔર ખુદ ભી ઉન્હીં કે સાથ મુકીમ હો ગઈ. ઉન કે યહાં એક ચાંદ સી મુન્ની પૈદા હુઈ, ઉસ કા નામ એલીઝાબેથ (**ELIZABETH**) રખા ગયા, નાની કો ગોયા એક ખિલૌના મિલ ગયા, નવાસી એલીઝાબેથ ઉસ કે સાથ ખૂબ હિલ ગઈ, વક્ત ગુઝરતા ગયા ઇધર એલીઝાબેથ બઢી હોતી જા રહી થી તો ઉધર નાની બુઢાપે કી તરફ રવાં દવાં થી. અબ નન્હી એલીઝાબેથ ઇતની સંભલ ગઈ થી કે અપને કપડે વગૈરા ખુદ તબ્દીલ કર લેતી થી. “મેરી” ને સોયા માં અબ બૂટી હો ચુકી હૈ, મેહમાન વગૈરા આતે હેં તો ઉન મેં યેહ જચતી નહીં હૈ, લિહાઝા ઉસ ને માં કો બૂઢોં કે ખુસૂસી ઘર યા'ની ઓલ હાઉસ (**OLD HOUSE**) મેં દાખિલ કરવા દિયા, માં ને બહુત એહતિજાજ કિયા, ઘર મેં અપની ઝરૂરત કા એહસાસ દિલાયા, નવાસી એલીઝાબેથ કી પરવરિશ કા ઉઝર કિયા, મગર ઉસ કી એક ન ચલી. એલીઝાબેથ કો ભી નાની સે પ્યાર હો ગયા થા, ઉસ ને ભી નાની કી બહુત હિમાયત કી મગર ઉસ કી ભી શિનવાઈ ન હુઈ. “મેરી” હીલે બહાને કરતી રહી કે મકાન મેં તંગી હો રહી હૈ, આપ બે ફિક્ક રહેં હમ વક્તન ફ વક્તન ઓલ હાઉસ મિલને આયા કરેંગે, હફ્તા ઇતવાર (દો દિન) ઘર પર ભી લાયા કરેંગે, ભલા ઓલ હાઉસ મેં જાને સે કોઈ રિશ્તે ભી ટૂટતે હેં ? શુરૂઅ શુરૂઅ મેં “મેરી” ને માં સે

મુલાકાતે ભી કીં મગર રફતા રફતા ઈસ મેં ફાસિલે બઢતે ગએ. ઔર બિલ આબિર “ઈન્તિઝાર” બુઢિયા કા મુકદર બન ગયા. વોહ મહબ્બત ભરે લમ્બે લમ્બે ખત તપ્પાર કરતી, નવાસી એલીઝાબેથ કો પ્યાર લિખતી મગર કોઈ ખાસ ફર્ક ન પડા. એક બાર ખત મેં બેટી ને લિખા, કે અબ કી બાર ક્રિસ્મસ (CHRISTMAS) કી અગલી રાત મેં આપ કો લેને આગિંગી, ઘર ચલેંગે. બુઢિયા કી ખુશી કી ઈન્તિહા ન રહી, ઉસ ને ઊન (WOOL) સે અપની પ્યારી નવાસી કે લિયે સ્વેટર વગેરા બુના તાકે ઉસે તોહફે મેં દે. 24 દિસમ્બર કો રાત સપ્ત બર્ફ-બારી થી “મેરી” ને લેને કે લિયે આના થા ઈસ લિયે વોહ અપના “તોહફા મહબ્બત” લિયે ઈન્તિઝાર મેં બિલિંગ કી બાલકોની મેં બેઠી બે કરારી કે સાથ સડક પર આને જાને વાલી હર ગાડી કો ગૌર સે દેખ રહી થી, કે દેખો “મેરી” કી ગાડી કબ આતી હૈ ! ઓહ હાઉસ કી એક ખાદિમા લડકી “નેન્સી” (NENSI) કો બુઢિયા કી બે કરારી દેખ કર બડા તર્સ આ રહા થા ઉસ ને હીટર વાલે કમરે મેં ચલને કે લિયે બહુત ઈસરાર કિયા મગર બુઢિયા ન માની. નેન્સી ને એક ગર્મ શોલ લા કર ઉસે ઉઢા દી ઔર હમદર્દી કે સાથ બાર બાર ગર્મા ગર્મ ચાય પેશ કરતી રહી, બુઢિયા ને સપ્ત સર્દી કે અન્દર ઠિઠરતે ઠિઠરતે ઈન્તિઝાર મેં સારી રાત જાગ કર ગુઝાર દી મગર બેટી ને ન આના થા, ન આઈ. શદીદ સર્દી કી વજહ સે બુઢિયા કો સપ્ત નમોનિયા હો ગયા, જો કે સર્દી લગને, ખાંસી હો જાને ઔર ગલા ખરાબ હોને સે લાહિક હોતા હૈ, ઈસ મેં ફેફડે કે કિસી હિસ્સે મેં સૂજન હો જાતી હૈ, જિસ સે વહાં હવા નહીં જા સકતી ઔર મરીઝ કો સાંસ લેને મેં સપ્ત તક્લીફ હોતી હૈ ઔર ઉસ કા દ-ર-જએ હરાત (યા’ની બુખાર) 105 ડિગ્રી તક બઢ જાતા હૈ. ઈસ બીમારી કી તાબ ન લાતે હુએ બુઢિયા ને દમ તોડ દિયા. કુછ દિન બા’દ “મેરી” અપની માં કા સામાન લેને ઓહ હાઉસ આઈ, ઉસ ને વહાં કી ખાદિમા નેન્સી કા બહુત શુક્રિયા અદા કિયા ક્યુંકે

વોહ આખિરી વક્ત તક ઉસ કી બૂઢી માં કી ખિદમત કરતી રહી થી, ચૂંકે નેન્સી અભી જવાન થી ઔર કાફી ખિદમત ગુઝાર ભી, ઇસ લિયે “મેરી” ને બેહતર તન-ખ્વાહ કા લાલચ દે કર ઉસે અપને ઘર ખિદમત ગારી કે કામ કે લિયે ચલને કી ઓફર કી. “નેન્સી” ને ચોટ કરતે હુએ કહા : આપ કે ઘર ઝરૂર આઊંગી, મગર અભી નહીં, જિસ દિન આપ કી બેટી એલીઝાબેથ આપ કો યહાં ઓલ હાઉસ મેં છોડ જાએગી, મેં ઉસ કે સાથ ઉસ કી ખિદમત કે લિયે ચલી જાઊંગી.

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! યેહ તો એક ગૈર મુસ્લિમ ખાનદાન કા વાકિઆ થા, ઇસે સુન કર આપ કો શાયદ કુછ અજીબ સા મહસૂસ હો રહા હોગા. ગૈર ઇસ્લામી મુમાલિક મેં બ કસરત ઓલ હાઉસ હેં ઔર અફસોસ અબ ઉન કી દેખા દેખી ઇસ્લામી મુલકોં હત્તા કે પાકિસ્તાન મેં ભી ઇસ કા આગાઝ હો ચુકા હૈ ! દા’વતે ઇસ્લામી કે આલમી મદની મર્કઝ ફૈઝાને મદીના મેં **16** રબીઉલ અવ્વલ શરીફ **1432** સિ.હિ. (**19-02-2011**) કો મુઅમ્મર હઝરાત (યા’ની બૂઢોં) કા મ-દની મુઝા-કરા હુવા થા જિસ મેં મુલક ભર સે હઝારોં સિન રસીદા બુઝુર્ગોં ને શિર્કત કી થી ઔર યેહ મ-દની મુઝા-કરા “મ-દની ચેનલ” પર બરાહે રાસ્ત ટેલીકાસ્ટ (**TELECAST**) કિયા ગયા થા. કિસી પાકિસ્તાની ઓલ હાઉસ મેં મુકીમ દો નિહાયત કમઝોર બુઝુર્ગોં ને ઇસ્લામી ભાઈયોં સે નિહાયત ગમગીન લહજે મેં અપના દર્દ બયાન કિયા ઔર ઓલ હાઉસ મેં છોડ કર ચલે જાને પર અપને અઝીઝોં કે મુ-તઅલ્લિક નિહાયત તઅસ્સુફ વ હસરત કા ઇઝહાર કિયા ઔર કહા કે હમારી આરઝૂ હૈ કે હમારે ખાનદાન વાલે હમેં ઘર વાપસ લે ચલેં હમ યહાં કાફી દુખી હેં. હાએ ! હાએ ! વોહ ઔલાદ કિતની એહસાન ફરામોશ ઔર ના ખલફ વ ના લાઈક હૈ જો બચપન મેં માં બાપ કી તરફ સે કિયે જાને વાલે તમામ એહસાનાત કો ફરામોશ કર કે બુઢાપે મેં ઉન્હેં હુકરા દેતી હૈ. હાલાંકે બુઢાપે મેં તો

બેયારોં કો હમદઈયોં કી ઝિયાદા હાજત હોતી હૈ. ઇસ્લામી ભાઈયો !
આપ અહ્દ કીજિયે કે ચાહે કુછ ભી હો જાએ માં બાપ કો ઉમ્ર ભર
નિભાએંગે ઔર ઇન કી ખિદમત કર કે ખુદ કો જન્નત કા હકદાર
બનાએંગે. **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ** (નેકી કી દા'વત, સ. 442)

મુતીઅ અપને માં બાપ કા કર મેં ઇન કા

હર ઇક હુકમ લાગેં બજા યા ઇલાહી

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 101)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

**નેકિયોં ઔર ગુનાહોં કા બદલા
દુન્યા મેં ભી મિલ કર રહતા હૈ**

અલ્લામા ઇબ્ને જોઝી **عَزَّوَجَلَّ رَحِمَهُ اللهُ الْقَوِيُّ** લિખતે હેં : અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ**
ને દુન્યા મેં જો ભી ચીઝ પૈદા ફરમાઈ વોહ આખિરત કા નમૂના હૈ ઇસી
તરહ દુન્યા મેં પેશ આને વાલે મુઆ-મલાત ભી ઉખરવી મુઆ-મલાત
કા નમૂના હેં. હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ **رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا**
ફરમાતે હેં : જન્નત કી ને'મતેં સિર્ફ અપને નામોં મેં દુન્યવી અશ્યા કે
મુશાબેહ હેં (યા'ની જન્નત કી ને'મતોં કી હકીકત દુન્યવી ચીઝોં સે મુખ્તલિફ
હૈ). ઇસ કા સબબ યેહ હૈ કે અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ને દુન્યવી ને'મતોં કે ઝરીએ
ઉખરવી ને'મતોં કા શૌક દિલાયા ઔર દુન્યવી અઝાબાત કે ઝરીએ
આખિરત કે અઝાબોં સે ડરાયા હૈ. દુન્યા મેં જારી મુઆ-મલાત મેં સે એક
યેહ ભી હૈ કે સુલ્મ કરને વાલે કો આખિરત કે બદલે સે પહલે દુન્યા મેં હી
ઉસ કે સુલ્મ કા બદલા મિલ જાતા હૈ યૂંહી દીગર ગુનાહોં કા ઇરતિકાબ
કરને વાલોં કે સાથ ભી યેહી મુઆ-મલા હોતા હૈ. અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** કે
ફરમાને આલીશાન : **مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَ بِهِ** તર-જ-મએ કન્સુલ ઇમાન : જો
બુરાઈ કરેગા ઉસ કા બદલા પાએગા. (પૂ. ૧૦૫, નસા. ૧૨૩) કા યેહી મફહૂમ હૈ.

બા'ઝ અવકાત ગુનાહોં કા ઈરતિકાબ કરને વાલા શખ્સ અપને બદન ઔર માલ કો સલામત દેખ કર યેહ ગુમાન કરતા હૈ કે ઈસે કોઈ સજા નહીં મિલ રહી હાલાંકે ઈસ કા અપની સજા સે ગાફિલ હોના ભી એક કિસ્મ કી સજા હૈ.

હુ-કમા ફરમાતે હૈં : એક ગુનાહ કે બા'દ દૂસરે ગુનાહ મેં મુબતલા હોના પહલે ગુનાહ કી સજા હૈ જબ કે એક નેકી કે બા'દ દૂસરી નેકી કી તૌફીક મિલના પહલી નેકી કા બદલા હૈ. બા'ઝ અવકાત ગુનાહોં કી જલ્દ મિલને વાલી સજા (હિસ્સી ઔર ઝાહિરી નહીં બલ્કે) મા'નવી (બાતિની, રૂહાની) હોતી હૈ જૈસા કે બની ઈસરાઈલ કે એક ઈબાદત ગુઝાર શખ્સ ને બારગાહે ખુદાવન્દી મેં અર્જ કી : ઐ મેરે રબ ! મેં તેરી કિતની ના ફરમાની કરતા હૂં લેકિન તૂ મુઝે સજા નહીં દેતા. જવાબ દિયા ગયા : મેં તુઝે સજા દેતા હૂં લેકિન તુઝે ઈસ કા એહસાસ નહીં હોતા, ક્યા મેં ને તુઝે મુનાજાત કી હલાવત (મિઠાસ) સે મહરૂમ નહીં કર દિયા ?

જો શખ્સ સજા કી ઈસ કિસ્મ કે બારે મેં ગૌર કરેગા વોહ ઈસે અપની તાક મેં પાએગા યહાં તક કે હઝરતે સય્યિદુના વહબ બિન વરદ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** કી ખિદમત મેં અર્જ કી ગઈ : ક્યા ગુનાહ કરને વાલા ઈતાઅત કી લઝ્ઝત પાતા હૈ ? ઈશ્દિ ફરમાયા : (ગુનાહ કા ઈરતિકાબ કરને વાલા તો દૂર) ગુનાહ કા ઈરાદા કરને વાલા ભી ઈતાઅત કી લઝ્ઝત નહીં પા સકતા. યુનાન્થે, જો શખ્સ અપની નિગાહોં કો આઝાદ છોડતા હૈ (યા'ની બદ નિગાહી સે નહીં બચાતા) વોહ નિગાહે ઈબ્રત સે મહરૂમ હો જાતા હૈ, ઝબાન કી હિફાઝત ન કરને વાલા દિલ કી સફાઈ સે મહરૂમ હો જાતા હૈ, ખાને કે મુઆ-મલે મેં શુબુહાત સે ન બચને વાલે કા દિલ સિયાહ હો જાતા હૈ ઔર વોહ રાત મેં ઈબાદત ઔર મુનાજાત વ દુઆ કી હલાવત (મિઠાસ) સે મહરૂમ રહતા હૈ. યેહ એક ઐસા મુઆ-મલા હૈ કે નફ્સ કા મુહા-સબા કરને વાલે હઝરાત ઈસ સે વાકિફ હોતે હૈં.

ગુનાહોં કી જલ્લ સઝા મિલને કી તરહ નેકિયોં કા મુઆ-મલા ભી હૈ કે ઈન કી જઝા ભી જલ્લ (દુન્યા મેં હી) મિલ જાતી હૈ, જૈસા કે હદીસે કુદસી મેં હૈ : ઔરત કી તરફ દેખના શૈતાન કે તીરોં મેં સે એક ઝહરીલા તીર હૈ, જિસ ને મેરી રિઝા કે હુસૂલ કે લિયે ઈસે તર્ક ક્રિયા તો મેં ઉસે ઐસા ઈમાન અતા કરુંગા જિસ કી મિદાસ વોહ અપને દિલ મેં પાએગા. હઝરતે સય્યિદુના ઉસ્માન નૈશાપૂરી **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْكَوْ** કા બયાન હૈ : મેં નમાઝે જુમુઆ કે લિયે જા રહા થા કે મેરે જૂતે કા તસ્મા ટૂટ ગયા. મેં ઉસે દુરુસ્ત કરને કે લિયે ઠહરા ઔર ફિર મેં ને કહા : યેહ તસ્મા ઈસ લિયે ટૂટા હૈ ક્યૂંકે મેં ને ગુસ્લે જુમુઆ નહીં ક્રિયા.

(મિદ ખાતર, વ ૩૭, મલખસા)

ગુનાહોં કે અમરાઝ સે નીમ જાં હૂં
પએ મુશિદી દે શિકા યા ઈલાહી

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 105)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(50) મૂટે ગવાહ બનને વાલે ગર્ક હો ગએ

હઝરતે સય્યિદુના મુહમ્મદ બિન ફઝ્લ **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْوَلَّى** ફરમાતે હૈં : મેં હઝરતે સય્યિદુના ઝુન્નૂન મિસ્રી **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْكَوْ** કે સાથ એક કશ્તી મેં સુવાર થા કે એક ઔર કશ્તી હમારે પાસ સે ગુઝરી. કિસી ને હઝરતે સય્યિદુના ઝુન્નૂન મિસ્રી **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْكَوْ** કો બતાયા : યેહ કશ્તી વાલે બાદશાહ કે પાસ જા રહે હૈં ઔર વહાં જા કર આપ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** કે ખિલાફ કુફ્ર (યા'ની **مَعَادُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ** ! આપ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** કે કાફિર હોને) કી ગવાહી દેંગે. યેહ સુન કર આપ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** ને ઉસ કશ્તી કે ગર્ક હો જાને કી દુઆ કી. આપ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** કે દુઆ કરતે હી ઉન કી કશ્તી ઉલટ ગઈ ઔર સબ કે સબ ડૂબ ગએ. હઝરતે સય્યિદુના મુહમ્મદ બિન ફઝ્લ **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْوَلَّى** ફરમાતે હૈં : મેં ને અર્ઝ કી : હુઝૂર ! મલ્લાહ (કશ્તી ચલાને વાલે) કા ક્યા કુસૂર થા ? ફરમાયા : ઉસ ને ઉન લોગોં કો ક્યૂં સુવાર

ક્રિયા હાલાંકે વોહ ઉન કે મક્સદે સફર કો જાનતા થા. ફિર ફરમાયા : ઉન લોગોં કા અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** કી બારગાહ મેં ગર્ક હો કર હાજિર હોના જૂટા ગવાહ બન કર હાજિર હોને સે બેહતર હૈ. ઇસ કે બા'દ આપ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** કી કેફિયત તબદીલ હુઈ ઔર આપ કાંપતે હુએ ફરમાને લગે : અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** કી ઇજ્જતો શાન કી કસમ ! મેં આયિન્દા કિસી કે લિયે બદ દુઆ નહીં કરુંગા. ફિર એક દિન આપ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** કો બાદશાહે મિસ્ર ને બુલાયા ઔર આપ કે અકાઈદ કે બારે મેં પૂછને લગા, આપ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** ને વહાં અહસન અન્દાઝ સે અપને અકાઈદ કો બયાન ક્રિયા જિન્હેં સુન કર વોહ આપ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** સે ખુશ હો ગયા. ઇસ કે બા'દ એક દિન આપ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** કો ખલીફા મુ-તવાક્કિલ બિલ્લાહ ને ભી તલબ ક્રિયા, ઉસ ને ભી જબ આપ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** કે ન-ઝરિયાત વ અફકાર મુલા-હઝા ક્રિયે તો આપ **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** કા ઇતના દિલદાદહ ઔર ગિરવીદા હો ગયા કે કહા કરતા થા : જબ ભી અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** કે નેક બન્દોં કા ઝિક હો તો સબ સે પહલે હઝરતે સય્યિદુના ઝુન્નૂન મિસ્રી **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْقَوِي** કા ઝિક ક્રિયા કરો.

(સિરાઆલમ નબલા, ઝવાલનોન મિસ્રી, ૧૦/૧૮, રૂમ તરજમે ૧૯૦૧)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(51) આજ તો મુઝે કત્લ હી કરા દિયા થા

ખલીફા મન્સૂર કે મુસાહિબ રબીઅ કો હઝરતે સય્યિદુના ઇમામે આ'ઝમ અબૂ હનીફા **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** સે યશમક થી, એક દિન ઇમામ સાહિબ કી મૌજૂ-દગી મેં ઉસ ને ખલીફા સે કહા : ઐ અમીરુલ મુઅમિનીન ! અબૂ હનીફા આપ કે જદે અમજદ હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا** કી મુખા-લફત કરતે હેં, ઉન કા કૌલ હૈ કે અગર કોઈ કસમ ખાએ ઔર ફિર ઉસ કે એક દો દિન બા'દ ભી **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ**

કહ દે તો ઉસ કા ઇસ્તિસ્ના સહીહ હૈ લેકિન અબૂ હનીફા કે નઝદીક સિર્ફ વોહી ઇસ્તિસ્ના દુરુસ્ત હૈ જો કસમ સે મુત્તસિલ હો (યા'ની કસમ કે ફૌરન બા'દ **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ** કહા गया હો). યેહ સુન કર હઝરતે સય્યિદુના ઇમામે આ'ઝમ અબૂ હનીફા **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** ને ઇર્શાદ ફરમાયા : ઐ અમીરુલ મુઅમિનીન ! રબીઅ કા ગુમાન યેહ હૈ કે આપ કે લશ્કર કી આપ સે બૈઅત દુરુસ્ત નહીં હૈ. મન્સૂર ને સબબ પૂછા તો આપ ને ઇર્શાદ ફરમાયા : ઇસ જગહ કસમ ખા કર બૈઅત કર લી ઔર ફિર ઘર મેં જા કર **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ** કહ કર બૈઅત કો તોડ દિયા. યેહ સુન કર ખલીફા મન્સૂર હંસને લગા ઔર ઉસ ને રબીઅ સે કહા : ઐ રબીઅ ! ઇમામ સાહિબ કે પીછે ન પડા કરો. જબ દરબાર સે બાહર નિકલે તો રબીઅ ને કહા : આજ તો આપ ને મુઝે કત્લ કરા હી દિયા થા. હઝરતે સય્યિદુના ઇમામે આ'ઝમ અબૂ હનીફા **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ** ને ઇર્શાદ ફરમાયા : નહીં, બલ્કે તુમ ને મેરે કત્લ કી કોશિશ કી થી લેકિન મૈં ને તુમ્હે ઔર અપને આપ કો બચા લિયા.

(તારીખ બગદાદ, رقم الترجمة: ٧٢٩٧, النعمان بن الثابت, ٣/٣٦٢)

હસદ કી બીમારી બઢ ચલી હૈ લડાઈ આપસ મેં ઠન ગઈ હૈ

શહા મુસલ્માન હોં મુનઝૂમ, ઇમામે આ'ઝમ અબૂ હનીફા

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 573)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(52) પાની કે ચન્દ કતરોં કા વબાલ

હઝરતે અલ્લામા અબ્દુર્રહમાન ઇબ્ને જૌઝી **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْوَعْدَى** લિખતે હૈં : કિસી ગાઉં મેં એક દૂધ ફરોશ રહા કરતા થા જો દૂધ મેં પાની મિલાયા કરતા થા. એક મર્તબા સૈલાબ આયા ઔર ઉસ કે મવેશી બહા કર લે गया તો વોહ રોતે હુએ કહને લગા, કે સબ કતરે મિલ કર સૈલાબ બન ગએ જબ કે કઝા ઉસે નિદા દે રહી થી :

ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُ يَدَكَ وَإِنَّ
اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ ①

(પૃ. ૧૭૦, હજ: ૧૦)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : યેહ ઉસ
કા બદલા હે જો તેરે હાથો ને આગે ભેજા
ઔર અલ્લાહ બન્દો પર ઝુલ્મ નહીં
કરતા.

યાદ રખો ! ચોરી ઔર ખિયાનત હલાકત મેં ડાલને વાલે ઔર
દીન કે લિયે શદીદ નુક્સાન દેહ હૈં. (بحرالدروع، الفصل الثاني والثلاثون، ص ૨૧૨)

હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ
ગઝાલી **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْقَوِي** ધોકા દેહી સે માલ કમાને વાલોં કો સમજાતે હુએ
લિખતે હૈં : અસ્લ બાત યેહ હૈ કે ઈસ બાત કા ચકીન રખે કે દગાબાઝી સે
રિઝ્ક કમ ઝિયાદા નહીં હો સકતા બલ્કે ઉલટા માલ સે બ-ર-કત ખત્મ
હો જાતી હૈ ઔર બેહતરી જાતી રહતી હૈ ઔર અચ્ચારી વ ફરેબ સે
ઈન્સાન જો કુછ કમાતા હૈ અચાનક એસા વાકિઆ પેશ આતા હૈ કે વોહ
સબ કુછ તબાહ ઔર ઝાએઝ હો જાતા હૈ ઔર ફરેબ વ અચ્ચારી કા
ગુનાહ હી બાકી રહ જાતા હૈ ઔર ઉસ શખ્સ કા સા હાલ હો જાતા હૈ જો
દૂધ મેં પાની મિલાયા કરતા થા એક બાર અચાનક સૈલાબ આયા ઔર
ઉસ કી ગાય કો બહા લે ગયા. ઉસ કે દાના બેટે ને કહા : અબ્બાજાન
બાત યેહ હૈ કે દૂધ મેં મિલાયા હુવા સારા પાની જમ્મ હુવા ઔર સૈલાબ
કી શકલ ઈજ્તિયાર કર કે ગાય કો બહા લે ગયા.

(کیمیائے سعادت، باب سیم در عدل و انصاف..... ૩૨૧/૧، ૨)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(53) ચકીન કી દૌલત

દો બુરુગ હઝરતે સય્યિ-દતુના રાબિઆ બસરિય્યા **رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهَا**
કે યહાં મુલાકાત કે લિયે હાઝિર હુએ ઔર બાહમ ગુફ્ત-ગૂ કરને લગે કે
અગર રાબિઆ ઈસ વક્ત ખાના પેશ કર દેં તો બહુત અચ્છા હો ક્યૂંકે

ઉન કે યહાં રિઝ્કે હલાલ મુયસ્સર આ જાએગા. ઉસ વક્ત આપ
 رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ કે ઘર મેં સિફ દો હી રોટિયાં થીં, આપ ને વોહ રોટિયાં
 ઉન દોનોં કે સામને રખ દીં, ઇતને મેં કિસી સાઈલ ને દરવાઝે પર સદા
 બુલન્દ કી તો આપ ને વોહ દોનોં રોટિયાં ઉઠા કર ઉસે દે દીં, યેહ દેખ
 કર વોહ દોનોં અફરાદ હૈરત ઝદા રહ ગએ. કુછ હી દેર કે બા'દ એક
 કનીઝ બહુત સી ગર્મ રોટિયાં લિયે હાઝિરે ખિદમત હુઈ ઔર અર્ઝ કી,
 કે યેહ મેરી માલિકા ને ભિજવાઈ હેં. હઝરતે સચ્ચિ-દતુના રાબિઆ
 બસરિય્યા رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهَا ને જબ ગિનતી કી તો વોહ અઢારહ રોટિયાં
 થીં, યેહ દેખ કર આપ ને કનીઝ સે ફરમાયા : શાયદ તુમ્હેં ગલત ફહ્મી
 હો ગઈ હૈ યેહ રોટિયાં મેરે યહાં નહીં બલકે કિસી ઔર કે હાં ભેજી ગઈ
 હેં. કનીઝ ને યકીન કે સાથ અર્ઝ કી, કે યેહ આપ હી કે લિયે ભિજવાઈ
 ગઈ હેં મગર આપ ને કનીઝ કે મુસલ્સલ ઇસરાર કે બા વુજૂદ રોટિયાં
 વાપસ લૌટા દીં. કનીઝ ને જબ વાપસ જા કર અપની માલિકા સે યેહ
 માજરા બયાન કિયા તો ઉસ ને હુકમ દિયા કે ઇસ મેં મઝીદ દો રોટિયોં
 કા ઇઝાફા કર કે લે જાઓ, કનીઝ જબ બીસ રોટિયાં લે કર હાઝિર હુઈ
 ઔર હઝરતે સચ્ચિ-દતુના રાબિઆ બસરિય્યા رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهَا ને ગિનતી
 ફરમા લી તો ફિર ઉન કે ઝરીએ મેહમાનોં કી ખાતિર મદારત ફરમાઈ.
 ખાને સે ફરાગત કે બા'દ જબ ઉન દોનોં ને માજરા દરયાફત કિયા તો
 હઝરતે સચ્ચિ-દતુના રાબિઆ બસરિય્યા رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهَا ને ઇશાદિ
 ફરમાયા : જબ આપ હઝરાત તશરીફ લાએ તો મુઝે અન્દાઝા હો ગયા
 થા કે આપ ભૂક કા શિકાર હેં ચુનાન્થે, જો કુછ ઘર મેં હાઝિર થા વોહ મેં
 ને પેશ કર દિયા, ઇતને મેં સાઈલ ને સદા લગાઈ તો મેં ને વોહ દોનોં
 રોટિયાં ઉસે દે કર બારગાહે ખુદાવન્દી મેં અર્ઝ કી : **اَعَزَّوَجَلَّ !**
 તેરા વા'દા એક કે બદલે દસ દેને કા હૈ ઔર મુઝે તેરે વા'દે પર મુકમ્મલ
 યકીન હૈ. જબ વોહ કનીઝ 18 રોટિયાં લાઈ તો મેં ને સમઝ લિયા કે

ઈસ મુઆ-મલે મેં ઝરૂર કોઈ ગ-લતી હુઈ હૈ ઈસ લિયે મૈં ને ઉન્હેં વાપસ કર દિયા, ફિર જબ વોહ બીસ રોટિયાં લે કર આઈ તો મૈં ને વા'દે કી તકમીલ સમઝ કર ઉન્હેં કબૂલ કર લિયા.

(તઝકિ-રતુલ ઔલિયા, ઝિકે રાબિઆ, 1/68)

(54) લુકમે કે બદલે લુકમા

હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબ્દુલ્લાહ બિન અસ્અદ યાફેઈ **عَزَّوَجَلَّ** કી રિઝા કે લિયે એક ઔરત ને કિસી મોહતાજ (યા'ની મિસ્કીન) કો ખાના દિયા ઔર ફિર અપને શોહર કો ખાના પહોંચાને ખેત કી તરફ ચલ પડી, ઉસ કે સાથ ઉસ કા બચ્ચા ભી થા, રાસ્તે મેં એક દરિન્દે (યા'ની ફાડ ખાને વાલે જાનવર) ને બચ્ચે પર હમ્લા કર દિયા, વોહ દરિન્દા બચ્ચે કો નિગલના હી ચાહતા થા કે ના-ગહાં (યા'ની અચાનક) ગૈબ સે એક હાથ ઝાહિર હુવા જિસ ને ઉસ દરિન્દે કો એક ઝોરદાર ઝર્બ લગાઈ ઔર બચ્ચે કો છુડા લિયા, ફિર ગૈબ સે આવાઝ આઈ : “એ નેક બખ્ત ! અપને બચ્ચે કો સલામતી કે સાથ લે જા ! હમ ને લુકમે કે બદલે તુઝે લુકમા અતા કર દિયા.” (યા'ની તૂ ને ગરીબ કો ખાને કા લુકમા ખિલાયા તો અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** ને તેરે બચ્ચે કો દરિન્દે કા લુકમા બનને સે બચા લિયા).

(رَوْضُ الرِّيَاحِينَ ص ٢٧٤)

અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મફિરત હો.

اٰمِيْنَ بِجَاوِزِ النَّبِيِّ الْاَمِيْنَ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

મેં સબ દૌલત રહે હક મેં લુટા દૂં

શહા એસા મુઝે જઝબા અતા હો

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 316)

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيْبُ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّدٍ

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! ગુનાહોં સે બચ કર નેકિયોં ભરી
ઝિન્દગી કા જઝબા પાને કે લિયે તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર
ગૈર સિયાસી તહરીક દા'વતે ઇસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો
જાના મુફીદ તરીન હૈ. ઇસ મ-દની માહોલ કી બ-ર-કત સે કેસે કેસે
બિગડે હુએ લોગ સુધર ગએ, ઇસ કી એક ઝલક ઇસ મ-દની બહાર મેં
મુલા-હઝા કીજિયે, યુનાન્યે

ન્યૂ ઇયર નાઈટ મનાને સે બાઝ રહા

ગોજરાનવાલા (પંજાબ, પાકિસ્તાન) કે એક ઇસ્લામી ભાઈ (ઉમ્મ
તકરીબન 35 સાલ) કા બયાન કુછ યૂં હૈ કે મેરા તઅલ્લુક એક ખાતે પીતે
ઘરાને સે થા, ન નમાઝ પઢતા ન કુરઆન બલ્કે શરાબ નોશી, બદકારી,
જૂઆબાઝી કા શૌકીન થા હત્તા કે અપની ઝમીનેં બેચ બેચ કર જૂઆ
ખેલા કરતા. બીવી બચ્ચોં કો ભી તંગ કિયા કરતા. મેરે કિરદાર કી વજહ
સે મેરે ઘર વાલે ભી સખ્ત પરેશાન થે. વોહ અકસર મુઝે બુરાઈયોં સે
રોકતે લેકિન મેં ન માનતા. એક મર્તબા મેં ને અપને ડેરે પર ન્યૂ ઇયર
નાઈટ મનાને કા પ્રોગ્રામ બનાયા, શરાબ નોશી વ બદકારી કે તમામ
લવાઝિમાત જમ્મ કિયે, 31 દિસમ્બર કી રાત મેરે યારે બદ અત્વાર સબ
મેરે ડેરે પર જમ્મ હો ગએ. તકરીબન 10 બજે મેં ઘર આયા કે 12 બજે
તક વાપસ આ જાઊંગા. ઘર પહોંચ કર મેં ને ટીવી લગાયા ઔર ચેનલ
બદલતે બદલતે મ-દની ચેનલ મેરે સામને આ ગયા જિસ પર એક
બુરુર્ગ (યા'ની અમીરે અહલે સુન્નત دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَه) ન્યૂ ઇયર નાઈટ મનાને

વાલોં કો સમજા રહે થે, અન્દાજ ઐસા પ્યારા ઔર દિલચસ્પ થા કે મેં ને વોહ બયાન સુનના શુરૂઅ કર દિયા, ઈસ બયાન સે મુઝે બડી મા'લૂમાત મિલીં ઔર ઈબ્રત હુઈ કે હમ ક્યા કરને જા રહે થે ? મેં ખોંફે ખુદા સે રોને લગા ઔર બિલ આખિર મેં ને ન્યૂ ઈયર નાઈટ મેં ખુરાફાત કરને ઔર દીગર ગુનાહોં સે તૌબા કર લી. દૂસરી તરફ મેરે દોસ્ત મેરે ઈન્તિઝાર મેં થે, જબ મેં ન પહોંચા તો વોહ મુઝે ફોન કરને લગે લેકિન મેં ને અપના મોબાઈલ બન્દ કર દિયા ઔર સો ગયા. બદલી હુઈ સુબહ સે મેરી નઈ ઝિન્દગી કા આગાઝ હુવા, મેં ને બુરાઈયાં ઔર બુરી સોહબત છોડ દી, અપના મોબાઈલ નમ્બર ભી તબ્દીલ કર લિયા તાકે બુરે દોસ્તોં સે નજાત મિલ જાએ, કાદિરી અત્તારી સિલ્સિલે મેં બૈઅત હો કર શૈખે તરીકત અમીરે અહલે સુન્નાત બાનિયે દા'વતે ઈસ્લામી હઝરતે અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ મુહમ્મદ ઈલ્યાસ અત્તાર કાદિરી **دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَةِ** કા મુરીદ ભી બન ગયા. અવ્વલન ત્રીન દિન કે મ-દની કાફિલે મેં આશિકાને રસૂલ કે સાથ સફર કિયા ફિર દા'વતે ઈસ્લામી કે ઝેરે ઈન્તિઝામ હોને વાલે **30** દિન કે ઈજતિમાઈ એ'તિકાફ મેં ભી બૈઠા. દાઢી બઢા લી, મદ્ર-સતુલ મદીના બાલિગાન મેં પઢના શુરૂઅ કર દિયા. યેહ સબ દા'વતે ઈસ્લામી કા ફૈઝાન હૈ વરના ઈસ વક્ત મેં ન જાને કિસ હાલ મેં હોતા !

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

ماخذ ومراجع

نام کتاب	مصنف / مؤلف	مطبوعہ
ترجمہ کنز الایمان	اعلیٰ حضرت امام احمد رضا خان، متوفی ۱۳۴۰ھ	مکتبۃ المدینہ، باب المدینہ کراچی
تفسیر خزائن العرفان	صدر الافاضل مفتی نعیم الدین مراد آبادی، متوفی ۱۳۶۷ھ	مکتبۃ المدینہ، باب المدینہ کراچی
تفسیر کبیر	ابو عبد اللہ محمد بن عمر القسیمی الرازی، متوفی ۶۰۶ھ	دار احیاء التراث العربی، بیروت ۱۴۲۰ھ
تفسیر صاوی	احمد بن محمد صاوی مالکی خلونی، متوفی ۱۲۴۱ھ	دار الفکر، بیروت ۱۴۲۱ھ
روح المطافی	ابو الفضل شہاب الدین سید محمود آکوی، متوفی ۱۲۷۰ھ	دار احیاء التراث العربی، بیروت ۱۴۲۰ھ
صحیح البخاری	امام ابو عبد اللہ محمد بن اسماعیل بخاری، متوفی ۲۵۶ھ	دار الکتب العلمیہ، بیروت ۱۴۱۹ھ
صحیح مسلم	امام ابو احسن مسلم بن حجاج قشیری، متوفی ۲۶۱ھ	دار ابن حزم، بیروت ۱۴۱۹ھ
سنن ابی داؤد	امام ابوداؤد سلیمان بن اشعث جہتانی، متوفی ۲۷۵ھ	دار احیاء التراث العربی، بیروت ۱۴۲۱ھ
سنن الترمذی	امام ابویسٰیٰ محمد بن عیسیٰ ترمذی، متوفی ۲۷۹ھ	دار الفکر، بیروت ۱۴۱۴ھ
المسند	امام احمد بن حنبل، متوفی ۲۴۱ھ	دار الفکر، بیروت ۱۴۱۴ھ
مشترک	امام ابو عبد اللہ محمد بن عبد اللہ حاکم نیشاپوری، متوفی ۴۰۵ھ	دار المعرفہ، بیروت ۱۴۱۸ھ
الترغیب والترہیب	امام زکی الدین عبدالعظیم بن عبدالقوی منذری، متوفی ۶۵۶ھ	دار الکتب العلمیہ، بیروت ۱۴۱۸ھ
المعجم الکبیر	امام ابوالقاسم سلیمان بن احمد طبرانی، متوفی ۳۶۰ھ	دار احیاء التراث العربی، بیروت ۱۴۲۲ھ
المعجم الاوسط	امام ابوالقاسم سلیمان بن احمد طبرانی، متوفی ۳۶۰ھ	دار الکتب العلمیہ، بیروت ۱۴۲۰ھ
مصنف عبدالرزاق	امام ابوبکر عبدالرزاق بن حماد بن نافع صنعانی، متوفی ۲۱۱ھ	دار الکتب العلمیہ، بیروت ۱۴۲۱ھ
شعب الایمان	امام ابوبکر احمد بن حسین بن علی بیہقی، متوفی ۴۰۸ھ	دار الکتب العلمیہ، بیروت ۱۴۲۱ھ
مسند ابی یعلیٰ	امام ابویعلیٰ احمد بن علی موصلی، متوفی ۳۰۷ھ	دار الفکر، بیروت ۱۴۲۲ھ
مجمع الزوائد	حافظ نور الدین علی بن ابوبکر ہیتمی، متوفی ۸۰۷ھ	دار الفکر، بیروت ۱۴۲۰ھ
جمع الجوامع	امام جلال الدین بن ابی بکر سیوطی، متوفی ۹۱۱ھ	دار الکتب العلمیہ، بیروت ۱۴۲۱ھ

کنز العمال	امام علی متقی بن حسام الدین ہندی، متوفی ۹۷۵ھ	دارالکتب العلمیہ، بیروت ۱۴۱۹ھ
جامع العلوم والحکم	عبد الرحمن بن شہاب الدین بن رجب، متوفی ۷۹۵ھ	المکتبۃ الفیصلیہ مکہ المکرمہ
شرح صحیح البخاری	ابوالحسن علی بن خلف بن عبد الملک، متوفی ۴۴۹ھ	مکتبۃ الرشید الریاض، ۱۴۲۰ھ
فیض القدر	علامہ عبدالرؤف مناوی، متوفی ۱۰۳۰ھ	دارالکتب العلمیہ
التیسیر بشرح جامع الصغیر	علامہ عبدالرؤف مناوی، متوفی ۱۰۳۰ھ	مکتبۃ الامام الشافعی ریاض ۱۴۰۸ھ
کتاب الجامع	امام حافظ عمر بن راشد ازدی، متوفی ۱۰۵۳ھ	دارالکتب العلمیہ، بیروت ۱۴۳۱ھ
المہدیۃ والنہایہ	ابو قدامہ اسماعیل بن عمر بن کثیر دمشقی شافعی، متوفی ۷۷۴ھ	دار الفکر، بیروت ۱۴۱۸ھ
المنقب للموفق	الموفق بن احمد السکلی، متوفی ۵۶۸ھ	کویت پاکستان
الزہد	امام ابو عبد اللہ احمد بن محمد بن حنبل، متوفی ۲۴۱ھ	دار الفکر، بیروت ۱۴۲۶ھ
سیر اعلام النبلاء	امام شمس الدین محمد بن احمد ذہبی، متوفی ۷۴۸ھ	دار الفکر، بیروت ۱۴۱۷ھ
تاریخ بغداد	حافظ ابو بکر احمد بن علی خطیب بغدادی، متوفی ۴۶۳ھ	دارالکتب العلمیہ، بیروت ۱۴۱۷ھ
حیاء الخیوان	کمال الدین محمد بن موسیٰ دمیری، متوفی ۸۰۸ھ	دارالکتب العلمیہ، بیروت ۱۴۱۵ھ
احیاء علوم الدین	امام ابو حامد محمد بن محمد غزالی، متوفی ۵۰۵ھ	دار صادر، بیروت ۱۸۶۳ء
مکاشفۃ القلوب	امام ابو حامد محمد بن محمد غزالی، متوفی ۵۰۵ھ	دارالکتب العلمیہ، بیروت
کیسائے سعادت	امام ابو حامد محمد بن محمد غزالی، متوفی ۵۰۵ھ	انتشارات نجفیہ تہران
الریاض النضرۃ	الامام شیخ ابو جعفر احمد الشہیر الطبری، متوفی ۶۹۴ھ	دارالکتب العلمیہ، بیروت
اسد الغابۃ	عز الدین ابوالحسن علی بن محمد الجزری، متوفی ۶۳۰ھ	دار احیاء التراث العربی ۱۴۱۷ھ
القول البدیع	امام ابوالفرج محمد بن عبدالرحمن عسکری شافعی، متوفی ۹۰۲ھ	مؤسسۃ الریان بیروت ۱۴۲۴ھ
شرح العلامة الزرقانی	محمد بن عبد الباقی بن یوسف زرقانی، متوفی ۱۱۲۲ھ	دارالکتب العلمیہ، بیروت ۱۴۱۷ھ
تذکرۃ الاولیاء	شیخ ابو حامد امام محمد بن ابوبکر ابراہیم فرید الدین عطار نیشاپوری، متوفی ۶۳۷ھ	انتشارات نجفیہ تہران ایران ۱۳۷۹ھ
صید الخاطر	امام ابوالفرج عبدالرحمن بن علی ابن جوزی، متوفی ۵۹۷ھ	نزار مصطفیٰ الباز ۱۴۲۵ھ

પેશકશ : મજલિસે અલ મદીનતુલ ઇલ્મિય્યા (દા'વતે ઇસ્લામી)

ફેહરિસ

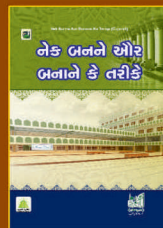
ઉત્વાન	સફહા	ઉત્વાન	સફહા
ગીબત સે બાઝ રખેગા	1	ઝૂટ ગુનાહોં કી તરફ લે જાતા હૈ	18
નુકસાન અપના હૈ	1	સચ્ચે આદમી કી બાત કી કબૂલિયત	18
જૈસી કરની વૈસી ભરની	2	કિસી કી ખુશીબત પર ખુશી કા ઈજહાર	19
જૈસા કરેગા વૈસા ભરેગા	2	બદગોઈ કી સજા	20
ખુદ ભી ઝલીલ હોતા હૈ	3	નરમી કી ફજીલત	21
દૂસરોં કે સાથ અચ્છા બરતાવ કીજિયે	4	મિઝાજ મેં નરમી પૈદા કરને કા નુસ્ખા	21
કબ્જે કી કોશિશ કરને વાલી અન્મી હો ગઈ	6	કલ કા ફકીર આજ કા અમીર	22
સાત ઝમીનોં તક ધંસાયા જાએગા	7	બદકારી કી તોહમત લગાને કા અન્જામ	23
તૌક ગલે મેં ડાલા જાએગા	8	તુમ્હારે ઐબ ખુલ જાએંગે	23
મિટ્ટી ઉઠા કર મૈદાને હશર મેં લાએ	9	ચાલીસ સાલ તક ઈફલાસ કા શિકાર રહા	24
ફર્જ કબૂલ હોતે હૈં ન નફલ	9	લોગોં કે બુરે નામ રખના	24
ગલે મેં બીસ પચ્ચીસ સેર		ફિરિશ્તે લા'નત કરતે હૈં	26
મિટ્ટી ડાલ કર દેખ લો	9	કિસી કો બે વુફૂફ યા ઉલ્લૂ કહને કા હુકમ	26
ઝૂટા ઈલામ લગાને કી સજા	10	મદ્દલી ને અંગૂઠા કાટા	27
બોહતાન લગાને કી સજા	10	મઝલૂમ કી મદદ ઝરૂર હોતી હૈ	28
દોઝખિયોં કી પીપ મેં રહના પડેગા	11	મઝલૂમ કી બદ દુઆ મકબૂલ હૈ	29
તૌબા ઝરૂરી હૈ	12	મઝલૂમ જાનવર કી બદ દુઆ	29
બીવી કો શોહર કે ખિલાફ ભડકાને		હાથ બેકાર હો ગયા	30
વાલી અન્મી હો ગઈ	12	મખ્ખી સે તકલીફ દૂર કરને કા સિલા	30
ઔરત કો ઊંસ કે ખાવન્દ કે ખિલાફ ઉભારના	12	કુત્તોં કા ઈલાજ કરતે	31
દો દિલોં કો જોડને કી કોશિશ કરો	13	ફકીર કો ધુન્કારા તો ખુદ ફકીર બન ગયા	31
તૂ કિતના અચ્છા હૈ !!	13	સ-દકા ન રોકો	33
લોગોં કો સતાને કી સજા	14	તોલ કમ ક્યૂં હુવા ?	33
મુઆફી માંગ લીજિયે	15	કર ભલા હો ભલા	34
ઠઢા મસ્ખરી કર કે સતાને વાલે કી સજા	15	આસાનિયાં દોગે આસાની મિલેગી	35
લોગોં કા મઝાક ઉડાને વાલે કા અન્જામ	15	તીનોં કતલ હો ગએ	36
મઝાક મેં ભી ડરાને સે રોકા	16	બુલન્દી ચાહને વાલે કી રુસ્વાઈ	37
મશકીઝા ક્યા હૈ ?	17	અપને દો બેટે મર ગએ	38

ઉત્વાન	સંખ્યા	ઉત્વાન	સંખ્યા
ઝમીન મેં ધંસ ગયા	39	હાફિઝે કી તબાહી કા એક સબબ	63
અલ્લાહ જો ચાહે દે	39	ખૌફનાક ડાકૂ	64
બેટિયોં કે ફઝાઈલ	40	ઝાલિમ કો મોહલત મિલતી હૈ	65
અન્બી લડકી	41	ઝબાન લટક કર સીને પર આ ગઈ	65
તુમ ને ઉસ કા હાથ પકડા તો		કારૂન કા અન્જામ	68
કિસી ને મેરા હાથ પકડ લિયા	42	શિકારી ખુદ શિકાર હો ગયા	70
ક્યા આપ કો યેહ ગવારા હોગા ?	43	શિકાર કરને ચલે થે, શિકાર હો બૈઠે	72
મુઝે બદકારી કી ઈજાઝત દીજિયે	43	યેહ મેરી ઝિમ્મેદારી નહીં હૈ	73
અપના બચ્ચા સમજ કર		પાંચ દિરહમ ભી મિલ ગએ ઓર પની ભી	74
ઓપરેશન કરને કા સિલા	44	માં કે ગુસ્તાખ કો ઝમીન ઝિન્દા નિગલ ગઈ	75
અચ્છા કરોગે અચ્છા મિલેગા	45	માં બાપ કે ના ફરમાન કો	
દુઆએ ખૈર કા ફાએદા	46	જીતે જી સજા મિલતી હૈ	76
દૂસરોં કી સલામતી માંગને કા સિલા	46	જૈસા બોએંગે વૈસા કાટૅંગે	76
ઝાલિમ અપને અન્જામ કો પહોંચા	47	અઝાન કા મઝાક ઉઝાને વાલે કા અન્જામ	77
બદ દુઆ ન કરો	48	નાચરંગ કી મહફિલ જારી થી કે...	77
બદ દુઆ કરને કે ચન્દ શર-ઈ અહકામ	49	કટા હુવા સર	78
મઝદૂર કો ઝિન્દા જલાને વાલા		ચોર અપાહજ હો ગયા	78
ખુદ ભી ઝિન્દા જલ ગયા	49	મહલ વીરાન હો ગયા	78
હઝરતે સય્યિદુના		મુઝે આગે જા કર ફેંકો	79
યહ્યા عَیْسَى કી શહાદત	51	બૂઢી માં	81
તાબેઈ બુઝુર્ગ કી શહાદત	52	નેકિયોં ઓર ગુનાહોં કા બદલા	
ઝુલ્મ સે છુટકારે કી દુઆ ક્યું નહીં કી ?	54	દુન્યા મેં ભી મિલ કર રહતા હૈ	84
લાલચી બીવી કા અન્જામ	55	ઝૂટે ગવાહ બનને વાલે ગર્ક હો ગએ	86
શેર ને સર ચબા ડાલા	57	આજ તો મુઝે કતલ હી કરા દિયા થા	87
ઝુલ્મ કા અન્જામ	57	પાની કે ચન્દ કતરોં કા વબાલ	88
એક ટાંગ કટ ગઈ	59	યકીન કી દૌલત	89
પુર અસરાર મા'ઝૂર	60	લુકમે કે બદલે લુકમા	91
જૈસી કરની વૈસી ભરની	61	ન્યૂ ઈયર નાઈટ મનાને સે બાઝ રહા	92
કુરઆને કરીમ ભુલા દિયા ગયા	62	મઆબિજો મરાજેઅ	94

નેક નમાઝી બનને કે લિયે

હર જુમ્હારાત બા'દ નમાઝે ઇશા આપ કે યહાં હોને વાલે દા'વતે ઇસ્લામી કે હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં રિઝાએ ઇલાહી કે લિયે અચ્છી અચ્છી નિયતોં કે સાથ સારી રાત શિર્કત ફરમાઈયે ❁ સુન્નતોં કી તરબિયત કે લિયે મ-દની કાફિલે મેં આશિકાને રસૂલ કે સાથ હર માહ ત્રીન દિન સફર ઔર ❁ રોઝાના “ફિકે મદીના” કે ઝરીએ મ-દની ઇન્આમાત કા રિસાલા પુર કર કે હર મ-દની માહ કી પહલી તારીખ અપને યહાં કે ઝિમ્મેદાર કો જમ્મ કરવાને કા મા'મૂલ બના લીજિયે.

મેરા મ-દની મકસદ : “મુઝે અપની ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઇસ્લાહ કી કોશિશ કરની હે. **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ** ” અપની ઇસ્લાહ કે લિયે “મ-દની ઇન્આમાત” પર અમલ ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઇસ્લાહ કી કોશિશ કે લિયે “મ-દની કાફિલોં” મેં સફર કરના હે. **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ**

મક-ત-બતુલ મદીના®

દા'વતે ઇસ્લામી

